کاکړان

(د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړو لنډه پېژندنه)

لیکوال: ډاکټر عبدالغفار کاکړ

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

خپرندویه ټولنه

د کتاب ځانګړنې

د کتاب نوم	::	کاکړان (د ننګر هار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو لنډه پېژندنه)
لیکوال	::	ډاکټر عبدالغفار کاکړ (۷۹۹۴۱۸۴۸۱ (۰) ۰۰۹۳)
کمپوز او ډیزاین	::	عاشق الله بېتاب (۰۷۸۵۵۱۹۲۱۸)
پښتۍ ډیزاین	::	اجمل ښهیر
چاپ چاري	::	باور خپرندویه ټولنه – جلال اباد
چاپ کال	::	1399لمریز - 2020م
چاپ وار	::	لومړی
چاپ شمېر	::	۱۰۰۰ټوکه

د چاپ حقوق له لیکوال سره خوندي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډالۍ:

خپلې مهربانې مور او خپل درونـد پلار ته!

چې زده کړې یې راباندې وکړې او د دعاگانو په برکت یې مخته روان یم.

او د کاکړ قوم هغه زلمو او پېغلو ته!

چې تل یې د خپل هېواد او ناموس نـه ساتنه کړې او ځانونه یې پرې قربان کړي دي.

ډاکټر کاکړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیکلړ

دا کتاب...! (د ښاغلي بېتاب لیکنه) -- 5
تقریظ (د ښاغلي حفیظ الحق قاري زداه کاکړ لیکنه) ---------------------------------- 8
د پیل خبرې! --- 10
پښتو ژبه او پښتانه -- 13
کاکړ یوه پښتنه قبیله ده -- 24
د کاکړو د قبیلې ښاخونه -- 27
د کاکړو قبیلې ته لومړۍ ځغلنده کتنه --- 30
د کاکړو قبیلې ته دویمه ځغلنده کتنه --- 35
د کاکړو د قبیلې مشهور شخصیتونه --- 44
میا عبدالحکیم رحمه الله --- 46
ملا دوست محمد رحمه الله -- 48
ملا میر محمد رحمه الله --- 48
د ملا میر محمد لومړی زوی مولوي محمد جان ----------------------------------- 49
د ملا میر محمد دویم زوی مولوي محمد یعقوب ------------------------------------ 56
د ملا میر محمد درېیم زوی مولوي محمد سالم--------------------------------------- 85
د ملا میر محمد څلورم زوی ملا ظفر گل -- 89
د ملا میر محمد پنځم زوی مولوي محمد جعفر--------------------------------------- 96
د ملا میر محمد شپږم زوی ملا محمد اکبر -- 109
د ملا میر محمد اووم زوی ملا دوست محمد --- 109
ملا نور محمد رحمه الله -- 121
د ننگرهار د بهسودو ولسوالۍ د بلند گاه کاکړو لنډه پېژندنه ------------------------ 133
سرچینې -- 141

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا کتاب ...!

هر هغه څه چې مونږ ته د مخکنیو د کړو بیان کوي، هغه ته تاریخ ویل کېږي، لکه: د نړۍ تاریخ، مونږ د نړۍ له کړو خبروي، اسلامي تاریخ، چې مونږ ته د اسلام د ستر پېغمبر صلی الله علیه وسلم او د ده د یارانو مبارکې کړنې، لاربښوونې، کردار او رفتار را ښايي. افغاني تاریخ، مونږ د افغاني کلتور له عنعناتو او کړنو خبروي، پښتني تاریخ، مونږ ته پښتني دود، رواج، کلتور او د دوی دبدبه او زړورتوب را بیانوي. په نړۍ کې د ژوند کولو لپاره باید هر شخص له خپل تاریخ څخه اګاه او باخبره واوسي.

زه څوک، د چا زوی، د چا لمسی، د چا کړوسی، د چا کودی . . . او ان په نسب کې تر چا رسېږمه، ډېری خلک شته، چې ځان پښتانه بولي او د پښتو دعوې هم کوي، که چېرې ترې وپوښتې، د پښتنو د کوم نیکه پورې تړاو لرې، پښتانه څوک دي، شجره یې له کوم ځای څخه سرچینه اخلي؛ نو دا مالومات خو به ورته بېخي مالوم نه وي، که د خپل غور نیکه د نوم پوښتنه ترې هم وکړې ، هغه به هم ورته یاد نه وي. بس په دې جمله به درنه ځان خلاص کړي، چې پرېږده مړه! نیکه میکه، زه له پلار نیکه پښتون یم، پښتون به یم، پښتون به پاتې شم او پښتون به له دې نړۍ سره مخه ښه کوم.

په عربي ټولنه کې د بشري ټولنو اصلت دومره اهمیت او ارزښت درلود او لري یې، چې د وخت او زمان په تېرېدو سره د اصالت دغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تثبیت د ځانگړي علم په توگه د (الانساب و الرجال) په نوم پکې رامنځته شوی.

پښتنو چې د تاریخ په بېلا بېلو پړاوونو کې بېلا بېل قبیلوي جوړښتونه درلودل، په عنعوي توگه په لاندینیو پنځو سترو ټولنیزو گروپونو وېشل شوي دي، چې دغه پنځه سترې ډلې عبارت دي له:

۱- غرغښتي پښتانه.

۲- سړبني پښتانه.

۳- کرلاڼي پښتانه.

۴- بېټني پښتانه.

۵- متوزي پښتانه، چې غلجي او لودي پښتانه ترې مقصد دي. (۱)

دغه پنځه ډلې په ډېرو ښاخونو، څانگو او خېلونو باندې وېشل شوي دي، چې په دې کتاب کې ښاغلي ډاکټر عبدالغفار کاکړ د غرغښتي پښتنو د یو خېل کاکړ، چې د افغانستان د ننگرهار ولایت په بهسودو ولسوالۍ کې مېشت دي لنډه پېژندنه راټوله کړې او د هغوی منشاء، شجره، استوگنځی، کسب، شغل او ځیني نور دودونه یې لوستونکو ته ورښولي دي.

کاکړ د کاک نیکه په اولاده کې راځي او ان د نسب لړۍ یې د غرغښتي پښتنو پورې رسېږي.

۱- پښتني قبیلې (شجرې).

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډاکټر صیب کاکړ د دې ترځنګ چې یو ښه رنځپوه او رنځپېژندونکی ډاکټر دی، خو له پښتو ژبې او پښتو ادب سره د ده شته مینې له ده یو ښه لیکوال هم جوړ کړی دی، د ده دا هڅه ستایم خو د ستایلو تر څنګ په دې کتاب کې یوه نیمګړتیا ورمخته بِردم، هغه دا چې په پښتني ټولنه کې د نارینه وو تر څنګ ښځینه وو هم قربانۍ ورکړي او ورکوي یې، تل یې مېړانه د نارینه وو په شان د نارینه وو ترڅنګ ښولې ده، ښاغلي ډاکټر کاکړ په دې کتاب کې یوازې د نارینه وو یادونه کړې ده، خو د ښځینه وو پکې هېڅ ځرک نه لګېږي، یوازې یو ځای پکې د یوې مېرمنې د مېړانې ذکر راغلی دی، داسې نه ده چې په دې کورنۍ که به یوازې دا یوه زړوره او غیرتي مېرمن وه او نورې به نه وې، خو نه پوهېږم چې ډاکټر صاحب زمونږ د ټولنې د دې کمزوري قشر (ښځینه وو) یادونه په دې کتاب کې ولې نه ده کړې، د دوی د ذکر او نه ذکر موضوع قضاوت او سپیناوی تاسو درنو لوستونکو ته پرېږدم.

زه ورته د دې کتاب (کاکړان) د چاپ مبارکي وایم او له رب تعالی نه ورته په ژوند کې د لاځلېدو لپاره لاسونه لپه کوم.

په درنښت

عاشق الله بېتاب

شفاء عصري روغتون، د لابراتوار څانګه

جلال آباد.

۱۲ / وږی / ۱۳۹۹ ل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقریظ

الحمد لله حمداً شاکرین والصلوة والسلام علی سید الانبیاء والمرسلین و بعد!

بسم الله الرحمن الرحیم!

دې کې شک نشته، چې د اسلام سپېڅلي دین اصولو او مبادیو اعلان کړی دی، چې ټول انسانان د یوه ځان څخه دنیا ته راغلي دي، لکه الله تعالی فرمایلي دي:

ژباړه: ای خلکو! د خپل هغه رب څخه ووېرېږئ، چې تاسو یې له یو کس څخه پیدا کړي یاستئ او د هغه څخه یې د هغه ملګرې (مېرمن) پیدا کړه او له دغه دواړو څخه یې په ګډه ډېر سړي او ښځې پیدا کړي. ((سورة نساء لومړی ایات))

جوته شوه، چې د ټول بشریت اصل یو دی او له دغه ګډ توکم څخه خلک په قومونو، قبیلو، هېوادونو او جنسونو باندې وېشل شوي دي، پورته موضوع داسې معنا لري، لکه: په یوه کور کې له یوې مور او پلار څخه مختلف وروڼه او خویندې وي.

په همدې اساس کله چې حقیقت دا دی؛ نو بیا د قومونو د تنوع نتیجه دا کېدای شي، چې په خپل منځ کې د پېژندنې او یو له بل سره نېکۍ کولو باعث وي، الله تعالی فرمایلي دي:

ژباړه: ای خلکو ما تاسې د یوه نر او ښځې څخه پیدا کړي یاست او د دې لپاره مې تاسې مختلفې څانګې او قبیلې وګرځولې، چې خپل منځ کې یو بل سره وپېژنئ. ((سورة حجرات دیارلسم ایات))

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا چې قوم او قبیله د پېژندنې لپاره ده، باید د هر قوم د نسب شجره معلومه وي او د قوم د مشرانو کارنامې باید راتلونکو نسلونو ته وښودل شي.
د زنا د حرمت یو حکمت همدا دی، چې په دې سره د بشري ټولنې نسب له منځه ځي؛ نو ځکه د اسلام سپېڅلي دین حرام ګرځولی دی، لنډه دا چې د انسانانو د تعارف او پېژندنې لپاره قوم او نسب ډېر اړین دی.
له نېکه مرغه چې په همدې اړه زمونږ ګران ورور ډاکټر عبدالغفار کاکړ هڅه او کوښښ کړی، چې د کاکړو د قوم شجره او د مشرانو کړه وړه یې په ډېر تکلیف د مختلفو مراجعو او ماخذونو څخه را ټول کړي او د کتاب بڼه یې ورکړې ده، مونږ د جناب ډاکټر صاحب هڅې ستایو او قدرداني یې کوو، چې د دومره بوختیاوو سره سره (چې ۲۴ ساعته د روغتیا په برخه کې د هېوادوالو په خدمت کې دی) خپل قوم ته یې پاملرنه کړې ده، کتاب یې لیکلی او په خپل مالي لګښت یې د چاپ په ګانه سمبال کړی دی، چې مونږ او راتلونکي نسل لپاره یې د معلوماتو غټه زېرمه برابره کړې ده، بیا هم ترې مننه کوو.

په درنښت
حفیظ الحق قاري زاده کاکړ
د کاکړو علمي او اصلاحي ټولنې مشر
کاکړان، بهسود - ننګرهار
۱۶ - وږی - ۱۳۹۹ل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پيل خبرې!

يو وخت و، چې زه د ښوونځي د څلورم ټولګي زده کوونکی وم، د اجتماعياتو په مضمون کې د تاريخ د برخې لوستلو څخه وروسته راتـه د خپلو مشرانو د پېژندلو په اړه سوچ پيدا شو، تاريخ عموماً د نوميـاليو نوميـــاليتوب او د بــې غيرتـــو، وطـــن خرڅوونکـــو نيمګرتيـــاوې او تېروتنې بيانوي.

کله چې اووم ټولګي ته ورسېدم؛ نو دلته د تاريخ مضـمون لـه جغرافيـې څخه جلا ويل کېده، د خپلو مشرانو د پېژندلو هوډ مې له هماغې وختـه پـه زړه کـې وو، خـو لـه ښـوونځي څخـه فـارغ او د روغتيـايي علومـو انستيتوت ته برياليٰ شوم، هېڅ چانس مې پيـدا نکـړ، چـې دا کـار بايـد وکړم. د روغتيايي علومو له انستيتوت وروسته د طب پوهنځي ته برياليٰ او له هغې وخته مې په زړه کې د خپـل هـوډ د پـوره کولـو هڅـې پيـل کړې، يو څه معلومات مې له خپل والد صاحب نه را واخيستل، خو پوره معلومات را سره نه وو او د پوره معلوماتو د پيدا کولو لپاره وخت ته اړتيا وه، د طب پوهنځي لوستل هم مطالعې تـه ضروت لـري او د پـوهنځي لوســـتلو د خپــــل هـــــوډ د پــــوره کولــــو چـــــانس نه راکوه.

کاکړ قوم په ټول افغانستان او ان د نـړۍ پـه ځينـو هېوادونـو کـې هـم شتون لري، د ټولو پېژندګلوي ډېر کار تـه اړتيـا لـري، خـو زه يـوازې د خپلـې وسـې مطـابق د ننګرهـار ولايـت د بهسـودو ولسـوالۍ د کـاکړو د پېژندګلوۍ په ليکلو برياليٰ شوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له لسو کالو راهیسې مې پدې برخه کې کار وکړ، له کال ۱۳۸۹ل. څخه ان د دې کتاب د چاپ کېدو پورې لگیا او خپلې هڅې مې کولې، چې سم او درست معلومات را ټول او تاسې درنو لوستونکو ته یې وړاندې کړم. لس کاله یې ځکه ونیول، چې د وخت د ناخوالو له وجې ځینې کاکړ هېواد پرېښودو ته اړ او تیت وپرک شوي وو او خپل گران هېواد یې پراېښی وو، د ډېرو د مرگ او ژوند پته نه لگېده، کله چې د نوي دولت په راتگ سره مهاجر هېواد ته په راتلو شو؛ نو د کاکړو کورنۍ هم خپل هېواد ته په را کډه کېدو شوې، د دوی راتگ ما ته د خپل هوډ د پوره کولو لپاره ښه موقع په لاس راکړه او لاس په کار شوم.

د کتاب نوم مې د ځینو ملگرو په مشوره (کاکړان) کېښود. په دې کتاب کې به د ځینو کاکړو د پېژندگلوی پوره معلومات نه وي، ځکه چې د ځینو سره زما د بیا بیا تماس نیولو او هغوی ته په ورتللو هغوی دې ته چمتو نه شول، چې خپل معلومات ما ته راکړي؛ نو مجبوراً یوازې د هغوی د نومونو ذکر او د پیدا کېدو ځای مې ذکر کړی دی. د دې ترڅنگ چې زمونږ ټولنه یوه پښتنه او افغاني ټولنه ده، یو هم دې ته نه چمتو کېده، چې د خپلې کورنۍ د ښځینه وو پېژندگلوي ما ته را وسپاري او هر یوه به د دې معلوماتو د راکولو څخه ډډه کوله، ما هم یوازې د نارینه پېژندگلوي پدې کتاب کې ذکر کړې ده.

په دې کتاب کې به ځای نیم تېروتنه هم شوي وي، مخکې له مخکې د هغو تېروتنو له تاسې درنو لوستونکو څخه ښنه غواړم، انسان الله تعالی عاجز پیدا کړی دی، بیا هم که په کتاب کې مو کومه تېروتنه تر نظر لاندې راغله؛ د مهربانۍ له مخې یې را په گوته کړئ، چې په راتلونکي چاپ کې یې اصلاح او سمون پکې راولم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پای کې له ټولو هغو ملګرو، خپلوانو او یارانو څخه مننداوی یم، چې ما سره یې د دې کتاب د معلوماتو په را ټولولو او یا د خپلیو کورنیو په اړه د معلوماتو را کولو همکاري کړې او د خپل زیار ترڅنګ یې تکلیف او زحمت ګاللی دی، الله تعالی دې د دې تکالیفو او زحمتونو اجر په دنیا او اخېرت ور په برخه کړي.

یوه خاصه مننه او تشکري له ځوان لیکوال، شاعر او ډاکټر ملګري عاشق الله بېتاب څخه کوم، د دې ترڅنګ چې د کتاب کمپوز او ډیزاین د چارو لپاره یې په ورین تندي زما غوښتنې ته لبیک وویل، د کتاب د سمون او تقریظ لیکلو ذمه مې هم د دې په غاړه ور واچوله او په ورین تندي یې دغه غوښتنه هم ومنله، له خپلو شته مصروفیتونه سره سره یې په کتاب کې له حده وتې خواري وکړه او ځان یې راسره په پوره ډول په تکلیف کړ، بیا هم ترې مننه کوم کور یې ودان، ورسره په خوا کې د ننګرهار د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو د علمي او اصلاحي ټولنې له مشر حفیظ الحق قاري زاده کاکړ څخه هم مننه کوم، چې زما کړې هڅې یې وستایلې، کتاب یې ولوست او تقریظ یې پرې ولیکلو.

نورې خپلې خبرې نه اوږدوم، تر څو تاسې درانه لوستونکي راسره ستومانه او ستړي نه شئ، دا هم تاسې او دا هم کاکړان.

په مینه او مننې

ډاکټر عبدالغفار کاکړ

تسلیمه کاکړ د نسایي او ولادي ناروغیو روغتون او زېږنتون

جلال آباد ـ افغانستان

اول - د تلې میاشتې - ۱۳۹۹ل. کال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتو ژبه او پښتانه

پښتو د پښتنو ژبه ده، هغه څوک چې په دې ژبه خبرې کوي او د هغه مور او پلار چې په پښتو سره پوهول او را پوهول کوي هغه پښتانه دي.
دا چې پښتانه څوک دي؟ په نوموړې پوښتنه د تاریخ په مختلفو وختو کې د څېړنې او تحقیقاتو په جریان کې پرې ډېر بحثونه شوي دي او د نړۍ د ګوټ، ګوټ ژبپوهان او نسل پېژندونکي پر دې خبرې څېړنې کوي، چې انسان څه شی دی؟ او څنګه د انسانیت مرحلې ته رسېدلی دی؟ خو په هر صورت دا خو به د انتروفولوژی علم ته پرېږدو، چې هماغه علم پر دې څېړنه وکړي او د نسلونو او قومونو په باب خپل معلومات وڅېړي، خو چې تردې پړاو را تېرشو او د انسانانو هغه پرمختللې ټولنه تر نظر لاندې ونیسو؛ نو دا پوښتنه بیا هم را منځته کېږي، چې څنګ دومره ډېرې ژبې او ډېر کلتورونه را منځته شوي دي.
که نوموړی تاریخ د هغه وخته چې د کلتور او بیا د ژبې اړوند څېړنه ده؛ نو زموږ کار هم مختصر کېږي او هم مو موضوع ټاکل کېږي. دلته پوښتنه د ژبې ده، انسانانو چې انساني ژوند را پیل کړی دی د هغه تاریخ د میلاد څخه پنځه او شپږ زره کاله مخکې دی، ولې دا! انساني هغه تاریخ دی، چې انسانان په بشپړه توګه د حیواناتو څخه را بېل شوي دي او د فرهنګ په یوه لوړ پړاو کې ژوند کوي، افزار په کار اچوي، خبرې کوي، کورنۍ جوړوي او حتا د فلزاتو څخه ګټه اخلي، خو د تاریخ د دې پړاو او د تاریخ څخه د مخکې پړاو تر منځ په سوونه کلونه فاصله شته. په همدغه ډول انسانانو چې په مختلفو سیمو کې ژوند را پیل کړی دی، خو بیا هلته تر پایه هم نه دي پاتې شوي، د یوې سیمې څخه بلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیمې ته د ډول، ډول پېښو او عواملو په سبب مهاجر شوي دي او د ځانه سره يې د يوې او بلې سيمې کلتور، زده کړې او نورې انساني پوهې هم را نقل کړي دي او د نړۍ په ګوټ، ګوټ کې د محيطي شرايطو سره يې ژوند را پيل کړی دی او د محيط رنګ يې هم خپل کړی دی. دلته بيا هم د پښتنو او افغانانو خبره ده، چې افغانان او پښتانه ځـوک دي؟. پـه دې بـاب يونـامتو ډنمـارکي ژبپـوه (رسميز رسيک) په ۱۷۸۷ ـ ۱۸۳۲م کې ليکي: که مورږ وغواړو چې د يوه قوم او يا د يوې سيمې د انسانانو تاريخ او د هغه پېژندنه وکړو؛ نو بيا بايد د هغه خلکو ژبه تر مطالعې لاندې ونيسو، چې په تاريخي لحاظ هغه پيدا او د هغه په باب علمي دلايل وړاندې کړو؛ نو په همدغه دليل که مورږ غواړو چې د پښتنو او پښتو په باب وپوهيږو چې پښتانه په کوم قوم نژاد يا سيمې پورې اړه لري، د دې لپاره مورږ د ښاغلي (رسيک) د تحقيق او ميتود ته مراجعه کوو او مجبور يو چې د سيمې مختلفې ژبې سره وڅېړو، د مقايسوي ژبپوهنې د علم په مرسته مورږ دا معلومه کړو چې د پښتو ژبې تاريخي اړيکې د سانسکريټ، استا، فارسي، بلوڅي، اورمړي، عربي، هندي، اروپايي او نورو مغولي ژبو سره څنګه دي؟ څو مورږ دې نتيجې ته ورسيږو، چې پښتو ژبه څومره لرغونې او په مقايسوي لحاظ د ژبو په کوم ګروپ پورې اړه لري. په دې باب بيا هم د يوه جرمني ژبپوه ښاغلي(ډی جينش (۱۷۹۴م)) دغه خبره وڅېړو، چې ژبه په يوه تاريخي او زماني مقطع کې خپل ځانګړی کلتور، ادبي طرز، لغاتونه، اصطلاحات، د پېښو انعکاسات او داسې نور په خپل ځان کې لري او ساتي يې. ښاغلی جينش د ژبو د مقايسې په لړ کې دغه څلور توکي د پام وړ ګڼي او د هغه له مخې د ژبې مقايسوي اړيکې پېژندل کېدای شي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱ـ د لغاتونو اوډنه او تغیر د یوه ډول څخه بل ډول ته.
۲ـ صرف او نحوه (سنټکس) یا په ساده توګه د جملو جوړښتونه.
۳ـ په ژبه کې صفایي او قاطیعت په ساده ډول د ژبې سمبولونه.
٤ـ آهنګ په ساده ډول هره ژبه ځانته خپل اهنګ او وزن لري؛ نو په پورته تحلیل سره یو ځل بیا موږ د پښتو په باب دا ویلای شو، چې نوموړې ژبه د لغاتونو د جوړښتونو له مخې یوه غني او په سیمه کې یوه بې سارې د لغاتو او ګرامر له مخې بشپړه لرغونې ژبه ده، په دې باب ښاغلی سلطان محمد صابر په خپل کتاب (قدیم پشتو اور پشتون) کې لیکي،: (پشتو لغات اور اعتبار سے قدر وسیع اور جامع زبان هے، کے اوس پاس اور قیر هی کوئے زبان اس کا مقابله نہے کر سکتہے). د هغه ادعا دا ده، چې په پښتو ژبه کې بشپړه ګرامر پروت دی او د هر حالت، تغیر او نوم لپاره لغات او جوړونې لري، چې د سیمې په نورو مشهورو ژبو کې لکه: فارسي او اردو کې نه شته، د بېلګې په توګه هغه د مونث او مذکر په دوو حالاتو کې بېلګې را وړي او لیکي: (قریبي زبانو مے فارسي اور هندي خاص طور پر مقابله ذکر هے، فارسي مے مذکر اور مؤنث کے مثتثنی هی) لکه: څنګه چې په فارسي کې وایي (امد) په بشپړه توګه دا واضیح نه شوله، چې نر راغلی که ښځه؟؛ نو دا حقیقت بیا هغه وخت څرګندېږي، څو چې یې په سترګو باندې ووینې، چې نر دی که ښځه او که دواړه، خو په پښتو کي نوموړی حقیقت څرګند دی چې نوموړې څرګندونې د الفاظو غنا ګڼل کېږي او په ډېره اسانۍ سره مفهوم ترلاسه کېدای شي. بل د حیواناتو او جامداتو لپاره خپل نومونه او الفاظ شته. په همدغه ډول د پښتو په ګاونډیو ژبو کې په اردو کې هم په دغه ډول کمزورۍ شته، چې د ژبې پر نه بشپړتوب باندې دلالت کوي، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېلګې په توګه په اردو کې وايي: (جاو) نو د جاو کس بیا هم څرګند نه شو، چې نوموړی نر و او که ښځه. ژبپوهان په دې عقیده دي، چې ژبه په تاریخي لحاظ د پېړیو، پېړیو محصول او په پېړو وختونه غواړي، چې بشپړه شي او دپوخوالي مرحلې ته ورسېږي، نو موږ د پښتو ژبې په باب په ډېر جرئت سره ویلای شو، چې پښتو ژبه په تاریخي لحاظ ډېره لرغونې او د پوخوالي یوه پړاو ته رسېدلې ده. که څه هم عربي هم یوه لرغونې ژبه ده، خو د پښتو سره یې بنسټونه ډېر توپیر لري او پر عربي ژبه هم ډېر کار شوی دی، خو هغه غږونه (فونیمونه) چې په پښتو کې شته په عربي ژبه کې نشته او عربي ورنه عاجزه ده. دا ځکه چې د عربي (فونیمونه) یا توري ۲۸ ته رسېږي، خو د پښتو په پرتله وړ د مقایسې هم نه ده. پښتو توري ٤٦ توري دي، چې د هر غږ لپاره خپل صوتي حالت لري. دا ځکه چې د ژبپوهنې له نظره عربي یوه جلا ژبه ده، چې د عبراني ژبو سره یې اړیکې شته او په سامي نژادو خلکو کې استعمالېږي، چې ویونکي یې د منځني ختیځ خلک دي، ولې فارسي ژبه چې د پښتو سره نږدې اړیکې لري د پښتو ژبې د کورنۍ څخه ګڼل کېږي او سانسکریت هم ددغه خاندان څخه ده. دا چې پښتو، فارسي، سانسکریت، اویستا، ژند، هندي او داسې نورې هندي او اروپايي ژبې د یوې ونې مختلف ښاخونه دي، د نړۍ ژبپوهان په دې باب ګډ نظر سره لري، خو په ۱۸٦۰م کال کې چې د فرانسې ستر ژبپوه (داپیران) د ژند او اوستا پر ژبو څېړنه وکړه او د هغه د لرغونتوب په باب یې خپل نظر وړاندې کړی دی هغه د خپلې مقالې په یوه برخه کې داسې وايي: چې اوستا د سانسکریت څخه پیدا شوېده، خو دا نظر بیا لیګانګټ پرریسک نه مني او هغه بیا په دې اند دی، چې ژند د سانسکریت څخه نه ده پیدا

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوې او دا ثابته وي، چې ژند د سانسکریت لور نه ده؛ بلکې د هغه خورېې بولي. د ریسک دغه نظر تر اوسه پورې چا هم نه دی رد کړی او غوښتنه هم دا ده، چې دغه یادې شوې ژبې، ژند، اوستا او سانسکریت اریایي ژبې دي او د اریانا په شاوخوا کې په یوه پراخه جغرافیایي شاوخوا کې تر نن ورځې پورې په مختلفو اوښتنو او تغیراتو سره موجودي دي. په اوسنۍ پښتو، فارسي، بلوڅي حتا اورمړي ژبه چې اوس ډېر لږ خلک خبرې پرې کوي تاثیرات یې جوت دي. نوموړې ژبې اریایي ژبې دي، چې آریانا ته یې په یو وخت کې اریانا ویجه ویله. استرابو په ۲۴۰ ق کال په خپل جغرافیه کې د اریانا حدود داسې تعین کړي دي. ختیځ سرحد اباسیند، جنوب ته د هند بحر او د غرب خوا ته کرمان او ایران ښیي، خو شمال ته تر باکتریا او د سفیدان ځینې برخې شاملې بولي پر همدغه لیکه د پرتو ولسونو ژبه یوه ګڼي او په خپل ورستي تحلیل کې یادونه کوي، چې اریانا د پارس، مدیا، باختر او د سفیدیان اخېري برخې شاملې بولې. هغه د باختر یا (باکتریا) ژبه چې د اریانا ویجه په نوم په اوستا کې یاده شوې ده، ښایسته ادبي ژبه یې بللې ده. په اریانا ویجه کې اوستایي او سانسکریت ژبو رواج درلوده. اوستا هغه ژبه ده، چې زردشت په هغه خپل کتاب (ژند) لیکلی وه او سانسکریت بیا هغه ژبه ده، چې په هغه باندې ویدي سرودونه لیکل شوي دي او اوس یې په هند کې لیک دود شته، خو په هر صورت سانسکریت او اوستا دوې جلا ژبې دي، چې دي وه بنسټه څخه سرچینه اخلي او خوېندې ورته ویل کېږي، خو د سیمو د لېرې والي پر بنسټ او د هند او پارس د سیمو د جلاوالي په سبب یې صلیقې، فرهنګي او اخلاقي اړیکې سره بېلې شوي او د جلا، جلا ژبو په حیث یې رواج پیدا کړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی، خو په دې کې شک نشته، چې د اریایانو یوه برخه په افغانستان کې اوسېدل او دغه ژبې یې کارولې، ولې د اریانا ویجه په وخت کې سیمه پراخه او سره پاشلې وه، چې سرحدات یې بهرونو او یا هم سیندونو جوړول. د ډېرو ثقه دلایلو او لرغونو اسنادو له مخې پښتانه د دې سیمې اوسېدونکي وو او موجودیت یې په همدغه ځای کې ثابت دی، لکه څنگه چې په دې باب یوناني پوه هیرو ډوټس په ٤٠٠ ق کې د پکتیان یا پکتویس څخه یادونه کوي، هغه لیکي: هغه خلک چې په پکتیا یا پکتیکا کې اوسېږي، هغه غښتلي دلاوره، مېلمه پالونکي او جنگیالي خلک دي، چې د څرمنې لباسونه اغوندي او دا هغه سیمه ده، چې په تاریخ کې په وارو، وارو یاده شوېده، لکه: ارکوزیا څخه چې یادونه شوېده. هیرو ډوټس او استرابوچي لرغوني تاریخ پوهان دي هغوی د ارکوزیا خلک اریایان گڼي، چې په وروسته کې ځینې مؤرخین ارکوزیا ته د الکوزیانو په*یادونه چې په دغه سیمه کې یوه لویه قبیله ده اشاره کوي او د ارکوزیا خلک د افغانانو په نوم سره یادوي.

*یادونه: (نوموړی نظر د غور وړ دی؛ خو اثبات یې تحقیق غواړي).

همدغسې په شهنامه کې فردوسي هم د ارکوزیا د سیمې خلک افغانان گڼي او هغه د ډېرو لرغونو زمانو تاریخي یادونه په خپله شهنامه کې کړېده وايي: ((نشسته در این دشت بسیار کوچ از افغان ولاچین کرد)).

همدغسې د اریانا په دغه قلمرو کې چې د هندوکش د غرو د سلسلې څخه پیل بیا تر بولان، هرات او ترال پورې رسېږي، دلته پښتنو ژوند کړی دی او پښتو ژبه یې استعمالوله، بیا هم استرابو یادونه کوي چې: ((د پارس ځینې برخې، د سفیدان، باکتریا او مدیا ځینې برخې هم په پښتنو پورې تړلې وې او پښتو ژبه یې ویله، پښتو یوازې ژبه نه؛ بلکې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتانه یو غټ اتنیکي قـوم، رواج، اخـلاق، قـوانین او ځـانګړي عنعنـات دي، چې په ټولنیز ډول پښتو او پښتانه ورته وایي. دلته مـوږ د تـاریخي ژبپوهنې له مخې د لغـاتو نـږدې والـی داسـې سره مقایسـه کـوو، چـې د لرغونو ژبو نږدې والی د اوسنیو ژبو سره ښیې، د بېلګې په توګه د فارسي ژبې او سانسکریت د ژبې ترمنځ د یوه مثال اېښـول لکـه څنګـه چـې پـه فارسي کې ماست او په پښتو کې مستې او په سانسکریت کـې بیـا ماسـته راغلـې ده. د دوی تـرمنځ اړیکـې جـوتې دي، د دې معنـا دا ده چـې سانسکریت، اوستا، ژند، فارسي او پښتو د اریایي ژبو لرغونې ژبې یا ژبني ډولونه دي او یو په بل کې ګډې اړیکې سره لري. لغاتونه یې سره مشابه او ګرامري اړیکې یو له بله سره لري. ځینې لغاتونه لومړی په پښتو کې را پیدا شوي دي او بیا نورو همسـایه ژبـو تـه ور نقـل شـوي دي، چـې پـه همدغه ډول ویلای شو چې د فارسي او سانسکریت ژبو تـرمنځ د نښـلولو مزی پښتو ژبه ده، چې په دې معنا پښتو د اریایانو ډېره لرغـونې ژبـه ده، چې د سیمې په سطحه یې موږ اړیکې لیدلای شو. هیرو ډوټـس ٤٤٥ ق کې او بیا استرابو په ٢٤٠ ق کې خپل نظر داسـې وړانـدې کـړی دی: ((هغه کسان چې د هندي تهذیب او فارس ترمنځ ژوند کـوي هغـه پښـتانه دي، چې دغه دوه مدنیتونه سره نښلوي او ترمنځ یې اړیکـې سـاتي.)) د دوی ترمنځ د لغاتو نږدې والی، د کیسو او نقلونو نږدې والی، د متلونو او نورو فلکلوریکو اړیکو درلودل د دې معنا لري، چې د پښتنو سیمه د هند او فارس ترمنځ واقع او یو پر بل یې خپلې اغېـزې پرېښـې دي. دا چـې پښتو ژبه په لرغونتوب سره څومره لرغونې ده او د پرمختګ زمانـه یـې د نورو ژبو په پرتله څونده زمانه ورته کښېږدو؟ دا بـه یـوه مغلقـه او پېچلـې موضوع وي، خو د اوسنۍ پښتو او پخوانۍ پښـتو تـرمنځ پېـړۍ، پېـړۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

فاصله موجوده ده او مـوږ د نومـوړې ژبې(پښتو) لرغونتـوب پـه نـورو لرغونو ژبـو کـې تـر لاسـه کـولای شـو، یعنـې کـه مـوږ د فـارسي، پښتو اوسانسکریت ژبې ته د مقایسوي ژبپوهنې له نظره پاملرنه وکړو؛ نو موږ ته به خامخا دا را جوته شي، چې پښتو هم د سانسکریت، فـارسي ژبـې پـه څېر یوه لرغونې او له میلاد څخه زرونه کلونه په ځان کـې لـري او هغـه وخت پښتانه وه، پښتون د پښتو سره نه جلاکېـدونکي مفهومونـه دي. کـه موږ وګورو پښتو (پښتون) دلته په ګرامري لحاظ مـوږ لاحقـه یـا ګرامـري اړیکه ګورو (تون) یوه لاحقه ده، چې د پښتو څخه یې پښتون جوړکړی، ولې نوموړې لاحقه په نورو لرغونو ژبو کې نه شته، چې د دې معنا دا ده چې پښتو تر نورو ژبو د غني ګرامر درلودونکې غني ژبه وه او د دغه دود پر بنسټ چې پښتو ـ پښتون ـ پښتني نیت دغه درې سره سره تـړلي دي؛ نو که یو څوک چا ته ووایې: چې پښتون نـه یـې؟ نـو د دې معنـا دا ده، چې د دغه ځانګړي قانونیت څخه یې وېستی، چـې دا پـه پښـتنو کـې د ډېرې لرغونې زمانې څخه یو را پاتې شوی شونی دی، چې اوس هم پـه پښـتنو کـې د شـکنځلو او د یـوه پښـتون د بـې غیرتـه کولـو پـه معنـا استعمالېږي، خو نوموړی دود په پنجابي کلتـور، فـارسي او داسي نـورو کې مفهوم نه لري. د بېلګې په توګه: سندهی نه یـې؟، پنجـابی نـه یـې؟، فارسیوان نه یې؟ او داسې نور... دا یوه ځانګړې خبره ده په پښتنو کـې. په دې ډول پښتانه په پښتو سره قـول ورکـوي او پـر خپـل قـول بیـا ولاړ وي، که چېرې یو څوک د چا سره پښتو وکړي؛ نو هغه بیا پـر خپلـه ژبـه پښتو باندي ولاړ وي او هغه څه تر سره کوي کوم چې وعده یې کړېـده. پښتانه د نورو قومونو په پرتله جنګیالي او د تشدد خلـک دي او د عـدم تشدد اصول په ځان کې نه شي سا تلای .د لرغونو ژبو په بـاب چـې هـر

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا څېړنه کړېده، پښتو ژبه يې يوه لرغونې اريايي ژبه ګڼلې ده او پر نورو ژبو يې د پښتو ژبې اثرات جوت کړي دي لکه څنګه چې د سانسکريت ژبې ماهر (پانيني) وايي: سانسکريت ژبه ۳۵۰۰ ق کې يوه لرغونې ژبه وه او هغه په ځان کې د ګرامر ۳۹۹۶ قاعدې درلودې ، هغه په دې اند وو، چې د لاتينو ژبو سره په مقايسوي لحاظ سانسکريت دومره جوتې اړيکې نه درلودلې لکه د پښتو سره چې يې درلودلې او د پښتو اغېزې پر هندي او سانسکريت باندې خورا ډېرې دي، چې يو علت يې هم دا دی چې پښتو د سانسکريت په څېر يوه لرغونې ژبه ده او په سيمه کې يوه مطرحه ژبه وه، چې موږ د خپلې ادعا د ثبوت لپاره يو لړ بېلګې، اړيکې، اوښتنې يادولای شو او موږ د خپل څېړنيز تحقيق په نتيجه کې دا لاندې څو مثالونه راوړو، سانسکريت پښتو او اردو: پالنا ـ پالنه ـ پورا يا پردی، پورا ـ پوره ـ سالو دووپټه، ماستهٔ ـ ماسته يا مستې، شالی ـ شائی دهان، ګودهوم ـ غنم ـ ګندم، روج ـ ورځ (روځ) ـ دن، شپا ـ شپه ـ رات، شام ـ ماښام يا مشام ـ شام، ماس ـ مياشت ـ مهينه، بيوتی ـ بوټی بوټی، سنګم ـ څنګ، مرتپ ـ مړ ـ (مرد)، جنی ـ نجلۍ (جنی) لړکي، موژک ـ موږک ـ چوها، ميږ ـ مږه ـ بيهړ، نيکهـ ـ نوک ـ ناخن، ماتری ـ مور ـ ما، پتري ـ پلار ـ باپ، کبجا ـ کوږ په ملا کوږ ـ کوبړا، جبها ـ ژبه ـ زبان، جمکه ـ ځمکه ـ زمين او همدغسې بې شماره لغاتونه په سانسکريت کې شته، چې په سر او تن سره پښتو دي او رېښه يې هم په پښتو کې شته. هغه ژبې چې په سانسکريت پورې اړه لري او اوس هم په ډېره پيمانه د سانسکريت ژبې لغاتونه استعمالوي، لکه پنجابي ژبه په هغه کې هم د پښتو ډېر لغاتونه شته، چې د ډېرې لرغونې زمانې راهسې د اريايانو په لرغونو ژبو کې استعمالېږي. اوس هم د پښتو رېښه په يو لړ نورو اريايي ژبو کې شته،

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې پر پنجابي ژبې برسېره یې موږ څېړلای شو، نوموړې هندي او اروپايي ژبې که گاونډۍ ژبې دي او که هم په اروپا او نورو هېوادونو کې استعمالېږي، خو د یوه اريايي ژبې په څېر په یو ډول نه په بل ډول د پښتو سره ټینگې اړيکې لري. چې لاندې بېلگې یې موږ لومړی په پنجابي کې گورو، پنجابي پښتو: تسي- تاسې، منل - ماننا، مانجهنا - مینځل، بالنا - بلول، بلانا - بلل، سوکه - سوکه، چاټنا - څټل، جگه - ځای، مانړیا - ماڼۍ، تو - ته، کؤن - کوم. هغه علاقې چې اريانا ته نژدې دي هغه که سیند دی، که پنجاب دی او یا هم د هندوستان نورې ژبې دي او یا د فارس ژبې دي، هم یو له بله سره اړیکې لري او هغه الفاظ چې په سیمه ییز لحاظ په سیمې پورې اړه لري، خو بیا په پښتو ژبې ته را داخل شوي دي. په امانت دارۍ سره د هغې ژبې لغات ساتل شوي دي. د بېلگې په توگه د پښتنو سیمه څنگه چې څرگنده ده یخه سیمه ده او هلته ځینې میوې او پیداوار شته دی چې موږ ته د همسایه د سیمو څخه را استول کېږي، موږ د هغه لپاره نوم نه لرو، خو د بل ځایه څخه مو یې نوم ترلاسه کړی دی. لکه: کیله، لیمو، سنتره، کینو او داسې نور...، خو ځینې بیا هغه میوې چې په طبعي ډول د پښتنو په سیمه کې پیدا کېږي او په همسایه هېوادو کې نه پیدا کېږي. نو په طبعي ډول هغه هم هغه پښتو نومونه استعمالوي لکه: اینځر، انگور، بادام، پسته، انار، جغندر او نور... په هالنډ کې هم ځینې داسې کلمې شته، چې زموږ د پښتو او دري سره یې ورته والی ډېر څرگندېږي او دا ثابتېږي لکه د لرغونې پښتو او یا دري څخه چې په لږ او ډېر تغیر سره یو سلسله لغاتونه دې سیمې ته را داخل شوي وي. په دې کې شک نه شته چې ژبې یو له بله سره گډې اړیکې او نژدې والی لري، خو بیا هغه ژبې چې د یوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پایلمه او یوه گروپ د ژبو څخه وي، هغه بیا د تاریخ په اوږدو کې هغه خپل قوانین او ځانگړنې په ځان کې ساتي، خو موږ ته د ژبو څېړنه هغه وخت ښه تر کېدای شي، چې په لیکلي توگه اسناد د ژبې قلمي نسخې په لاس راشي؛ نو په همدغه دلیل سره پوهانو د ژبپوهنې مقایسوي پوهه د تاریخ د هغه دورې څخه را پیل کړېده، چې دوی یې په لیکلي ډول اسناد په لاس کي لري. چې د همدغه ژبو د جملې څخه اوستایي، سانسکریت، پښتو او لرغونې پهلوي ژبې دي. په دې کې هم شک نه شته چې تر دغو یا پورته ژبو مخکې به هم نورې ډېرې لرغونې ژبې وې او د پوهولو او را پوهولو وسیلې به وې، نومورې ژبې به هم د هغه ژبو څخه جوړې شوې او منځته راغلې وي، خو هغه زمانه تر میلاد لس زره کاله وړاندې زمانه وه او موږ ته یې شوني په لیکلي توگه نه دي را پاتې شوي، چې تر اوستا او یا هم سانسکریت مخکې به د مور او یا انا ژبه څه نومېده او انسانانو به کومه ژبه استعمالوله او په دې وخت کې به انسانان څه ډول وو؟؟ خو مخکې تر هغه چې نور اریایي قومونه د یخبندده سیمو څخه ځینې خلک او قومونه دلته را وکوچېږي، دلته انسانان موجودوو او د مغارو ژوند به یې تېراوه، چې نومورې موضوع تر ډېره ځایه په انتروفولوژۍ پورې تړلې ده، خو هغه وخت چې لیکنه را منځته شوه او د اوستا او سانسکریت سرودونه د غوایي پر پوستکو ولیکل شو یا ووایو چې لیکنه او تاریخي اسناد موږ ته په لاس راغلل؛ نو تاریخ د سیمې هم له دغه ځایه څخه نیولای شو او موږ خپل ثقه دلایل را وړلای شو، چې دلته ژوند څه ډول وو؛ دوی کومې ژبې ویلې؟ په دې کې شک نشته، چې د انسانانو تاریخ چې پنځه زره کاله پر باختر زمین په نظر کې نیسو، پر همدغه ځمکه چې اوسنی افغانستان دی پښتانه اوسېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاکړ یوه پښتنه قبیله ده

زموږ پښت پوهان او توکم پېژندونکي کاکړ د پښتنو د غرغښت په ټولنیز گروپ پورې یوه اړونده قبیله گڼي. د پښتنو د عنعنوي شجرو د روایاتو له مخې د غرغښت د زوی داني په څلورو زامنو کې کاکړ تر ټولو مشر و چې اولاده یې نن په یوه لویه او پراخه سیمه کې پراته دي٠ د یوه بل روایت پر بنسټ کاکړ د کاک نیکه اولاده ده، چې د هغه د نامه له کبله په کاکړو سره مشهور شوي دي او داسې ویل کېږي، چې کاک نیکه یو زاهد او نېک انسان و، چې د سلطان غیاث الدین غوري د واکمنۍ په وخت کې وفات شو او مزار یې د هرات د جامع جومات تر څېر مه دی٠ په پخوانیو زړو تاریخي متونو کې د کاکړو اصلي او پخواني ټاټوبی د کاکړستان په نامه یاد شوی دی او تر اوسه پورې د سهیلي پښتونخوا خلک د ژوب او بورې تاریخي ناوې د کاکړستان په نامه یادوي٠ په تاریخ حیات افغاني کې د کاکړو د سیمې په اړوند داسې راغلي دي: " د کاکړو د ملک شمالي خوا ته د غلجیو د سیمې جنوبي برخې پرتې دي، شمال لویدیز ته یې د ارغستان سیمه او نورې سیمې پرتې دي ... ". ارواښاد استاد عبدالرؤف بینوا په خپل مشهور اثر پښتونستان کې د کاکړو سیمې داسې را پېژني:

۱- د برشور وادي یا دره: دغه وادي له لوړې چینې نه پیل او د پشین

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر سیمې پورې غځېدلې ده، شمال ته یې د توبې سیمه ده، په دغې درې کې د کاکړو د قبیلې د تره غرې او سنټیا ښاخونه اوسېږي۰

۲- دهنه دره: دهنه وادي د شال د علاقې سره لګېدلې ده، دا علاقه د افغانستان د ټولواک اعلیحضرت احمد شاه ابدالي بابا له خوا د قلات والي نصیرخان ته د ده د هغه خدمتونو په بدل کې ورکړل شوې وه، چې ده ورته سر ته رسولي ول۰

۳- دکنچوغې دره: دا یوه تنګه دره ده، چې د کنډ د غره لویدېز ته پرته ده، چې ډېرې ښې ځمکې لري او زیاتره ځایونه یې ښه اباد دي۰ د پسرلي په مو سم کې د دغې درې غرنې سیمې شنې او له ګلانو نه ډکې وي۰ د کنچوغې د وادي پورتنۍ برخه تنګه، خو کښتنۍ برخې یې په تدریج سره پراخېږي او تقریبا دېرش میله اوږدوالی لري۰ په دې سیمه کې د کاکړو د قبیلې د سنټیا ښاخ استوګنه لري او د دې سیمې خان په ورګس کې اوسېږي۰

٤- د بوري سیمه: دا یوه ښه اباده او زرخېزه سیمه ده، یورود هم پکې بهېږي۰ د دغه ځای ځمکې په غرنیو ویالو سره خړوبېږي، په دې سیمه کې د کاکړو د قبیلې دولس ښاخونه اوسېږي، چې په دغو دولسو ښاخونو کې د اري خېلو د ښاخ د خلکو شمېر زیات دی۰ په پورتنیو سیمو سربېره توره مرغه، ترین او توګي یې هم مشهورې درې او سیمې دي۰ پردې برسېره د سهیلي پښتونخوا په لاندنیو سیمو کې هم کا کړ ژوند کوي:

۱- د کوئېټې په هنه، غبرګ، کچلاغ، سره غوړګۍ، نوی کلی او کوټوال کې ۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲- د زیارت په ژرنده، ورچوم، احمدون، گوگۍ، چونگۍ، کڅ، منه، چینه، سنځاوی، ریگوړه، سملن، پوئ او بغاوه کې.
۳- د مسلم باغ په کان مهترزی، تور غبرگی او چرمیان کې۰
٤- د کاریزات په خانزی، بلوزی، شرنه،گوال، خانی، زرغون او رود ملازی کې۰
۵- د سیوی په کړک، خجک، زردالو او کهوست کې۰
٦- د ژوب په شېرک کلا، مرغه، کیبزی، شاهیغالو، پلن کلی، بندات موسی زی، قمر دین، لاکا بند، اغبرگی، سورکڅ، مینا بازار، زاروزي، زرد او مسافر پور کې.
۷- د کلای سیف الله په گوال، حیدرزی، شرن، جوگیز، تریخ کلی، سیب زي، باران کلی، چارگل برج، تانیشپه، تنگی زیرت، چینه کلی، سنځل بند، باغ او انځرگی کې۰
۸- د لورلایي په بوری، پټانکوټ، زنگي واله، پوټی، ټاټی، باور، درگی شبوزي، میختز، کینگری، راړاشم، ژېړ کاریز، رودلین، خانکی، اصغر لون او نوا کلی کې۰
۹- د پشین په سرانان، یاروبرشور او توبه کاکړي گانگلزی کې۰
۱۰- د چمن په نورک سلیمانخېل، مئ زي، حبیب زي، عبدالرحمان زي او مجک کې۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کاکړو د قبیلې ښاخونه

د کاکړو قبیله په ډېر زیاتو ښاخونو او څانګو باندې وېشلې شوې ده، خو دلته به د دغې قبیلې د ځینو مشهورو ښاخونو یادونه وکړو:

۱- سنځرخېل:

د روایاتو له مخې سنځر نیکه یو تورزن مشر او منلی روحاني شخصیت و، چې د مغولو پر خلاف یې اوږدې مبارزې کړي دي او ویل کېږي، چې د ده مزار د ژوب په کهوسه نومې ځای کې دی، چې ډېر شمېر خلک د ده مزار ته ورځي٠
پروفیسر ولي محمد خان سیال کاکړ د سنځرخېلو کاکړو په اړوند په خپل کتاب "پښتو او پښتانه په سهیلي پښتونخوا کې" کې داسې لیکي: " د کاکړو نوابي او سرداري له پخوا نه د سنځرخېلو په لاس کې ده او دوی د شمېر له پلوه د کاکړو تر بل هر ټبر زیات دي٠"
دسنځر خېلو ښاخ په لاندنیو څانګو او خېلو نو باندې وېشل شوی دی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

علي زي، عبدالله زي، کب زي، برن خېـل، سـنخېل، هرمـزي، تیمنـي، عرب خېل، پښیزون، نیـسي، کدیزي او دومړان۰

۲- سنټیا:

دا هم د کاکړو یو ښاخ دی، د تاریخي روایتونو لـه مخـې دوی د سـنټ نیکه اولاده دي۰ د تاریخ په اوږدو کې سنټیا کاکړانو ډېرې تورې وهـلي او تاریخي رجال او شخصیتونه يې پیدا کړي دي۰ په کاکړو کې د شمېر له پلوه له سنځرخېلو وروسـته د سـنټیا کـاکړو شـمېر زیـات دی۰ هیبـت خان کاکړ چې د خانجهان لـودي لـه لـورې د سـمانا حـاکم او د مخـزن افغاني په تالیف کې لویه برخه لري، د سنټیا کاکړو نه و۰ دوی پـه هنـدو باغ، کان مهتر زي، کچـلاغ، هنـه، سره غـوړگۍ، سره خولـه، نـو حصـار، غبرگ غوڅکی، خانوزي، بلوزي، رود ملازي، مستنگ او پـه ځینـو نـورو ځـــــــایو نـــــــو کـــــــې مېشـــــــته دي۰ د کاکړو د سنټیا ښاخ په لاندنیو خېلونو وېشل شـوی دی: پـانیزي، مهـتر زي، بازیان، سارینگ زي، شموزي، ملا زي او عیسی خېل۰

۳- تره غري:

د کاکړو دغه ښاخ د کاکړستان د بوري د تاریخي ناوې په موسـی خېـل تحصیل کې مېشته دي. په کندهار، زابل، سـیوۍ او د غـزني پـه ولایـت کـې لـه پخـوا نـه موسـی خېـل کـاکړ اسـتوگنه لـري۰

٤- کسایي: کسايي د کاکړو ښاخ دی، چې د شال پـه دره کـې اسـتوگنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لري، خو احمد شاه ابدالي دا دره د بلوڅو مشر نصیر خان ته د هغه د خدمتونو په بدل کې ورکړې وه۰ اوس دغه دره د بلوچستان یوه برخه ګڼله کېږي۰ همدا راز په بېلا بېلو تاریخي منابعو او اثارو کې د کاکړو د قبیلې شجرې کښل شوي دي، چې د ځینو ښاخونو نومونه یې دا دي: سام خېل، یونس خېل، موسی زي، تره غري، سرګړي، درپي خېل، جلال خېل، ختن خېل، چرمي خېل، زڼغوزي، سین، سوران، عیسی زي، یعقوب زي، شادي خېل، باجو خېل، ایوب خېل، مندوزي، شادزي، انګوزي، فاطمه زي، انوزي، الیاس زي، تاجوزي، مماخېل، سالار خېل، سودان زي، علي خېل، برات خېل، هرم زي، اتمان خېل، کیوي، خضر خېل، عبدلزي، شازي، زکوزي، مرزي، غوري زي، ملي زي، امیزي، ابراهیم زي، محمد زي، رجر زي، حسن خېل، یا سین خېل، احمدزي، کمالزي، ابو سعید زي، مردان زي، ادو خېل، شکور خېل، سنټیا، پانیزي، مهترزي، بازیان، سارینګزي، شموزي، عیسی خېل، موسی خېل، سنځر خېل، کسایي، پڼیزون او نور... ۰

یادونه: د کاکړ قبیلې ته مې له دوو اړخونو لنډه ځغلنده کتنه کړېده، چې یوه یې د روزمره ژوند او بله یې په دیني اړخ راڅرخي، دا کار مې په دې خاطر وکړ، چې د لوستونکو معلومات د کاکړو قبیلې په اړه لا زیات شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کاکړو قبیلې ته لومړۍ ځغلنده کتنه:

په سهیلي پښتونخوا کې د کاکړو د قبیلې خلک په مجموعي توگه د کرنې او مالدارۍ په چارو بوخت دي، خو د دوی د کرنې ځمکې د دوی ورځنۍ اړتیاوې نه شي پوره کولای٠ ځینې کاکړ کوچیاني ژوند لري او د خپلو رمو او گلو په درلودلو خپل ژوند پر مخ بیایي٠ ځینې خلک یې د سو داگریو په چارو هم بوخت دي٠ د دوی دودونه او رواجونه کټ مټ د دوی د نورو پښتنو گاونډیو قبیلو په څېر دي٠ کاکړ زړور، غیرتي او په پښتني ننگ او ناموس ټینگ ولاړ خلک دي ٠ دوی همدا راز مېلمه پالو نکي دي٠ دوی سپین زړي او د زړه او خوله خبره یې یوه وي٠ د کاکړو خلک د اتڼونو او موسیقۍ سره ډېره مینه لري٠ د دوی کاکړۍ غاړې ډېرې مشهورې دي٠ کاکړ په علم او پوهې مین خلک دي له همدې کبله ده، چې د دوی په

(c) ketabton.com: The Digital Library

قبیلـه کـې سـتر عالمـان، پـو هـان، شـاعران، مـورخین او لیکـوالان تېــــــر شــــــوي او اوس هـــــــــم شــــــــته دي٠

د سهیلي پښتونخوا نـه پرتـه ډېـر شـمېر کـاکړ پـه افغانسـتان، پښـتونخوا، پاکســتان، هندوســتان او ایــران کــې هــم اســتوګنه لــري.

په افغانستان کې کاکړ د افغا نستان په بېلا بېلـو ولایتونـو لکـه: کنـدهار، هلمند، زابل، هرات، غور، فراه، بادغیس، فاریاب، سرپـل، مـزار شریـف، کنـدز، تخـار، کابـل، پـروان، ننګرهـار او لغـمان کـې اسـتوګنه لـري.

د کندهار ولایت کاکړ د دغه ولایت په مرکز کندهار، پنجوایي، ارغنداب پــه شــمول او ځینــو نــورو ولســو الیــو کــې اســتوګنه لــري٠

د هـرات ولایـت کـاکړ د دغـه ولایـت پـه مرکـز هـرات او همـدا راز د اوبــې، پښــون زرغــون، کــرخ، ګــذرې، ادرســکن او انجیــل پــــــه ولســـــــوالیو کـــــــې اســـــــتوګنه لـــــــري٠

د هلمند ولایت کاکړ د دغـه ولایـت پـه مرکـز لشـکرګاه، نـاوې، نـادعلي، مـــارجې او ځینـــو نـــورو ولســـوالیو کـــې اوســـېږي٠

د بادغیس ولایت د مرغاب په ولسوالۍ کې د کـاکړو پـه نامـه یـوه سـیمه شته، چې خلک یې زیاتره د پسونو او رمو له لارې خپله ګوزاره کـوي او د کرنــې د لـړو ځمکـو پـه درلودلـو سره خپـل ژونـد مختـه بیـایي٠

د فاریـاب او سرپـل ولایتونـو پـه بـېلا بېلـو ولسـوالیو کـې هـم یــــو شــــمېر کــــاکړ اســــتو ګنــــه لــــري٠

د کندز ولایت په مرکز د امام صاحب، خان اباد، دشت ارچـي، چـاردره، علي اباد او کلای ذال پـه ولسوالیو کـې هـم ډېـر شـمېر کـاکړ اسـتوګنه لـري، چــې د ځینــو مشرــانو نومونــه یــې: غــلام محمــد خــان، صــالح الــدین خــان، وکیــل مــیرزا او رئــیس عبــد الله دي٠

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تخار ولایت کاکړ د دغه ولایت په مرکز او د خواجه بهاوالدین، درقد او خواجــه غــار پــه ولســوالیو کــې اســتوګنه لــري۰
د ارزګان ولایت کاکړ د دغه ولایت په مرکز او ځینو نورو ولسوالیو او پـه تیــره بیــا د چــارچینو پــه ســیمه کــې اســتوګنه لــري۰
د زابل ولایت کاکړ د دغه ولایت په ځینو ولسوالیو او له هغې جملې نه د شــهر صــفا او ارغنــداب پــه ولســوالیو او د خــاک افغــان پــــه ســــیمه کــــې اســــتوګنه لــــري۰
د پروان ولایت کاکړ د دغه ولایت د غوربند په ولسوالۍ کې د خیشکو د قبیلــې پــه ګاونــډ کــې اســتوګنه لــري۰
د غــور ولایــت کــاکړ د دغــه ولایــت پــه مرکــز او ځینــو نــورو ولســــوالیو کــــې اســــتوګنه لــــري۰
د کابــل ولایــت د سروبي پــه ولســوالۍ کــې هــم یــو شــمېر کــــاکړ پښــــتانه اســــتوګنه لــــري۰
د لغمان ولایت کاکړ د دغه ولایت په مرکز د مهترلام د بنار پورې اړوند د دیوې او عمرزیو په کلیو کې استوګنه لري، چې د افغا نستان ستر مـورخ پـو هانـد محمـد حسـن کـاکړ د همـدې سـیمې کـاکړ پښـتون دی۰
د ننګرهار ولایت کاکړ د دغـه ولایـت د سره رود، بهسودو او چپرهـار پـه ولسوالیو کې استوګنه لري، چې د چپرهار کاکړو ته خلک په درنه سترګه ګوري او د ستانه وو په نامه د دوی درناوی کوي۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هندوستان کاکړ:

په پښتنو کې به یوه داسې لویه او کوچنۍ قبیله نه وي، چې د هندوستان په بېلا بېلو سیمو کې دې شتون ونه لري. د دې له کبله چې پښتانه د لرغونو زمانو نه د سوداګریزو چارو د تر سره کولو او نورو خواریو او مزدوریو لپاره دې هېواد ته تلل او له بلې خوا هند د افغا نستان په ګاونډ کې یو هېواد و، چې موږ تل ور سره ښې اړیکې درلودې، له بله پلوه د تاریخ په اوږدو کې ډېرو پښتنو واکمنانو پر هندوستان واکمني کړېده، چې ښې بېلګې یې غلجیان (خلجیان)، لودیان او سوریان دي۰ د دغو واکمنیو په وخت کې ډېر پښتانه د منصبونو او د پوځي دندو د تر لاسه کولو لپاره دې هېواد ته تللي دي چې ځینو یې نوموړو پښتني واکمنانو ته د چوپړ په بدل کې ډېر جاګیرونه هم تر لا سه کړي دي۰ د پیرنګیانو نه د هندوستان د خپلواکۍ تر وخته یعنې د ۱۹٤۷ زېږدېز کاله پورې یوازې په هندوستان کې ۵۰ پښتني ریاستونو شتون درلود، چې د دغو ریاستونو مشري به یوه پښتون نواب ته ور په غاړه وه، چې د دغو ریاستونو په لړ کې کولای شو، چې د بهوپال، ټونک، فرخ اباد، رامپور، ملیر، کوټلې او ځینو نورو نومونه واخلو۰
کاکړ هم د نورو پښتنو په څېر د هندوستان په بېلا بېلو برخو کې مېشته دي، لکه د تاریخ حیات افغاني په قول چې: له ننه ۱٤٦ کلونه وړاندې لیکل شوی دی، د هندوستان د هاریانا د ایالت دره تک د ضلعې په کوهانه نومې سیمه کې د کاکړو د اولادې د علي خېلو له ښاخ نه د ابو سعیدزي څانګه او نور کاکړ استوګنه لري ویل کېږي، چې په هند کې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښـتون واکمـن سـلطان ابـراهیم لـودي د واکمنـۍ پـه وخـت کـې د عبدالمالي یا عبدالعلي ابو سعیدزي کاکړ د سهیلي پښتونخوا د بـوري لـه سیمې نه له خپلو دریوو ورونو سره هندوستان ته ولاړ او په کوهانـه کـې مېشته شو۰ د سلطان ابراهیم لودي تر مړینې وروسته نوموړی بېرته خپل اصلي ټاټوبي بوري ته ستون شو، خو د هغه دوه نور ورونه له نورو کاکړو سره هلتـه پـاتې او همغلتـه مېشـته شـول، چـې پـه هغـه وخـت کـې د دوی شــــــمېر ۳۰۰ تنـــــــه بنـــــــودل شـــــــوي دي. همدا راز د تاریخ حیات افغاني د لیکنې پـر بنسـټ د هنـد د اتهـر پرادیش د ایالت د بلند شهر په ولسوالۍ کې هم د پښتنو ۹۶ سیمې شـته، چې په هغو کې ۱۲ سیمې یې زیاتې مشهورې دي او هلته هم ګڼ شمېر پښتانه کاکړ اوسي، په تېره بیا د دوی زیات شمېر په خورجه نومې سـیمه کې هم مېشته دي، چې شمېر یې د۴۰۰۰ کسانو په شا او خوا کـې اټکـل شـوی دی. همـدا راز د هنـد پـه بینګـال، دکـن او د راجسـتان د مرکـز پــــه جیپـــــور کــــې هـــــم کــــاکړ اســــتوګنه لــــري۰ په دې وروستیو کې د هندوستان د جیپور په ښار کې د هندي پښتنو له خوا د "کاکړي ګلدان" په نامه یوه ټولنه هم رامینځ ته شوه، چـې موخـه یې په دغه سیمه کې د پښتو ژبې او د پښتني دود او دستور ژوندي ساتل او وده ده. د دې ټـــولنې بنســـټ اېښـــودونکې شـــیلپي بـــترا ده، چې ځان پښـتنه کـاکړه بـولي او د پښـتو ژبـې او د کـاکړو پښـتنو د دود او کلچر را ژوندي کول غواړي۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کاکړو قبیلې ته دویمه ځغلنده کتنه:

کاکړ د پښتنو په قبائیلو کې یوه لویه قبیله ده، که څه هم دا وخت د دې قبیلې اصلي مسکن د ژوب، لورالائې، کوئټې زیارت علاقه ده، لیکن دا قبیله تر دغه علاقو پورې محدوده نه ده؛ بلکې په کندهار، کوئټه، پشین او ضلع سبوئ کې هم په ډېر زیات تعداد کې پراته دي. د دې قبیلې په باره کې چې تر اوسه پورې څومره پلټنې شوي دي له هغو څخه صرف دومره معلومه شوې ده چې د دې قبیلې جد اعلی کاک نیکه نومېده. چې د سلطان غیاث الدین غوري په زمانه پنځه سوه اته اتیا (588) هجري کې په هرات کې یادوي. تر کومه ځایه چې د دې قبیلې د زیاتوالي خبره ده؛ نو زړه دا نه مني، چې کاک یا کاکړ نیکه به د دې قبیلې جد اعلی وو. البته دا زړه مني چې کاکړ نیکه به په دې قبیله کې یو ستر انسان وو او د دې قبیلې یو نومیالی روحاني پېشوا وو. د پښتنو په پخوانیو تاریخونو کې چې تر اوسه پورې منځ ته راغلي دي، د ځینو لویو لویو قبائیلو ذکر نشته. تر اوسه پورې چې کوم جدید تحقیقات شوي دي، له هغو څخه دومره معلومېږي، چې دا قبیله تر کاک نیکه هم قریباً یو نیم زر کاله له مخه د پښتونخوا په دې سیمه کې چې د ژوب په نامه یادېږي موجوده وه. ولې چې له تاریخي شواهدو دا ثابته ده، چې په ژوب کې کومه قبیله د پښتنو د یو ستر قام په حېثیت ژوندون کوي. قریباً دوه نیم زره کاله پخوا هم په دې سیمه کې اوسېده او د دوی تهذیب او ثقافت له معمولي تغیر او تبدل سره اوس هم په هغه حال کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی. د دې خبرې دلالت د دوی هغه رسم و رواج هم کوي کـوم، چـې په قدیم آریـايي رسـوماتو او روایـاتو کـې رنـګ دې. ځکـه چـې ځینـو مؤرخینو د دوی جد اعلی کاک نیکه بللی دی. له دې کبله؛ نو که مـونږ په دې بناء دا خبره رد کړو، چې که کاک نیکه د اسلامي دور سړی وو او دا قبیله د اسلامي دور پر له پسې پیداوار ده؛ نو بیا پخواني روایات یـا د زړې زماني غیر اسلامي رسمونه په دوی کې له کومه راغله، بې ځایـه بـه نه وي د زړې زمانې رسمونه په هغه چا کـې پـاتې کېـږي، چـې د هغـو نسلي سلسله له زړې زمانې سره تړون لري. د کاکړستان په باره کـې چـې د کومو قدیمو قبائیلو ذکر په تاریخ کې څه نه څه پیـدا کېـږي، لـه هغـو څخه دا ښکاره کېږي، چې کاکړ قبیله په حېث د یوې لـوې قبیلـې دوه نیم زره کاله له مخه په داسې حال کې موجوده وه، چې ځینې ښـاخونه یې هم درلود. د یورپ د اولني وخت مؤرخینو چې کوم تحقیقات کړي دي د هغو له رویـه دا ثابتـه ده، چـې د دې قبیلـې یـو ښـاخ چـې پښـې نومېږي او په سانسکریت کې د پانیني په نامه یـاده شـوی دی، پـه درې نیم سوه قبل مسیح کې موجود وو او د دې قبیلې یو عالم چـې پـه دغـه نامه د افغانستان په پخواني تاریخ کې یاد شوی دې، د آریایي قبـائیلو د علـماو مشـر وو، د اباسـین پـه غـاړه یـې د ده مسـکن ښـودلی دی او د تاریخي حوالو په واسطه یې دا لیکلي دي، چې په هغه زمانه کې د آریانا په خاوره کې کومه ژبه ویـل کېـده، د هغـې پـه علمـي او تحریـري ژبـه جوړولو کې دې عالم ډېر لوی لاس درلود او د سانسکریت نـوم پـه دغـه علمــي ژبــه هــم ده ایښــې وو. یــو مشــهور پښــتون محقــق مولانــا محمد امین خوګیاڼي په خپل مضمون (افغـان) کـې چـې د پېښـور پـه رساله پښتو کې چاپ شوی وو، لیکلي دي: چې دغه پڼرې قبیله د کاکړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

د یو ښاخ چې بابي نومېږي، یوه څانګه وه. یو بل لوی محقیق مولانا محمد اسحاق شهید چې په سانسکریت کې یې ډېر ښه علم درلود ویلي دي چې: د آریانا ولسي ژبې علمي کولو لپاره علماء را غونډ شول، نامانوسه او بې خونده الفاظ یې ځینیې وویستل او د سانسکریت په نامه یې یوه علمي ژبه جوړه کړه. له دې څخه ثابته شوه چې دا ژبه (سانسکریت) په هغه زمانه کې جوړه شوېده او دغه قبیله پنړي چې نن هم په کاکړو کې وجود لري، په هغه زمانه کې هم وه. علاوه له دې مونږ ته د څلورو پخوانیو وید او هندي راګو هم دا معلومېږي، چې د هغې زمانې سرودونه په هماغه طرز دي، په کوم طرز چې د کاکړې غاړو لنډې لنډې مصرې له اووه څخه مترانه سېلابه جوړې دي او دغومره مختصر سرونه یې درلود... کېدای شي چې دا سرونه د وید او د لنډو مصرعو مطابق جوړ شوي وي. په هر حال دا یو جلا بحث دی. غرض دا دی چې دغه شعري ادب د پښتنو په نورو قبائېلو کې په دې رنګ او په دې وزن وجود نه لري. که چېرې د پښتنو په یو بله پخوانۍ قبیله کې دا ډول ادب وای؛ نو دا خبره پورې تړل کېدای شوای، چې کاکړو له هغو څخه اخیستی دی. هغه هم په داسې صورت ممکن وه، چې هغه قبیله یا خو بېخي ور څېرمه وای یا یې ګډ ژوند ور سره کولای. موجوده تحریري تحقیقات دا څرګندوي چې د مسیح تر پیدایښ قریباً اته نه سوه کاله له مخه چې کومه قبیله ژوب ته راغلې وه، هغه کاسیان وو. لاکن مونږ دا ثبوت ته نشو رسولای چې دا قبیله چې دلته راغله، نو دوی له ځان سره دغه منفرد شعري ادب هم راوړ یا دوی په دې ادب پوهېدل ځکه چې کاسیان ټول ژوب ته نه ولاړ؛ بلکې یوه برخه یې له کرد قبیلې سره د شال او بولان په ناوې کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاتې شوه او بله برخه يې په ژوب کې مېشته شوه او درېيمه برخه يې د خېبر په لار پېښور او بيا کشمير ته ورسېده. په خېبر کې د دوی يو ښاخ د شينوارو په نامه اوس هم موجود دی او په تاکال پېښور کې د اربابانو په نوم تر اوسه پورې يادېږي، لاکن دغه شعري ادب نه خو د کوئټې په کاسيانو کې وجود لري او نه په شينوارو کې او نه يې اثر د پېښور په سيمه کې ښکاره کېږي. له دې څخه ثابته شوه، چې دغه شعري ادب چې يوازې د کاکړ قبيلې ډېره لويه ادبي سرمايه ده، له بل چا نه وه اخيستل شوی؛ بلکې د دوی خپل دی، ځکه چې دا ادب له ډېرې زمانې څخه د شعري صنعت له لحاظه پوخ او مکمل را روان دی؛ نو د دې لپاره مونږ کمه موده کې دومره لوړتيا پيدا کولای شو پس؛ نو چې د يوې قبيلې شعري ادب دومره قديم شي د هغه قبيلې په قدامت باندې دا تر ټولو روښانه دليل دی.

له ادب علاوه د يوې قبيلې يا نسل په قدامت کې رسم، رواج او روايات هم ډېر لاس لري. په کاکړ قبيله کې اوس هم د ډېر پخواني آريايي تهذيب او رواياتو پالنه کېږي. مثلاً د هلکانو په غوږ کې لشتئ اچول، د نيک شګون لپاره په پښه کې کړه اچول، د هلکانو شکريې پرېښودل، د سندور استعمال، د سواستيکا نښان او داسې نور... ډېر رسمونه شته، چې له ډېر پخواني مجوسي او بودايي مذاهبو سره تعلق لري.

په ژوب کې فورټ سنډېمن ته نږدې د آتش پرستانو د زمانې آثار اوس هم موجود دي. البته د بوتانو آثار نشته. په دوکئ کې په يو غره کې د قديمې زمانې په کاڼو باندې ليکلي داسې نښانونه موجود دي، چې له هغه څخه په دې سيمه کې د يو قديم مذهب وجود ثابتېږي.

د کاکړو په باره کې که څه هم پوره معلومات لا تر اوسه پورې لاس ته نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي راغلي، لاکن په دې سر بېره مونږ د لوړو دلایلو په بناء دا ویلای شو، چې دا قبیله لکه څرنگه چې ځینو تاریخ پوهانو د اته نهه سوه کالو بللې ده، دغسې ده. په خپله د ژوب له نامې څخه څرگنده ده چې دا نوم دې قبیلې قریباً څلور زره کاله پخوا له ځان سره راوړی دی. دا نوم په تاریخ کې صرف یو ځای اوړېدل کېږي او هغه څلور زره کاله له مخه د زاب په نامه په هغه وخت کې یاد شوی دی، چې د آسوري قام جنگونه د زاگروس د علاقې چې د عراق او ایران په منځ کې ده له خلقو سره کېدل او آسوریانو د خپل حکومت آخېري مشرقي سرحد زاب بللې وو، چې سوکه سوکه د لب او لهجې له تغېر سره په ژوب بدل شو. دلته باید دا څرگنده کړو، چې د آسوریانو مذهب آتش پرستي وه. له دې امله ممکن ده، چې د فورټ سنډېمن په خوا کې آتش خانه د هغې زمانې له آثارو څخه وي او دغه شان د سواستیکا نښان هم په هغه زمانه کې راغلی وي، ځکه چې دا نښان د هغو قومو هم مذهبي نښان وو. د دوه درې سوه کالو په تاریخ مثلاً احبات افغاني، صولت افغاني، مخزن افغاني، خورشید جهان او داسې نورو... د تاریخ په کتابو کې چې قریب قریب یو له بله ماخوز دي او صرف په اولسي روایاتو یې اکتفا کړې ده. لیکلي دي چې: د قیس عبدالرشید درې زامن وو. د یوه نوم سړبن، د بل نوم غورغشت یا غرغښت او د درېیم نوم بېټني یا بېټ وو. دوی وایي: چې کاکړ د غرغشت اولاده ده، یعنې کاکړ ابن واني ابن غورغشت. د غورغشت زمانه 388 هجري ټاکل کېږي او د قیس زمانه 300 هجري. د غورغشت نامه لیکوال دوست محمد کاکړ او شېر محمد گنډاپور د کاکړ نیکه زیارت لپاره هرات ته تللي وو او دا ثابته ده چې د کاکړ نیکه زیارت په هرات کې موجود دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کاک نیکه په اولاد کې مشهوره قبیله سنزر خېل او سنټیا دي. سنزر خېل د سنزر نیکه اولاد او سنټیا د سنټ نیکه دي. د کاکړو سترې سرداري هم دې دوه قبیلو کې تقسیم دي. په دغه دواړو قبیلو کې ډېر پیاوړي سرداران تېر شوي دي او دوی د خپلې خاورې او اسلام لپاره په بېلو بېلو وختونو کې ډېرې کارنامې کړي دي او له مسلمان پاچاهانو سره یې د هندوستان په جنګو کې لویه برخه اخیستې ده، مثلاً: ملک یار غرشین چې له شهاب الدین غوري سره یې د ملتان په جنګ کې کومه مېړانه ښکاره کړېده، هغه په تاریخ کې ښکاره ده. بیا له احمد شاه ابدالي سره چې بکیر نیکه کومه ملګرتیا کړې ده او د هغه په وجه جوګیزئ خاندان ته احمد شاه ابدالي د ژوب د علاقې سرداري ورکړه. د هغه ثبوت په تاریخ کې موجود دی. همدغه رنګه چې د ډیلي پاچا فرخ سمېر سره پانیزئ کاکړانو کومه بهادري ښکاره کړه، د هغه په عوض کې یې دوی ته د خپلې علاقې سرداري ورکړه. په 1786م کې چې انګرېزانو دې سیمې ته هم د اقتدار لاسونه راوغځول؛ نو کاکړ قام د خپلې خاورې د حفاظت او آزادۍ لپاره له دوی سره کلک جنګونه وکړل. په دې جنګونو کې سردار عبدالله پانیزي، سردار فېض محمد خان پانیزي، سردار شاه جهان خان جوګیزي، سردار دوست محمد خان جوګیزي او سردار بنګل خان جوګیزي انګرېزانو ته ډېر تاوانونه ورسول. آخېر په 1888م کې چې په قبائیلو کې بې اتفاقي راغله او انګرېزانو هغه زړه هندوستانۍ پالیسي-دلته هم اختیار کړه؛ نو دوی له انګرېزانو سره سوله وکړه او انګرېزانو سردار دوست محمد خان جوګیزی چې د موجوده نواب محمد خان

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیکــــــــه وو د کـــــــــاکړو نــــــــــواب
تسلیم کړ.

د کاکړو وطن ژوب په باره کې مشهوره ده؛ چې د ژوب خاوره د سمندر د ماهي په شا واچوې؛ نو ماهي په سمندر کې سر را پورته کړي چې اوف!!! دا د ژوب خاوره ده. د کاکړو وطن دوستۍ او له خپلې خاورې سره د ډېرې مینې یو ثبوت دا دی چې د دوی وړې وړې نجونې او پېغلې هم د خپلې خاورې ستاینه په خپلو غاړو کې کوي، څکه خو یوې کاکړې پېغلې دا غاړه چې:

د ســـــنزر نیکــــــــه پــــــــه مځـــــــــکه
ګـــــاډۍ مــــــــــه پرېـــــــــږده لالـــــــــکه
دا غـــــــــــــر زمـــــــــــونږ د نیکـــــــــانو
اوس پـــــــر نـــــاچ ګـــــر جـــــــوړ کـــــۍ مېمانـــــــو

د زړه له سوزه هغه وخت ویلې وه، چې انګرېزانو په دې سیمه کې رېلوایي لائن جوړاوه، لکه څرنګه چې کاکړان د خپلې خاورې او ازادۍ په پالنه کې ننګیالي دي، دغسې دا قام د ادب په مېدان کې هم په پښتونخوا کې د لوړ نوم خاوند دی. اوس هم په دې قام کې شاعران، ادیبان، تاریخ دانان او عالمان په دومره تعداد کې موجود دي، چې شاید د پښتونخوا په بله قبیله کې به نه وي. عموما په ټول افغانستان کې کاکړان اوسېږي، په ځینو ځایونو کې په پښتو او په ځینو ولایتونو کې په دري خبرې کوي، چې د دري ژبې بېلګې یې په هرات، بادغیس او غور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولایتونـو کـې روښـانه لیـدل کیـږي، پـه دې درې ولایتونـو کـې اکـثر تایمني کاکړ اوسېږي.

په افغانستان او هندوستان کې مو د کاکړو سیمې په لومړۍ ځغلنده کتنه کې در وپېژندې، اوس په پښتونخوا او د نړې پـه نـورو هېوادونـو کـې د کاکړو سیمې در پېژنم.

کاکړ په پښتونخوا کې:

۱- کوټه:

کوټه، هنه، غبرګ، کچلاغ، سره غوړګۍ، نوی کلی او کوټوال.

۲- زیارت:

زیارت، ژرنده، ورچوم، احمـدون، ګـوګۍ، چـونګۍ، کـڅ، منـه، چینـه، سنځاوۍ، ریګوړه، سملن، پوئ، بغاوه.

۳- مسلمباغ:

مسلم باغ، کان میترزی، تور غبرګی او چرمیان.

۴- کاریزات:

کاریزات، خانزی، بلوزی، شرنه، ګوال، خانی، زرغون او رود ملازی.

۵- سیوی:

سیوی، کړک، خجک، زردالو او کهوست.

٦- ژوب:

ژوب یا ږوب، شېرک کلا، مرغه، کیبـزي، شـاهیغالو، پلـن کلـی، بنـدات، موسی زي، قمردین، لاکا بند، اغبرګی، سورکڅ، مینا بـازار، زارو زي، زرد او مسافر پور.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷- کلا سیف الله:

کلا سیف الله، ګوال، حیدرزي، شرن، جوګیزي، تریخ کلی، سیب زي، باران کلی، چارګل برج، تانیشپه، تنګی، زیرت، کلی چینه، سنځل بند، باغ، انځرګۍ.

۸- لورالای «بورې»:

بورې، پټان کوټ، زنګي واله، پوټی، ټاټۍ، باور، درګی، شبوزي، میختز، کینګري، راړاشم، ژېړ کاریز، رودلین، خانکی، اصغر لون او نوا کلی.

۹- پشین:

پشین، سرانان، یاروبرشور، توبه، کاکړي او ګانګلزي.

۱۰- چمن:

چمن، نورک، سلیمانخېل، مئ زي، حبیب زي، عبدالرحمان زي او مجک.

په پنجاب کې هم ډېر زیات کاکړ پراته دي نور په پېښور، مستونګ، اصفهان او سیستان کې هم په ګڼ شمېر کاکړ پراته دي. کاکړ په برما، سریلانکا، افریقا، امریکا او نورو ... ډېرو هېوادونو کې هم شته، خو دا نه شو ویلای، چې هغه له کاکړو سره څه اړیکې لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کاکړو د قبیلې مشهور شخصیتونه

۱- مولوي حبیب الله مشهور په محقق کندهاري۰

۲- د پښتو ژبې ستر لیکوال، محقق او نوماند مؤرخ ارواښاد عـــــلامه عبدالحی حبیبي، چې په سلګونو کتابونه او په زرګونو علمي مقالې یې لیکلي دي ۰

۳- د پښو ژبې شاعر پیر محمد کا کړ۰

٤- د پښتو ژبې شاعر دوست محمد کاکړ۰

۵- د پښتو ژبې شاعر شمس الدین کاکړ۰

٦- د پښتو بوستان منظومه شاعره زرغونه کاکړ۰

۷- د افغانستان وتلی مؤرخ پوهاند ډاکټر محمد حسن کاکړ۰

۸- ارواښاد پوهاند عبدالغفار کاکړ۰

۹- عبدالعلي اخندزاده کاکړ ۰

۱۰- د هېواد د خپلواکۍ د لارې ملي مبارز حاجي محمد ایوب کاکړ۰

۱۱- شهید ملک احد کاکړ، چې په ۱۸۹۳ زیږدیز کال کې په پښین کې د انګرېزانو له خوا شهید شو۰

۱۲- میا عبدالحکیم کاکړ مشهور په نانا صاحب۰

۱۳- سخي خان احمد خان د سهیلي پښتونخوا د کچلاغ د سیمې پانیزی کاکړ۰

۱۴- د سهیلي پښتونخوا نامتو لیکوال او مؤرخ پروفیسر ولي محمد خان سیال کاکړ۰

۱۵- د پښتو ژبې لیکوال خانزمان کاکړ۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱٦- د پښتو ژبې لیکوال محمد فاروق خان کاکړ۰
۱۷- شهید مولوي عبدالغفار بریالی کاکړ۰
۱۸- عبدالسلام جوگیزی۰
۱۹- ډاکټر کرام الدین کاکړ۰
۲۰- خان محمد سرور خان کاکړ۰
۲۱- د میرویس خان هوتکي د پوځ مشر یونس خان کاکړ۰
۲۲- ملک حاجي نور علي کاکړ۰
۲۳- ملا دادالله کاکړ۰
۲٤- ډاکټر فیض الله کاکړ۰
۲۵- ملا بورجان کاکړ۰
۲٦- سردار شاه وزیر کاکړ۰
۲۷- ایډوکیټ عزیزالله خان کاکړ مشهور په عزیز ماما۰
۲۸- عبدالغني خان غنو کاکړ پانیزی۰
۲۹- شهېد مولوي محمد ابراهیم همیم کاکړ.
۳۰- ملا محمد رباني۰
۳۱- د افغانستان د پوځ پخوانی جنرال هاشم خان کاکړ۰
۳۲- د پیرنگیانو پر خلاف مبارز شهید شېرجان کاکړ، چې په ژوب کې اعدام شوی و۰
۳۳- سردار شېرک کاکړ۰
۳٤- ډاکټر صادق فطرت ناشناس۰
۳۵- جنرال عبدالوحید کاکړ او داسې ډېری نور... .

(c) ketabton.com: The Digital Library

میا عبدالحکیم رحمه الله

میا عبدالحکیم رحمه الله د میا سکندر شاه رحمه الله زوی، په خټه کاکړ، چې په کال ۱۰۷۰ لمریز کې زیږېدلی، زیږېدلو ځای یې د افغانستان کندهار ولایت دی. لومړنۍ زده کړې یې د کاکړو دکورنۍ له دیني علماء وو څخه کړي او بیا یې ننګرهار او پېښور ته سفرونه کړي دي. کله چې میا صاحب سید لعل محمد ننګرهاري ولید، د استعداد او کفایت له نظره یې هغه ته د لازیاتو زده کړو لپاره پېښور ته د سفر لارښوونه وکړه، د هغه د لارښوونې سره سم پېښور ته ولاړ او هلته یې د میا عبدالغفور صاحب څخه دیني زده کړې: (صرف، نحوه، اصول تفسیر، اصول حدیث، اصول فقه، علم تفسیر، علم حدیث، علم عقاید، علم فقه او علم سیرت) پیل کړې، چې په تاریخ کې د خپلې زماني د ښو علماوو په قطار کې وشمېرل شو. د علم او عرفان د نشر اشاعت تدریس او ترویج په نیت بېرته کندهار ته راغی. په کندهار کې یې د علم او تدریس نه علاوه په دعوت او تبلیغ پیل وکړ او د خلکو د ډېر محبوبیت سره مخ شو. په کال ۱۱۲۱ لمریز کې چې د مېرویس نیکه پادشاهي وه، کندهار یې د علم مرکز وګرځاوه او خپله مېرویس خان بابا د میا صاحب عبدالحکیم ډېر عقیدتمند وو. تر هغه وروسته په کال ۱۱۴۲ لمریز کې د افغانستان پادشاه شاه حسین هوتک شو. د شاه حسین هوتک په دور کې د میا صاحب عبدالحکیم رحمه الله د تعلیم، تدریس او دعوت د لارې منتقدین په حېرانېدونکي صورت سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

زيات شول، د لر او بر ځخه به ورته ډېر خلک راتلل، دغه حالت شاه حسين هوتک ونه شو زغملای او فرمان يې صادر کړ، تر څو مياصاحب عبدالحکيم رحمه الله کندهار ترک کړي. ميا صاحب مجبور شو او هجرت يې وکړ. دا، د ده اولاده او ټول زده کوونکي يې د لوی افغانستان بېلا بېلو برخو ته کډن شول، لکه: غزني، کابل، پروان، ننگرهار، بلوچستان او خېبر پښتونخوا ته ولاړل. شاه حسين هوتک بنه ورځ ونه ليده او د نادر افشار لخوا د کورنۍ له غړو سره ووژل شو. يو شاعر وايي:

ميا صاحب يې وويست شاه حسين له کندهاره
غرقه يې پادشاهي شو د وليانو له گفتاره.

عبدالرحمن بابا فرمايي:

په هر چا چې د غضب لښنده کړي کشه
خطا نه درومي گوزار د درويشانو.

ملا مير محمد ولد ملا دوست محمد ولد ملا محمد عثمان ولد ملا لعل محمد ولد ملا عبدالستار، چې په همدې ترتيب سره يې د نسب لړۍ د ميا عبدالحکيم او له هغه نه وروسته دا لړۍ د غرغښت بابا، بيا کاک نيکه او ان تر حضرت قيس عبدالرشيد رحمه الله پورې رسېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملا دوست محمد رحمه الله

ملا دوست محمد یو مخور دیني او علمي شخصیت و، چې اصلي ټاټوبی یې کندهار او له کندهاره بیا ننگرهار ته را کډېن او د ننگرهار د بهسودو په ولسوالۍ کې مېشت شوی دی. نوموړي دوه زامن درلودل، یو یې ملا میر محمد رحمه الله او بل یې ملا نور محمد رحمه الله نومېده.

۱- ملا میر محمد رحمه الله

ملا میر محمد رحمه الله یو لوی دیني شخصیت وو، چې اوه زامن درلودل:

۱- مولوي محمد جان

۲- مولوي محمد یعقوب

۳- مولوي محمد سالم

۴- ملا ظفر گل

۵- مولوي محمد جعفر

٦- ملا محمد اکبر

۷- ملا دوست محمد.

۲- ملا نور محمد رحمه الله

ملا نور محمد رحمه الله هم یوه لوی دیني عالم و، چې یو زوی یې د ملا راز محمد په نوم درلوده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱- د ملا میر محمد لومړی زوی مولوي محمد جان

مولوي محمد جان هم یو دیني عالم وو، نوموړي دوه زامن درلودل، چې مشر زوی یې عبدالرحمن او دویم یې عبدالمالک وو.

د مولوي محمد جان د مشر زوی عبدالرحمن د زامنو پېژندنه:

عبدالرحمن درې زامن درلودل، چې عبارت دي له:
۱- سیدالرحمن، ۲- فضل الرحمن، ۳- سیف الرحمن.

د عبدالرحمن د لومړي زوی سید الرحمن پېژنده:

د ډاکټر سیدالرحمن د زیږېدلو ځای د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، ډېر متدینه او همتناکه انسان وو، نوموړی د طبي بېړنیو زده کړو انستیتوت څخه فارغ شوی وو، چې د جهاد په دوران کې یې مجاهدینو او عامو وگړو ته پوره پوره خدمتونه کړي دي.
ډاکټر سید الرحمن دوه زامن درلودل:
۱- شمس الرحمن، ۲- محمد قسیم.

د ډاکټر سید الرحمن د مشر زوی شمس الرحمن پېژندنه:

شمس الرحمن د سید الرحمن زوی، د زیږېدلو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. ښوونځی یې تر دولسم ټولگي لوستی وو. نوموړي په کال ۱۳۹۳ لمریز د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ستر غازي امان الله خان په لېسه کې د ښوونکي په حیث دنده مخته وړله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ډاکټر سید الرحمن د دویم زوی محمد قسیم پېژندنه:

محمد قسیم د سید الرحمن دویم زوی، د زېږېدلو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. ښوونځی یې تر لوستی لوستی وو. نوموړي په کال ۱۳۹۳ لمریز د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ په محمدي صاحبزاده لېسه کې د ښوونکي په حیث دنده مخته وړله.

د عبدالرحمن د دویم زوی فضل الرحمن پېژنده:

فضل الرحمن د زېږېدلو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، ډېر متقي، دینداره او یو با احساسه انسان وو، نوموړي درې زامن درلودل، چې:

۱- محمد جان، ۲- محمد نعمان، ۳- محمود.

د فضل الرحمن د لومړي زوی محمد جان پېژنده:

محمد جان یو متدینه او د ښو اخلاقو څښتن وو، د زېږېدلو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړي منځنۍ طبي زده کړې کړې وې.

د فضل الرحمن د دویم زوی محمد نعمان پېژنده:

محمد نعمان د فضل الرحمن زوی، چې په کال ۱۳٦۱ لمریز کې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو په کلي کې زېږېدلی دی. د وخت د ستونزو له امله پېښور ته مهاجر او لومړنۍ او منځنۍ زده کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې هلته سرته رسولي دي، ليسانس دوره يې د ننگرهار ولايت د خراسان له پوهنتونه د اقتصاد پوهنځي په برخه کې بشپړه کړې ده، نوموړی اوسمهال په خراسان پوهنتون کې د انگليسي ژبې استاد دی.

د فضل الرحمن د درېيم زوی محمود پېژنده:

محمود چې د زېږېدلو ځای يې د ننگرهار ولايت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، ما ته د لاسته راغلو معلوماتو په اساس نوموړی د ننگرهار پوهنتون د ژبو او ادبياتو له پوهنځي فارغ شوی دی.

د عبدالرحمن د درېيم زوی سيف الرحمن پېژنده:

سيف الرحمن چې د عبدالرحمن درېيم زوی وو، د زېږېدلو ځای يې د ننگرهار ولايت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، ما ته د لاسته راغلو معلوماتو په اساس نوموړی يو ښه ښوونکی وو، د بچيانو د روزنې ترڅنگ يې بزگري هم کوله. سيف الرحمن هېڅ اولاد نه درلود.

د مولوي محمد جان د کشر زوی عبدالمالک د زامنو پېژندنه:

عبدالمالک دوه زامن درلودل، چې يو يې عبدالرازق او بل يې عبدالخالق دی.

د عبدالمالک د مشر زوی عبدالرازق پېژنده:

عبدالرازق يو متدينه او د ښو اخلاقو څښتن وو. د زېږېدلو ځای يې د ننگرهار ولايت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړي په دولت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې د مامور په حیث کار کولو او په ټول چم کې یې په مامور صاحب شهرت درلود. نوموړي پنځه زامن درلودل، چې مخکې به یې انشاءالله هر یو در وپېژنم.

د عبدالمالک د کشر زوی عبدالخالق پېژنده:

عبدالخالق په کال ۱۳۳۲ لمریز د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي په یوه دینداره کورنۍ کې زیږېدلی دی. په کال ۱۳۴۰ لمریز کې د بهسودو ولسوالۍ د محمدي صاحبزاده په ښوونځي کې شامل او لومړنۍ زده کړې یې هلته بشپړې کړي دي، د نورو زده کړو لپاره بیا د ننګرهار عالي په لېسه کې داخل او په کال ۱۳۵۲ لمریز کې د ننګرهار له لېسې د دولسم ټولګي څخه په عالي درجه فارغ شوی دی. له ۱۳۵٦ لمریز – ۱۳۵۸ لمریز پورې له وطن څخه د دفاع په خاطر د عسکرۍ سپېڅلې دنده اجرا کړه. په ۱۳۷۴ لمریز کال کې یې په ګمرک کې دنده واخیسته او هلته د مامور په حیث مقرر شو، په ګمرک کې له دندې کولو نه وروسته له کال ۱۳۸۱ - ۱۳۹۲ال یې د جلال آباد په ښار کې یو درمل پلورنځي وو او هلته یې کار کاوه. په کال ۱۳۹۲ لمریز د چنګاښ (سرطان) په اتمه نېټه د مازیګر په څلورو بجو د زړه د ناروغۍ له امله وفات او د کاکړانو په کلي کې خاورو ته وسپارل شو. عبدالخالق دري نارینه اولادونه لري، چې وروسته به یې انشاءالله در وپېژنم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عبدالرازق د زامنو پېژندنه:

۱- مولوي انصار احمد د عبدالرازق زوی: انصار احمد په کال ۱۳۵۱ لمریز د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي په یوه دینداره کورنۍ کې زیږېدلی دی. د وخت د ناخوالو له امله یې خیبر پښتونخوا ته هجرت وکړ. خپلې لومړنۍ زده کړې یې د الهجرت والجهاد په مدرسه کې بشپړې کړي دي، ثانوي دوره یې د امام ابو حنیفه رحمه الله په عالي دارالمعلمین کې پوره او په کال ۱۳۷۳ ل کې یې له عالي دارالمعلمین څخه دیپلوم ترلاسه کړ. نوموړي د دیني زده کړو ترڅنګ د انګلیسي او کمپیوټر د زده کړي کورسونه هم تعقیب او ولوستل. په پښتو، دري، عربي، انګلیسي او اردو ژبو بشپړ تسلط لري. انصار احمد د هېواد د بچیانو د سالمې روزنې لپاره د ښوونکي سپېڅلې دنده د خپل ځان لپاره وټاکله او هېواد ته له راستنېدو وروسته یې د هېواد په بېلابېلو ښوونځیو کې د ښوونکي سپېڅلې دنده مخته ویوړله. مولوي انصار احمد څلور زامن لري، چې عبارت دي له:

۱- حارث، ۲- عمر، ۳- مصطفی، ۴- مرتضی.

۲- مولوي حمایت الله د عبدالرازق زوی: په کال ۱۳۵۴ ل د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي په یوه دینداره کورنۍ کې زیږېدلی دی. پېښور ته د وخت د ناکردو له امله مهاجر او خپلې لومړنۍ زده کړې یې د ابو سفیان رضی الله عنه په مدرسه کې بشپړې کړي دي. په کال ۱۳۷۳ ل کې یې د ثانوي زده کړو سند د امام ابو حنیفه رحمه الله له مدرسې ترلاسه کړ. له دې وروسته یې په مرکز علوم اسلامیه کې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

حدیثو دوره وکړه. هېواد ته له راتلو وروسته په کال ۱۳۸۱ ل کې د ننګرهار پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي څخه یې په عربي ادبیاتو کې د لیسانس تر کچې زده کړې وکړې. د هېواد په مختلفو ادارو کې یې په مختلفو څانګو کې دندې اجراء کړې دي. مولوي حمایت الله څلور زامن لري، چې عبارت دي له:

۱- صلاح الدین، ۲- عامر، ۳- طارق، ۴- سهیل.

۳- امدادالله د عبدالرازق زوی: د زېږېدلو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. په کال ۱۳۹۱ ل کې د ننګرهار پوهنتون د ښوونې او روزنې د پوهنځي زده کړیال وو، چې د زړه د ناروغۍ له امله یې له نړۍ سره خدای په اماني وکړه.

۴- عبدالباسط د عبدالرازق زوی: د زېږېدلو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. نوموړی په کوچنیتوب کې وفات شوی دی.

۵- عبدالفتاح د عبدالرازق زوی: چې د عبدالرازق وروستی زوی دی، د زېږېدلو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. نوموړی په کوچنیتوب کې وفات شوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عبدالخالق د زامنو پېژندنه:

۱- وحیدالله د عبدالخالق زوی: په کال ۱۳٦۴ ل. د هجرت په دیار پېښور کې زېږېدلی دی. لومړنۍ زده کړې یې د غلام دستگیر شهید په ښوونځي کې کړي، د لېسې دوره یې د محمدي صاحبزاده په لېسه کې په کال ۱۳۸۴ ل کې پوره کړې ده او په کال ۱۳۹۵ ل کې یې د الکوزي طبي علومو انستیتوت څخه د فارمسي په څانگــه کــې د فارمسست پـه حیث دیپلوم ترلاسه کړی دی. ډاکټر وحیدالله درې زامن لري، چې عبارت دي له:

۱- ادریس، ۲- عباس، ۳- صهیب.

۲- اسدالله د عبدالخالق زوی: په کال ۱۳٦۸ ل د هجرت په دیار پېښور کې زېږېدلی دی. لومړنۍ زده کړې یې د غلام دستگیر شهید په ښوونځي کې کړي، د لېسې دوره یې د محمدي صاحبزاده په لېسه کې په کال ۱۳۸۹ ل کې پوره کړې ده. د کانکور ازموینې له لارې د ننگرهار پوهنتون د سیول انجینرۍ پوهنځي ته کامیاب او لـه همدې پـوهنځي څخه یې په کال ۱۳۹۳ ل کې د لیسانس دیپلوم ترلاسه کـړ. نومـوړی لـه فراغت وروسته په بېلابېلو دولتي او غیر دولتي اداراتو کـې د انجیـنر پـه حیث دندې اجراء کړې دي. انجینر اسدالله دوه زامن لري، چې عبارت دي له:

۱- خبیب، ۲- خذیفه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳- عبیدالله د عبدالخالق زوی: پـه کـال ۱۳۷۲ ل د هجـرت پـه دیـار پېښور کې زېږېدلی دی. هېواد ته له راستنېدو وروسته یې د لېسې دوره په محمدي صاحبزاده لېسه کې په کال ۱۳۸۰ ل کې تکمیله کړې ده. د ښوونځي له لوستلو سره سره یې د خیـاطۍ د مسـلک یـادولو هڅـه هـم وکړه، چې اوسمهال د خیاطۍ دنده مخته وړي.

۲- د ملا میر محمد دویم زوی مولوي محمد یعقوب

مولوي محمد یعقوب هم یو دیني عالم وو، نوموړي دیني زده کـړې پـه خصوصي بڼه ترسره کړې وې. درې مېرمنې یې درلودې، چې په ترتیب سره به یې د هرې مېرمنې د بچو یادونه وشي.

۱- د مولوي محمد یعقوب د لومړۍ مېرمنې د بچو پېژندنه:

مولوي محمد یعقـوب لـه لـومړۍ مېرمنـې څخـه دوه زامـن او یـوه لـور درلوده.

۱- ملا محمد شریف د مولوي محمد یعقوب زوی: په کـال ۱۲۸۸ ل. د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کـاکړانو کـلي پـه یـوه روڼ انـده او مدبره کورنۍ کې دې نړۍ ته راغلی دی. لـه خپـل تـره مولـوي محمـد جعفر څخه دیني زده کړې کړې وې، وروسته د دینې تعلیم له پوره کولو یې د هېواد بجیانو ته دیني تعلیم ورکاوه، ډېری شاګردان یـې وروزل. د خپلې قریې یو ښه امام او خطیب سره سره د خپلې کـورنۍ مشـر پـاتې شوی دی. د متدینتوب او ښو اخلاقو ترڅنګ یوه مینه ناک، مدبر، سوله

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرست او انسان دوست شخص وو. ملا محمد شریف په کال ۱۳۷۲ ل. کې د وریپښې ناروغۍ له امله له دې نړۍ څخه سترګې پټې کړي او د کاکړانو کلي په پلرنۍ هدیره کې خاورو ته وسپارل شو. ملا محمد شریف څلور زامن درلودل، چې عبارت دي له:

۱- محمد داود، ۲- محمد مسعود، ۳- عبدالغفور، ۴- مولوي محمد جان.

۲- ملا عبدالقدوس د ملا محمد یعقوب زوی: په کال ۱۲۹۸ ل. د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي په یوه روڼ انده او مدبره کورنۍ کې دې نړۍ ته راغلی دی. لا د ځلوېښتو ورځو نه وو، چې د مور له خوږو بې برخې شو، پلار یې هغه د سلوزیو د کورنۍ یوې مېرمنې ته ورکړ، دغې مبارکې مېرمنې د مولوي عبدالقدوس تر اوه کلنۍ پورې پالنه وکړه، بیا وروسته له اوه کلنۍ یې بېرته خپل پلار ته وسپاره. دیني زده کړې یې له خپل والد او له خپل تره محمد جعفر څخه وکړي، ډېر متقي او ایماندار شخص وو، اویا (۷۰) کاله یې د امامت سپېڅلې دنده مخته یوړله. په کال ۱۳۴۲ ل. کې د څلوېښتو کلونو په عمر د عسکرۍ لپاره ځاځي منګل ته سوق شو، چې دوه کاله یې عسکري وکړه او په عسکرۍ کې یې هم امامت کاوه. شاعري یې هم کوله چې دلته یې د عسکرۍ د وخت یوه بېلګه راوړم:

عمر برباد راباندې تېر شو په منګل کې
لکه برباد تېر شي بادونه په ځنګل کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مولوي عبدالقدوس د ژوند بلا کړاوونه ګاللي دي، یوه ورځ د مولوي صاحب په پښه کې حېزی یا حرېزی ننوتی وو، له درده یې ډېر په عذاب وو، د ده مشر ورور مولوي محمد شریف چې هغه مهال د خپلې خسرګنۍ (محمد میر) کره د بهسودو په ځان آباد سیمه کې اوسېده. نوموړی چې کله د خپل کشر ورور له تکلیفه خبرېږي، ځان ورسوي، له ډېرې مینې یې په غېږ کې نیسي او له هغه ځایه یې نېغ په خپله شاه د پلن غر ښار ګوتې ته وړي، بیا یې د نقره الدین د کورنۍ حکیم تر درملنې لاندې ونېوه او د رب په فضل د صحت خاوند شو. مولوي محمد جعفر چې د ده استاد او تره هم وو، د ده د انسانیت په اساس یې خپله لور ده ته په نکاح ورکړه.

د مولوي محمد شریف او مولوي عبدالقدوس ډېر خاطرات له ما سره شته، چې د هغې له جملې یې زه صرف او صرف یوه خاطره تاسې لوستونکو سره شریکوم: (زه (ډاکټر عبدالغفار کاکړ) په خپل کور کې چې د جلال آباد ښار په انګور باغ سیمه کې یې موقعیت درلوده، د قرآن کریم په تلاوت کولو لګیا وومه، چې یوې کشرې خور مې د خونې ور را پرانیست او راته یې وویل: لالا وا لالا! راشه وګوره! زمونږ کور ته دوه فرښتې راغلي. زه چې کله له خپلې خونې را بهر شوم، ومې لیدل چې مولوي صاحب محمد شریف چې زما نیکه وو، له خپل کشر ورور ملا عبدالقدوس سره چې سپینې جامې او سپین څادورنه یې له ځانه راتاو کړي ول او ول په ول سپیني پګړۍ یې وهلې وې، چې یقیناً ډېر نورانیت پکې له ورایه ښکارېده ، سره یو ځای ناست و.

ملا صاحب عبدالقدوس پنځه عمرې او درې حجه کړي وو، چې د سردار محمد داود خان په دور کې یې په خپلو پښو یو حج اداء کړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی، چې په هغه دور کې الوتکې نه وې، ځای نیم به د موټر سهولت وو او ځای نیم به بیا پلی سړي مزل کولو.

ملا عبدالقدوس د ورپېښې ناروغۍ له امله په کال ۱۳۷۷ ل. د سنبلې د میاشتې په ۱۷ نېټه د چهارشنبې په ورځ اته نیمې بجې د شېرپاو په روغتون کې سا ورکړه او بیا وروسته د پلن غر په هدیره کې خاورو ته وسپارل شو. د ملا عبدالقدوس درې زامن وو، چې عبارت دي له:

۱- مولوي حافظ محمد نذیر، ۲- مولوي شمس الدین، ۳- مولوي شمس الحق.

۳- د مولوي محمد یعقوب له لومړۍ مېرمنې نه یوه لور بي بي وه:

د زېړېدلو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی.نوموړې له ملا محمد شریف کشره او له ملا عبدالقدوس نه مشره وه، چې پلار یې د پیر وړو کلي ملا محمد مزدور ته په نکاح ورکړې وه.

۲- د مولوي محمد یعقوب د دویمې مېرمنې د بچو پېژندنه:

د مولوي محمد یعقوب له دویمې مېرمنې نه یو نارینه اولاد وو، چې هغه عبدالحلیم نومېده.

۱- عبدالحلیم د ملا محمد یعقوب زوی: د ملا یعقوب د دویمې مېرمنې څخه یوازینی نارینه اولاد وو، ، د زېږېدلو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړي هېڅ اولاد نه درلوده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳- د مولوي محمد یعقوب د درېیمې مېرمنې د بچو پېژندنه:

د مولوي محمد یعقوب له درېیمې مېرمنې نه درې زامـن وو، چـې هغـه عبارت دي له:

۱- غلام حضرت، ۲- فقیر محمد، ۳- محمد امان.

۱- استاد غلام حضرت د مولـوي محمـد یعقـوب زوی: پـه کـال ۱۹۵۰ میلادي د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي کې زېږېدلی دی. نوموړی د ننګرهار ولایت د عالي دارالمعلمین څخه فارغ شوی او بیا یې دوه کلـن دیپلـوم د ارتوپیـدۍ پـه مصـنوعي غـړو جوړولـو کـې اخیستی. ۳۰ کاله یې له استادۍ نه نیولې ان په نورو څانګو د دولـت او غیر دولتي(سنډیګال، جي تي زیـډ او...) کـې بېلابېلـې دنـدې اجـرا ء کړي دي. په دواړو ملي ژبو پښتو او دري مکمل پوهېږي او په انګلیسـي او اردو هم غږېدی شي. نوموړي پنځه زامن درلـودل، چـې عبـارت دي له:

۱- عبدالصبور، ۲- بلال احمد، ۳- جلال احمد، ۴- کمال احمد، ۵- هلال احمد.

۲- فقیر محمد د مولوي محمد یعقوب زوی: په کـال ۱۹۵۵ مـیلادي د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي کې زېږېدلی دی. ما ته په لاس د راغلو معلوماتو له مخې د ننګرهار له عالي دارالمعلمین څخـه د څوارلسم پاس په سویه فارغ شوی دی. په مختلفو دولتي او غیر دولتـي اداراتو کې یې کار کړی دی. فقیر محمد هېڅ اولاد نه درلوده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳- محمد امان د مولوي محمد یعقوب زوی: په کال ۱۹۶۱ میلادي د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي کې زیږېدلی دی، خو ما ته په لاس د راغلو معلوماتو له مخې د پېښور پوهنتون د طب پوهنځي د ارتوپیدي له څانگې څخه د مافوق لیسانس په سویه فارغ شوی او په ارتوپیدي کې یې د جرمني هېواد څخه ماستري هم اخیستې ده، د دولت ترڅنگ په ډېرو غیرو دولتي ادارو کې کار کوونکی پاتې شوی دی. نوموړی دوه نارینه اولادونه لري، چې عبارت دي له:

۱- حمیدالله، ۲- لرغون.

۱- د ملا محمد شریف د زامنو پېژندنه:

۱- محمد داود د ملا محمد شریف زوی: د پیدایښت نېټه یې ۱۳۲۰ل. کال او د زیږېدلو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، لومړنۍ او منځنۍ زده کړې یې د محمدي صاحبزاده ښوونځي کې بشپړې کړي دي، وروسته بیا د ملاریا مجادلې په کورس کې شامل او د ملاریا مجادلې د ډاکټر په حیث یې په مختلفو برخو کې دندې اجراء کړي دي. له دې وروسته د ننگرهار ولایت د کانال په ریاست کې شامل او د لغمان په کڅ کې د کبانو په پروژه کې کارکوونکی شو. په کال ۱۳۵۹ ل. له هېواده مهاجر او پېښور ته ولاړ، هلته یې هم بېلابېلې دندې اجراء کړي دي. په ۱۳۸۸ ل. کال د وریښې ناروغۍ له امله یې په پېښور کې له دې فاني دنیا څخه سترگې پټې کړي او په خپله پلرنۍ هدیره (د کاکړانو کلي په هدیره) کې خاورو ته وسپارل شو. محمد داود پنځه نارینه اولادونه درلودل، چې عبارت دي له:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱- عاشـــق الله، ۲- عبـــدالله (نـــورالله)، ۳- نجيـــب الله، ۴- شـــفيع الله، ۵- قدرت الله.

۲- محمد مسـعود د مـلا محمـد شريـف زوی: د پيداېښت نېټـه يـې ۱۳۳۲ل. کال او د زېږېدلو ځای يې د ننګرهار ولايت د بهسودو ولسوالۍ د کـاکړانو کلـی دی، لـومړنۍ او منځنـۍ زده کـړې يـې د محمـدي صاحبزاده په ښوونځي او د لېسې دوره يې ننګرهارعالي لېسه کې تکميـل کړې ده. د لېسې له فراغت وروسته د ننګرهار په عالي دارالمعلمين کـې شامل او له دوه کلن درس ويلو وروسته ترې په عـالی درجـه فـارغ شـو. مسعود د هېواد د بچيانو له روزنې سره ډېره مينه درلوده؛ نو همدې مينې استادۍ ته مجبور کړ. د دارالمعلمين لـه فراغـت وروسـته يـې د باميـانو ولايت د يک ولنګ ولسوالۍ د ده سرخ په لېسه کې ښوونکی مقرر شـو، له څو کلونو دندې کولو وروسته يې ځان کونړ ولايت ته بدل او د کـونړ ولايت د نورګل ولسوالۍ په مرکزي لېسه کـې ښـوونکی شـو. بلاخـېره پـه کال ۱۳۵۸ ل. د لړم (عقرب) د مياشتې په ۲۲ نېټه د کونړ ـ جلال آباد په لويه لار کې د وخت د نظام د مخالفو وسلوالو له لورې په ډزو کې شهېد شو. جسد يې له کـونړه ننګرهـار تـه نقـل او پـه خپلـه پلرنـۍ هـديره (د کاکړانو کلي په هديره) کې خاورو تـه وسـپارل شـو. محمـد مسـعود دوه زامن لري، چې عبارت دي له:

۱- زاهد الله، ۲- عبدالله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳- عبدالغفور د ملا محمد شریف زوی: د پیداېښت نېټه یې ۱۳۳۴ل. کال او د زیږېدلو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، لومړنۍ او منځنۍ زده کړې یې د محمدي صاحبزاده په ښوونځي او د لیسې دوره یې د ننګرهار عالي لیسه کې په کال ۱۳۵۴ل. تکمیل کړې ده. په کال ۱۳۵٦ل. کې د عسکرۍ د مکلفیت دورې ته سوق او په کال ۱۳۵۷ل. کې ترې ترحیض شو. په کال ۱۳۵۸ل. کې د سلواغې (ثور) په شپاړسمه نېټه د ننګرهار ولایت د ولایت په مقام کې د مکلفیت په مدیریت کې د رسمي مامور په حیث مقرر شو. په کال ۱۳٦۰ل. کې د دفاع او لوړو زده کړو وزارتونو په موافقه د ننګرهار اسلامي پوهنتون د زده کړیالانو په مدیریت کې د مامور په حیث بدل شو، په یاد مدیریت کې له یوې مودې دندې اجراء کولو وروسته د پوهنتون د ریاست او د کوپراتیفونو د اتحادیې د خپلمنځې تړون له مخې حرفوي کارمند شو، نوموړي تر ۱۳٦۹ل. کال پورې په یاد ریاست کې دنده اجراء کړه. په ۱۳۷۰ل. کال کې د ننګرهار ولایت د مرکز جلال آباد د ښاروالۍ د ټاکنو په اساس د ښاروالۍ د درېیمې ناحیې د ښاروال په حیث مقرر شو، بیا وروسته یې په ۱۳۸۰ل. کال د ننګرهار ولایت د بېرته راستنېدو (مهاجرینو) په ریاست کې د شهېدانو او معلولینو د حقونو د تثبیت د مدیر دنده واخیسته. په کال ۱۳۸۱ل. کې د یاد ریاست بلې برخې (د تحصیصاتو او د حساباتو د تطبیق) شعبې ته تبدیل او هلته د مدیر په حیث مقرر شو. په کال ۱۳۹۸ل. د تلې (میزان) د میاشتې په څوارلسمه نېټه په فوق رتبه کې د څلوېښتو کالو خدمتونو وروسته تقاعد شو. عبدالغفور د خپل عمر په دوران کې یو ځل د حج فریضه اداء کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وه. نوموړی د څلوېښتو کالو د ښو خدمات په دوران کې څو ځل د لوړو مقاماتو د ستاینې او د ښه کار کولو په اساس څو دولتي مډالونه اخیستي دي.

۴- مولوي محمدجان د ملا محمد شریف زوی: د پیداښت نېټه یې ۱۳۳۸ل. کال او د زېږېدلو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، لومړنۍ او منځنۍ زده کړې یې د محمدي صاحبزاده په ښوونځي او د لېسې دوره یې د ننګرهار عالي لېسه کې په کال ۱۳۵۸ل. تکمیل کړې ده. په ۱۳۶۰ل. کال کې د کانکور له لارې د ننګرهار اسلامي دارالعلوم ته بریالی او له یوه کال درس ویلو وروسته د عسکرۍ د مکلفیت دورې ته سوق شو، بیا خیبر پښتونخوا ته ولاړ او هلته په سپین جومات کې تر درې کالو دیني زده کړو وروسته یې په کال ۱۳۶۴ل. د هجرة و الجهاد په لیلیه کې د مامور په حیث مقرر شو. په خیبر پښتونخوا کې له اته کلن ماموریت وروسته، خپل هېواد ته له راستنېدو سره سم یې په کال ۱۳۸۷ل. د همیم صاحب په شرعي دارالعلوم کې د حدیثو لویه دوره پیل او په کال ۱۳۸۸ل. کې له نوموړي دارالعلوم څخه په عالي درجه فارغ شو. مولوي محمد جان له ۲۱ کلن خدمت کولو وروسته لا هم د هېواد والو د بچو په روزنه لګیا او اوسمهال د ملکه حمیرا عالي لېسه کې د ښوونکي په سپېڅلې دنده مشغول دی. نوموړی دوه زامن لري، چې عبارت دي له:

۱- ریاض احمد، ۲- قاري ارشاد احمد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲- د ملا عبدالقدوس د زامنو پېژندنه:

۱- مولوي محمد نذیر د ملا عبدالقدوس زوی: د پیداښت نېټه یې ۱۳۲۷ل. کال او د زېږېدلو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، لومړنۍ زده کړې یې ظاهر شاهي دارالحفاظ جلال آباد کې بشپړې کړې دي، ثانوي زده کړې یې د ننگرهار ولایت په نجم المدارس کې کړې او له همدغه دیني مرکزه په کال ۱۳۵۳ لمریز کې په عالي درجه فارغ شوی دی، وروسته له فراغته په یاد دارالحفاظ کې د سر ښوونکي په حیث مقرر شو، وروسته له یو څه وخت تېرولو بیا په کال ۱۳۵۷ل. د پروان ولایت په قمچاق کې ښوونکی شو، په کال ۱۳۵۸ل. کې یې له هېواده هجرت وکړ او پېښور ته مهاجر شو. په کال ۱۹۹۳م. کې د مجاهدینو د دفتر نماینده په قطر هېواد کې وټاکل شو. په کال ۱۹۸۸م. کې د مجاهدینو د راستنېدو په چارو کې عمومي مدیر شو او وروستۍ دنده یې د ننگرهار ولایت د اطلاعاتو او کلتور په ریاست کې د کتابونو عمومي امریت وو. د نوموړي یوه چاپي رساله د توبه او استغفار په نامه چاپ شوېده. مولوي صاحب محمد نذیر اوه زامن لري، چې عبارت دي له:

۱- جاوید احمد، ۲- نوید احمد، ۳- مجاهد جمال احمد، ۴- کمال احمد، ۵- خالد احمد، ٦- محمد سعید، ۷- محفوظ الحق.

۲- مولوي شمس الدین د ملا عبدالقدوس زوی: د پیداښت نېټه یې ۱۳۳٦ل. کال او د زېږېدلو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو کلی دی، لومړنۍ زده کړې یې په اسلامیاتو (قرآن کریم، فقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په اسلامي ادابو) کې له خپلې مور او پلار څخه کړي دي. په کال ۱۳۴۲ل. د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د محمدي صاحبزاده ښوونځي په لومړي ټولګي کې شامل او په کال ۱۳۵۰ل. کې د یادې لیسې له نهم ټولګي څخه فارغ شو. په کال ۱۳۵۱ل. کې یې خپل ماما شهید مولوي محمد ابراهیم همیم په نجم المدارس مدرسه کې شامل او په کال ۱۳۵۸ل. کې د یادې مدرسې له دولسم ټولګي څخه فارغ شو. څرنګه چې په افغانستان کې د کمونستانو، خلقیانو او پرچمیانو حکومت حاکم وو، علماء، روڼ اندي، مشران او عام مسلمانان نیول کېده، بندیانېدل او شهیدان کېدل؛ نو مولوي شمس الدین د هجرت لاره خپله او پېښور ته مهاجر شو، پدې کال د ننګرهار د بهسودو ولسوالۍ د کاکړو د کورنۍ دا درېیم تن وو، چې هجرت یې وکړ، له دې نه مخکې مولوي غلام حیدر او قاري محمد نذیر مهاجر شوي وو. څوارلس کاله یې په هجرت او جهاد کې تېر کړل. په ۱۳۶۸ل. کې یې د اسلام پنځم رکن (د حج فریضه) هم اداء کړه. نوموړي ډېرې دندې کړي دي، چې د مجاهدینو د سیاسي کمیټې غړیتوب، د ابوحنیفه رحمه الله د مدرسې مدیریت، د کتابونو ماموریت، د قطر د کمیټې د ښوونې او روزنې مدیریت او داسې نورو دندو سره سره یې مجاهدینو ته اکمالات هم کول. په کال ۱۳۷۱ل. کې بېرته خپل هېواد افغانستان ته راغی، دلته د همیم صاحب د مدرسې مدیر او لس کاله یې دا اداره مخته ویوړله. په کال ۱۳۸۳ل. کې د ننګرهار د خېوې ولسوالۍ د محکمې محتسب مقرر شو، له دې وروسته یې په کال ۱۳۸۹ل. د ننګرهار د حج او اوقافو ریاست د لعلپورې ولسوالۍ اړوند مدیریت مدیر وټاکل شو. په کال ۱۳۹۰ل. کې د ننګرهار ولایت د ښوونې او روزنې په ریاست کې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کارپوه په حیث تعین او ورسره یې د اي ډي اي په موسسه کې دنده کوله. مولوي شمس الدین د خپل ژوند له ټولې مبارزې سره سره شاعري هم کوله، چې تازه یې یوه شعري ټولګه چاپ ته چمتو ده. نوموړی پنځه زامن لري، چې عبارت دي له:

۱- عمادالدین، ۲- بدرالدین، ۳- حسام الدین، ۴- عبیدالله، ۵- یونس.

۳- مولوي شمس الحق د ملا عبدالقدوس زوی: د پیداښت نېټه یې ۱۳۴٦ل. کال او د زېږېدلو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، په شرعي علومو کې یې ماسټري کړېده او یوه ماسټري په اسلامي اقتصاد کې لري او اوسمهال د پوهنتون استاد دی. نوموړی څلور زامن لري، چې عبارت دي له:

۱- نجم الحق، ۲- سلیمان، ۳- سلمان، ۴- مدثر.

۳- د استاد غلام حضرت د زامنو پېژندنه:

۱- عبدالصبور د استاد غلام حضرت زوی: د پیداښت نېټه یې ۱۹۸۲م. کال او د زېږېدلو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، لومړنۍ او منځنۍ زده کړې یې په پېښور کې بشپړې کړې دي او د امام ابوحنیفه رحمه الله له معهد څخه فارغ شوی دی. ماسټري او دوکتورا یې د سعودي عربستان هېواد څخه د شرعي علومو او اسلامي ښوونه کې بشپړه کړې ده. پښتو او دري ژبه مکمل پوهېږي او د دې ترڅنګ په عربي، انګلیسي، فرانسوي او اردو باندې هم رواني خبرې کولای شي. د قرآن کریم حافظ دی او درې ځلې یې د حسن قرائت په

(c) ketabton.com: The Digital Library

نړیوالو سیالیو کې برخه اخیستې ده. په سعودي عربستان کې د ښوونکي سپېڅلې دنده مخته وړي او د دې ټولو سره سره یې مختلفې څېړنې کړي او څو چاپي اثار هم لري.

۲- بلال احمد د استاد غلام حضرت زوی: په کال ۱۹۸۳ م. د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ په کاکړانو کلي کې زېږېدلی دی، په پېښور کې د امام ابوحنیفه رحمه الله له معهد څخه فارغ شوی دی. کله چې هېواد ته راغی، د کانکور ازموینې له لارې د ننګرهار پوهنتون اقتصاد پوهنځي ته بریالی او له یاد پوهنځي څخه په لوړه درجه فارغ شو. د ښوونې او روزنې په مختلفو پروژو کې یې دندې تر سره کړي دي. پښتو او دري یې مورنۍ ژبې دي، په عربي، انګلیسي او اردو ژبو هم خبرې کولای شي.

۳- جلال احمد د استاد غلام حضرت زوی: په کال ۱۹۸۴ م. د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ په کاکړانو کلي کې زېږېدلی دی، په پېښور کې د امام ابوحنیفه رحمه الله له معهد څخه فارغ شوی. وروسته یې بیا د اسلام آباد د نړیوال اسلامي پوهنتون له شرعیاتو پوهنځي څخه د لیسانس دیپلوم اخیستی دی. په انګلیسي او کمپیوټر کې یې هم دوه کلنۍ زده کړي سرته رسولي دي. پر دې سربېره چې پښتو او دري ژبه باندې مکمل پوهېږي، په عربي، انګلیسي او اردو هم ښه پوهېږي. په هېواد کې د پوهنې په برخه کې یې ښه چوپړونه وړاندې کړي دي او د ښوونې او روزنې په مختلفو پروژو کې یې دندې اجراء کړي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴- کمال احمد د استاد غلام حضرت زوی: په کال ۱۹۹۵ م. د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ په کاکړانو کلي کې زېږېدلی دی، د چکنوریو عالي لېسې له دولسم ټولګي څخه فارغ شوی دی. نوموړی اوسمهال د سعودي عربستان هېواد د مدینې منورې په اسلامي پوهنتون کې په لوړو زده کړو بوخت دی. کمال سره له دې چې څنګه یې نوم کمال دی، همداسې د کمال څښتن هم دی، کله چې په هېواد کې وو، دلته یې له کلید راډیو سره هماهنګ کننده او همدارنګه د عربي او انګلیسي ژبې ژباړونکی او په ځینو شخصي کورسونه کې د انګلیسي ژبې استاد پاتې شوی.

۵- هلال احمد د استاد غلام حضرت زوی: په کال ۲۰۰۰ م. د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ په کاکړانو کلي کې زېږېدلی دی، د چکنوریو عالي لېسې له دولسم ټولګي څخه فارغ شوی دی.

۴- د استاد فقیر محمد د زامنو پېژندنه:

استاد فقیر محمد چې څه وخت له دې فاني نړۍ څخه سترګې پټولې، نوموړي هېڅ اولاد نه درلوده.

۵- د محمد امان د زامنو پېژندنه:

۱- حمیدالله د محمد امان زوی: په کال ۱۹۹۹م. کال په ډنمارک هېواد کې دې نړۍ ته راغلی دی، اوسمهال د ډنمارک هېواد د طب پوهنځي زده کړیال دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲- لرغون د محمد امان زوی: په کال ۲۰۰۳م. په ډنمارک هېواد کې دې نړۍ ته راغلی دی، اوسمهال د ډنمارک هېواد کې د ښوونځي زده کوونکی دی.

۱- د محمد داود د زامنو پېژندنه:

۱- عاشق الله د محمد داود زوی: ما ته د شته معلوماتو له مخې نوموړی د محمد داود مشر زوی، چې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ په کاکړانو کلي دې نړۍ ته راغلی دی، په کاکړانو کې ستر او په کاکړانو کلي کې اوس هم خپل ژوند مخته وړي.

۲- څارنیار عبدالله (نورالله) د محمد داود زوی: په کال ۱۳۵۱ل. د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي په یوه متدینه کورنۍ کې دې نړۍ ته راغلی دی. لومړنۍ زده کړې یې په کال ۱۳۵۸ل. د لغمان ولایت د قرغیو ولسوالۍ د کڅ کلي په ګل پاچا الفت عالي لیسه کې پیل کړې، خو په کال ۱۳۶۰ل. کې یې د محمدي صاحبزاده لیسې ته ځان تبدیل او نورې زده کړې یې هلته پیل، چې د وخت د ناخوالو له وجې مجبور شو او په کال ۱۳۶۱ل. کې له خپلې کورنۍ سره پېښور ته مهاجر او هلته یې بیا په همدې کال د پښتونخوا ایالت د پېښور ولسوالۍ د کوز تاکال پورې اړوند د معاذ او معوذ رضی الله عنهم په ابتدایه ښوونځي کې ځان له لومړي ټولګي څخه له سره شامل کړ. په ۱۳۶۴ل. کال یې ځان له دې ښوونځي څخه د پېښور د سپینه وړۍ کلي اړوند ابوسفیان رضی الله عنه ابتدایه ښوونځي ته تبدیل کړ، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم ټولګي د بشپړېدو سره یې ځان سم د نورو زده کړو لپاره د پېښور د سردار کالونۍ د امام ابوحنیفه رحمه الله په مدرسه کې واچوه، په کال ۱۳۶۹ل. کې د ازادۍ سیالۍ له لارې د پېښور ولسوالۍ د پبو د مهاجر بازار د ابوبکر صدیق رضی الله عنه عالي معهد یا انستیتوت ته بریالی او له دوه کاله درس ویلو وروسته په کال ۱۳۷۱ل. کې ترې په عالی درجه فارغ شو. په کال ۱۳۷۲ل. کې د ننګرهار پوهنتون د شرعیاتو په پوهنځي کې شامل او په کال ۱۳۷۶ل. کې له نوموړي پوهنځي څخه فارغ شو، د ماسټرۍ لپاره د ننګرهار اسلامي پوهنتون ته په کال ۱۳۹۴ل. کې کامیاب او ماسټري یې د ننګرهار پوهنتون د شرعیاتو پوهنځي څخه د فقهې او قانون په څانګه کې په ۱۳۹۶ل. کال بشپړه کړه. نوموړي ډېرې دندې اجراء کړي دي، څه وخت چې په کال ۱۳۸۳ل. کې له خیبر پښتونخوا څخه خپل هېواد ته را ستون شو، په کال ۱۳۸۴ل. کې یې د ننګرهار د بهسودو ولسوالۍ اړوند زنګویي کلي په زنګویي ابتدایه ښوونځي کې ښوونکی وټاکل شو. په کال ۱۳۸۷ل. د لړم د میاشتې په ۲۷ مه نېټه یې د افغانستان اسلامي جمهوري دولت په لویه څارنوالۍ کې دنده واخیسته. شپږ میاشتې یې د زابل ولایت د استناف څارنوالۍ ریاست د کوچیانو د تحلفاتو اختصاصي څارنوالۍ د ابتدایه څارنوال په حیث دنده اجراء کړېده، وروسته له دې بیا د بامیانو ولایت د استناف څارنوالۍ ریاست د تاریخي آثارو د قاچاق د مخنیوي او مخدره توکو پر وړاندې د مبارزې د تحقیق څارنوال په توګه په دنده وګمارل شو. په کال ۱۳۸۸ل. د قوس په پنځلسمه نېټه د ننګرهار ولایت استناف څارنوالۍ ته بدل او د دې ولایت د څارنوالۍ په بېلابېلو برخو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې يې د يوه فعال او مسلکي څارنوال په حيث دنده اجراء او لا هم پدې برخه کې کار کوي.

۳- نجيب الله د محمد داود زوی: ما ته د شته معلوماتو له مخې نوموړی د محمد داود درېيم زوی، چې د ننگرهار ولايت د بهسودو ولسوالۍ په کاکړانو کلي دې نړۍ ته راغلی دی، په کاکړانو کې ستر او په کاکړانو کلي کې اوس هم خپل ژوند مخته وړي.

۴- شفيع الله د محمد داود زوی: ما ته د شته معلوماتو له مخې نومړی د محمد داود څلورم زوی، چې د ننگرهار ولايت د بهسودو ولسوالۍ په کاکړانو کلي دې نړۍ ته راغلی دی، په کاکړانو کې ستر او په کاکړانو کلي کې اوس هم خپل ژوند مخته وړي.

۵- قدرت الله د محمد داود زوی: ما ته د شته معلوماتو له مخې نومړی د محمد داود پنځم زوی، چې د ننگرهار ولايت د بهسودو ولسوالۍ په کاکړانو کلي دې نړۍ ته راغلی دی، په کاکړانو کې ستر او په کاکړانو کلي کې اوس هم خپل ژوند مخته وړي.

۲- د استاد محمد مسعود د زامنو پېژندنه:

۱- زاهدالله د محمد مسعود زوی: ما ته د شته معلوماتو له مخې نومړی د محمد مسعود مشر زوی، چې د ننگرهار ولايت د بهسودو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولسوالۍ په کاکړانو کلي دې نړۍ ته راغلی دی، په کاکړانو کې ستر او په کاکړانو کلي کې اوس هم خپل ژوند مخته وړي.

۲- عبدالله د محمد مسعود زوی: ما ته د شته معلوماتو له مخې نوموړی د محمد مسعود دویم زوی، چې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ په کاکړانو کلي دې نړۍ ته راغلی دی، په کاکړانو کې ستر او په جلال آباد ښار اوس هم خپل ژوند مخته وړي.

۳- د عبدالغفور د زامنو پېژندنه:

۱- ډاکټر عبدالغفار کاکړ د عبدالغفور زوی: د پیدایښت نېټه یې کال ۱۳۵۴ل. او د زیږېدلو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. لومړنۍ او منځنۍ زده کړې یې د جلال آباد ښار په تجربوي ښوونځي کې سرته رسولي. په کال ۱۳۶۹ل. کې د ننګرهار د منځني روغتیایي علومو په انستیتوت کی شامل او په کال ۱۳۷۲ل. کې د ننګرهار د منځني روغتیایي علومو له انستیتوت څخه په لوړه درجه فارغ شو. په کال ۱۹۹۴م. کې د انګلیسي ژبې ای ـ ال ـ پي د اډوانس دویم څخه په لوړه درجه فارغ شو. په کال ۲۰۰۲م. کې د مالوماتي تکنالوجۍ د سافټ ویر او هارد ویر انستیتوت څخه په لوړه درجه فارغ شو. په کال ۱۳۷۲ل. کی د ای –ار –سي د انګلیسي او پښتو ټایپېنګ(شپږ میاشتني کورس) څخه په لوړه درجه فارغ شو. په کال ۱۳۷۴ل. کې د عمومي کانکور ازموینې له لارې د ننګرهار پوهنتون طب پوهنځي ته بریالی او په کال ۱۳۸۱ل. کې له یاد پوهنځي په اعلی

(c) ketabton.com: The Digital Library

درجه فارغ شو. په کال ۲۰۰۳م. کې د پېښور د طبي او کلینیکل الټراسوند د انستیتوت څخه په لوړه درجه فارغ شو. په کال ۲۰۱۲م. یې د هند د دهلي د مکس په روغتون کې د الټراسوند (کلینیکل امیج) ولوست. نوموړي ډېرې دندې اجراء کړي دي، چې عبارت دي له:

۱- په ۱۳۸۱ل. کال د ننګرهار د عامې روغتیا روغتون کې د معالج ډاکټر په دنده.

۲- په ۲۰۰۳م. کال په ختیځه سیمه کې د ننګرهار د سرې میاشتې ریاست د سیارو روغتیایي کلینکونو مشر وو، چې د ننګرهار ولایت په خوږیاڼي، سرخرود، بهسود، کامه، ګوشته، لعلپوره، بټي کوټ او چپرهار ولسوالیو کې یې روغتیایي خدمات وړاندې کول، هغه مهال مولوي شمال خان عثماني د ننګرهار سرې میاشتې عمومي رئیس وو، چې نوموړي ډاکټر عبدالغفار کاکړ ته د ښه چوپړونو له امله لوړ ستاینلیکونه ورکړل، د ده ترڅنګ همدرانګه د ای، سي، ار، سي او سرې میاشتې د فدریشن لخوا په ستاینلیکونو ونازول شو، چې د همدې ټولنې له لورې ورته د لوړو پوستونو وړاندیز هم شوی وو.

۳- له کال ۱۳۸۴ــ۱۳۹۶ل. پورې د جلال کوټ ښار کې د اریانا تشخیصیه روغتیایي کلینک مسوول وو، نوموړي کلینک په ۱۳۸۴ل. کال کې د عامې روغتیا وزارت لخوا په رسمي ډول کار پیل او په لنډه موده کې یې ښه روغتیایي فعالیتونه ترسره کړ، چې نه یوازې د ختیځې سیمې (ننګرهار، لغمان، کونړ او نورستان) وګړي د تشخیص او تداوې لپاره ورتلل، بلکې د پلازمینې په ګډون د هېواد د نورو برخو ډېرې وګړي د ښه تشخیص او درملنې لپاره ورتلل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴- په کال ۱۳۹٦ل. یې د جلال اباد ښار په لومړۍ ناحیه کې د تسلیمه کاکړ د نسایي ولادي ناروغیو روغتون او زېږنتون جوړ او ان تر اوسه پورې هېوادوالو ته ښه چوپړونه وړاندې کوي.
او داسې نورې دندې ... .
ډاکټر کاکړ د ښه چوپړونو د وړاندې کولو له کبله د هېواد د بېلابېلو ادارو او د ځینو ادارو د استازو له لورې په ستاینلیکونو نازول شوی دی، چې یو څو بېلګې به یې لاندې ذکر شي:
۱- د افغانستان د اسلامی جمهوري دولت د عامې روغتیا وزارت.
۲- ولسي جرګه.
۳- د ننګرهار ولایت د مقام.
۴- د ننګرهار د عامې روغتیا ریاست.
۵- د ننګرهار د محیط زیست ادارې.
٦- د ننګرهار ولایت د ډاکټرانو اتحادیې.
ډاکټر عبدالغفار کاکړ د روغتیایي خدماتو ترڅنګ له لیکوالۍ سره هم مینه لري، چې دا ستاسې په لاسونو کې چې کوم کتاب دی، دا یې دریېم چاپي اثار دی، چې دوه نور اثار (کلینکل امیج التراسوند) او (د انګلیسي ژبې ګرامر په پښتو ژبه) پخوا د چاپ په ګاڼه سمبال شوي دي.
ډاکټر عبدالغفار کاکړ دوه زامن لري، چې عبارت دې له:
۱- جواد احمد، ۲- فرهاد احمد.

۱- عبدالغني (بریالی) د عبدالغفور زوی: د پیداېښت نېټه یې کال ۱۳٦٦ل. او د زېږېدلو ځای یې د ننګرهار ولایت د جلال آباد ښار

(c) ketabton.com: The Digital Library

درېیمه ناحیه ده. لومړنۍ، منځنۍ ا و د لېسې زده کړې یې د نصـرت عالي لېسه کې په کال ۱۳۸۷ل. په عالي درجه بشپړې کړي، د ښـوونځې په دوران کې یې له اباسین راډیـو سره د تخنیـک پـه برخـه کـې دنـده درلوده او په کال ۱۳۸۸ل. کې د ننګرهار عالي دارالمعلمـین د انګیســي ادبیاتو په څانګه کې شامل او په کال ۱۳۹۰ل. کې له یادې څانګې فارغ او له فراغت وروسته د شهېدانو او معلولینـو ریاسـت پـه روزنتـون کـې د استادۍ په دنده وګمارل شو، وروروسـته یـې د لـوی سـیدجمال الـدین افغان د روغتیایي علومو انستیتوت د دواسازۍ یا فارمسۍ په څانګـه کـې نورې دوه کلنۍ زده کړې هم وکړي. فاروغیـدو سره سم یـې د تسـلیمه کاکړ په روغتون کې د فارمسیست په حیث دنده واخیسته او لاهم پـدې روغتون کې د فارمسیست دنده لري. عبدالغني له دې ټولـو سره سره پـه کمپیوټر او انګلیسي ژبه مکمل واک لري. نوموړی دوه زامن لـري، چـې عبارت دي له:

۱- عبدالرحمان (جاوید)، ۲- حامد.

۳- توریـالی کـاکړ د عبـدالغفور زوی: پـه کـال ۱۳۷۲ل. د ننګرهـار ولایت د جلال اباد ښار په درېیمه ناحیه کـې دې نـړۍ تـه راغلـی دی. لومړنۍ، ثانوي او تر دولسم ټـولګي زده کـړې یـې د ننګرهـار ولایـت د عبدالوکیل په عالي لېسه کی پـه کـال ۱۳۹۱ل. پـه عـالي درجـه بشـپړې کړي دي. د ښوونځي په دوران کـې یـې د خطـاطۍ، خـوش نویسـۍ، انګلیسي ژبې او کمپیـوټر کورسـونه هـم ویـلي. د ژورنـالیزم او سـیاسي اصطلاحاتو ترڅنګ یې ځینې نور ورکشاپونه هـم اخیسـتي او نـړدې یـو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال له اباسین اسلامي راډیو سره د پروډیوسر په دنده پاتې شوی دی. په کال ۱۳۹۳ل. کې د کانکور ازموینې لـه لارې د ننګرهار پوهنتـون د حقوقو پوهنځي ته بریالی او ۱۳۹۷ل. کال کې د یاد پوهنځي د قضـا او څارنوالۍ له څانګې په عـالی درجـه بریـالی راووت. ښاغلی کـاکړ لا لـه ښوونځي فارغ نه وو، چې د خطاطۍ او خوش نویسـۍ پـه برخـه کـې د استادۍ تر سپېڅلې دندې ورسېد او د لسو کالو راهیسې یې په مختلفـو کورسونو کې زده کوونکي د قلم له ښکلا برخمن کـړي دي. د نومـوړي یوه کتاب د خط ښکلا پـه نامـه چـاپ او بـل کتـاب (د خـوش نویسـۍ لارښود) په نامه چاپ ته چمتو دی. توریالی کاکړ د دوه زامنو پـلار دی، چې مشر یې عبدالحق فولاد او کشر یې عبدالاحد فواد نومېږي.

۴- ننګیالی د عبدالغفور زوی: په ۱۳۷۴ل. کال کې د ننګرهار ولایـت دجلال اباد ښار په درېیمه ناحیه کې زېږېدلی دی. په کال ۱۳۸۱ل. کې د عبدالوکیل په عالی لېسه کې شامل او په کـال ۱۳۹۳ل. کـې لـه یـادې لېسې په عالی درجه فارغ، بیا د کانکور ازموینې له لارې کونړ پوهنتـون د حقوقو او سیاسي علومو پوهنځی ته بریـالی او پـه کـال ۱۳۹۸ل. کـې ورڅخه فارغ شو.

۴- د مولوي محمدجان د زامنو پېژندنه:

۱- ریاض احمد د مولوي محمدجان زوی: په کال ۱۳۷۵ل. د هجـرت په دیار په پېښـور کـې زېږېـدلی دی. پـه کـال ۱۳۸۳ل. کـې د ننګرهـار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د محمدي صاحبزاده په عالي لېسه کې شـامل

(c) ketabton.com: The Digital Library

او له یادې لیسې په کال ۱۳۹۵ل. کې له دولسم ټولګي څخه فارغ شو. په کال ۱۳۹۶ل. کې د ننگرهار ولایت د الکوزي د روغتیایي علومو په انستیتوت کې شامل او په کال ۱۳۹۸ل. کې د نوموړي انستیتوت د طبی تکنالوژۍ له څانګې په عالی درجه فارغ شو. اوس مهال د جلال اباد ښار په اوله ناحیه د تسلیمه کاکړ په روغتون کې دنده لري.

۲- ارشاد احمد د مولوي محمدجان زوی: په کال ۱۳۷۷ل. د هجرت په دیار په پېښور کې زیږېدلی دی. په کال ۱۳۸۵ل. کې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د محمدي صاحبزاده په عالي لیسه کې شامل او له یادې لیسې په کال ۱۳۹۷ل. کې له دولسم ټولګي څخه فارغ شو. نوموړی اوسمهال د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د همیم صاحب په شرعي دارالعلوم کې د قرآن کریم په حفظ بوخت دی.

۱- د مولوي حافظ محمد نذیر د زامنو پېژندنه:

۱- جاوید احمد د مولوي حافظ محمد نذیر زوی: په ۱۳۵۳ل. کال د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو په یوه دینداره کورنۍ کې زیږېدلی دی. په شپږ کلنۍ کې یې پېښور ته هجرت وکړ او د هجرت په دیار کې یې خپلې لومړنۍ زده کړې په مختلفو ښوونځیو کې کړې، بیا د امام ابوحنیفه رحمه الله د عالي لیسې د دولسم ټولګي فارغ شو. معهد الشرعي دارالمعلمین کې یې زده کړې وکړې او دوه نیم کلن دیپلوم یې ترلاسه کړ. بیا یې د پېښور په عالی دارالعلوم کې زده کړې وکړې او د وفاق سند یې ترې واخیست او خپلې لوړې زده کړې یې بشپړې کړې،

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د ماسټرۍ د کچې سره برابرېږي. نوموړي ډېرې دندې سرته رسولې دي، چې د یو څو یادونه یې په لاندې ډول سره کوو:

۱ـ له ۱۹۹۳ـ ۲۰۰۴ م کال پورې د ژورنالیزم په برخه کې د وحدت ورځپاڼې سره یې دنده درلوده. په همدې وخت کې یې د پامیر ورځپاڼې او افغان اسلامي اژانس سره هم دنده مخته وړله.

۲- په کال ۲۰۰۴م کې خپل هېواد ته ستون او د پژواک خبري اژانس ایډیټر مقرر شو.

۳- د افغان کرکټ بورډ د رسمي مجلې (افغان کرکټ) د مسوول مدیر په صفت یې دنده کړېده.

۴- د افغانستان په تاریخ کې د لومړۍ سپورتي مجلې (لوبه) مسول مدیر هم پاتې شوی دی.

او داسې نورې .... .

جاویداحمد د پاکستان ترڅنگ د نړۍ نورو هېوادونو ته علمي او په ځینو کنفرانسونو کې د گډون په موخه سفرونه کړي دي، لکه:

امریکا، جاپان، ترکیه، سعودي عربستان، فرانسه، بلجیم، اتریش، هندوستان، چین او نور.... .

پخواني ولسمشر حامد کرزي او د ناټو د قواو مشرتابه په ستاینلیکونو نازولی دی. په پښتو او دري ژبو مکمل پوهېږي او د دې ترڅنگ په انگلیسي، عربي او اردو ژبو هم خبرې کولای شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲- نوید احمد د مولوي حافظ محمد نذیر زوی: په ۱۳۵۸ل. کال د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ په ولایتو کلي کې زېږېدلی دی. نوموړی اوس هم د ننگرهار ولایت په بهسودو ولسوالۍ کې اوسېږي.

۳- مجاهد جمال احمد د مولوي حافظ محمد نذیر زوی: په کال ۱۹۸۰م. د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي په یوه دینداره کورنۍ کې زېږېدلی دی. نوموړی اوس هم د ننگرهار ولایت په بهسودو ولسوالۍ کې اوسېږي.

۴- کمال احمد د مولوي حافظ محمد نذیر زوی: په کال ۱۳۶۳ل د هجرت په دیار پېښور کې زېږېدلی دی. لومړنۍ، ثانوي او تر دولسم ټولگي پورې زده کړې یې د شهاب الدین غوري په عالي لېسه کې تکمیل کړي دي، بیا د کابل پوهنتون د اقتصاد پوهنځي څخه فارغ شوی، د کابل په کاردان پوهنتون کې یې ماسټري وکړه، چې مونوگراف یې د زراعتی صناعیو د بازار موندنې په برخه کې لیکلی وو، د ماسټرۍ تیزس یې د زعفرانو د پروسس او مصارف په اړه دی. په مختلفو دولتي او غیر دولتي ادارو کې یې دندې سرته رسولي دي.

۵- خالد احمد د مولوي حافظ محمد نذیر زوی: په کال ۱۹۸٦م. د دولسمې میاشتې په ۲۳مه نېټه د هجرت په دیار د پېښور په ډوره کلي کې زېږېدلی، لومړنۍ زده کړې یې د پېښور په معاذ بن جبل رضي الله عنه ښوونځي کې کړي، ثانوي او تر دولسم ټولگي زده کړې یې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلطان شهاب الدين غوري په عالي لېسه کې بشپړې کړي دي. مختلفې دندې يې په نړيوالو او کورنيو دفترونو کې اجراء کړي دي. يو چاپي اثار د (انفارميشن تکنالوژۍ په برخه کې معلومات) په نوم لري.

٦- محمد سعيد د مولوي حافظ محمد نذير زوی: په کال ۱۹۸٦م. د دولسمې مياشتې په ۲۳مه نېټه د هجرت په ديار د پېښور په ډوره کلي کې زېږېدلی، خالد احمد او محمد سعيد دواړه غبرګونې پيدا شوي دي. لومړنۍ، ثانوي او د دولسم ټولګي پورې زده کړې يې د شهاب الدين غوري په عالي لېسه کې تکميل کړي دي. محمد سعيد ډېرى دندې کړي دي، چې د يو څو ذکر کول يې اړين دي:

۱- له ۲۰۰۸ـ۲۰۱۳م. کال پورې د روښانه تکنالوجۍ کمېټه کې د پروژې سوپر وايزر په دنده پاتې شوی.

۲- له ۲۰۱۳ـ ۲۰۱۴م. کال پورې په اسيا پروان ترانسپورټي شرکت کې د عملياتي مدير په حيث.

۳- له ۲۰۰٦ـ۲۰۰۸م. کال پورې د وحدت ورځپاڼې کمپوزر او ډيزاينر پاتې شوی دی.

۴- په ساپي د پښتو څېړنو او پراختيا مرکز کې د ويب پاڼې مسوول په دنده هم پاتې شوی دی.

او داسې نورې... .

د محمد سعيد په ځينو ورځپاڼو او مجلو کې مختلفې مقالې او رسالې چاپ شوي دي، نوموړی د شعر له خوږو هم برخمن دی او يوه شعري ټولګه يې د (سپوږمۍ) په نوم چاپ ته چمتو کړې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷- محفوظ الحق د مولوي حافظ محمد نذیر زوی: په کال ۱۹۹۱م. د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ په کاکړانو کلي کې زیږېدلی، لومړنۍ زده کړې یې د عبدالله بن زید رضی الله عنه په لېسه کې کړي. ثانوي زده کړې او د دولسم ټولګي د فراغت سند یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د محمدي صاحبزاده له لېسې څخه اخیستی دی. د کانکور ازموینې له لارې د ننګرهار پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي ته کامیاب او له همدې پوهنځي څخه فارغ شوی دی. وروسته له فراغته یې د پژواک خبری اژانس او کلید راډیو سره د خبریال په حیث دندې درلودې. نوموړی یو ناچاپ اثار(د معاصرو لیکوالو په اړه) لري.

۲- د مولوي شمس الدین د زامنو پېژندنه:

۱- عمادالدین د مولوي شمس الدین زوی: په کال ۱۳٦۵ل. د هجرت په دیار د پېښور په ډوره کلې کې زیږېدلی دی. قرآن کریم یې له خپلې نیا بي بي څخه زده او دیني علوم یې له خپل پلار څخه زده کړي وو. لومړنۍ زده کړي یې د عبدالله بن زید رضی الله عنه ښوونځي کې کړې وې او ثانوي او تر دولسم ټولګي زده کړې یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د محمدي صاحبزاده په عالي لېسه کې سرته رسولې وې، چې په کال ۱۳۸۴ل. کې له نوموړې لېسې څخه فارغ شوی دی. په ۱۳۸۵ل. کال کې د کانکور ازموینې له لارې د ننګرهار پوهنتون د شرعیاتو پوهنځي ته بریالی او په کال ۱۳۸۹ل. کې له نوموړي پوهنځي فارغ شو. د پوهنتون په دوره کې یې مونوګراف د (رسول الله صلی الله علیه وسلم اخلاقو ته کتنه) په نوم لیکلی وو. د پوهنتون د دورې پر

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهال يې د سرخرود ولسوالۍ د امرخېلو عالي لېسه کې د ښوونکي په توګه يو کال دنده اجرا کړه، وروسته بيا د بهسودو ولسوالۍ اړوند د غازی امان الله خان په عالي لېسه کې د ښوونکي په دنده وګمارل شو. بيا د يونسکو لخوا د لعلپورې ولسوالۍ د سواد زده کړې د آمر په صفت مقرر شو، بيا د پوهنې د کچې د لوړوالي د ملي پروګرام لخوا د ګوشتې ولسوالۍ د ښوونځيو لپاره د ټولنيز کار کوونکي په توګه دنده واخيسته. نوموړي د بهسودو ولسوالۍ د سواد زده کړې د آمر په توګه هم دنده اجراء کړې ده. په پښتو او درې ژبو مکمل پوهېږي. د عربي، انګليسي او اردو ژبو ترڅنګ په کمپيوټر هم پوهېږي. عماد الدين يو چاپي اثار د (درسول الله ص صورت ،سيرت او سياست) په نوم لري.

۲- بدرالدين د مولوي شمس الدين زوی: په کال ۱۳۷۰ل. د هجرت په ديار د پېښور په ډوره کلي کې زېږېدلی، په ۱۳۷۷ل. کال د قلعه جانان خان عالی لېسه کې شامل او په کال ۱۳۸۹ل. کې له نوموړې لېسې څخه فارغ شو. په کال ۱۳۹۰ل. کې د کانکور ازموينې له لارې د ننګرهار پوهنتون د ښوونې او روزنې پوهنځي ته بريالی شو او تر اخېره يې ولوست.

۳- حسام الدين د مولوي شمس الدين زوی: په کال ۱۳۷۲ل. د هجرت په ديار د پېښور په پاوکی کلي کې زېږېدلی، لومړنۍ زده کړې يې په ۱۳۷۸ل. کال د ناهيد شهيد ښوونځي کې شروع کړې، بيا يې ځان د قلعه جانان خان لېسې ته بدل او په کال ۱۳۸۹ل. کې له نوموړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیسې څخه فارغ شو. بیا په کال ۱۳۹۳ل. کې د کابل ولایت د اداره او حسابدارۍ انستیتوت څخه فارغ شوی.

۴- عبیدالله د مولوي شمس الدین زوی: په ۱۳۷٦ل. د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو کلي په یوې دیندارې کورنۍ کې زیږېدلی دی.

۵- یونس د مولوي شمس الدین زوی: په کال ۱۳۷۹ل. د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو کلي په یوې دیندارې کورنۍ کې دې نړۍ ته راغلی دی.

۲- د مولوي شمس الحق د زامنو پېژندنه:

۱- نجم الحق د مولوي شمس الحق زوی: په کال ۱۳۷۲ل. د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي په یوې دیندارې کورنۍ کې دې نړۍ ته راغلی دی. د ننگرهار پوهنتون د ښوونې او روزنې د پوهنځي د ریاضي له څانگې فارغ شوی.

۲ - سلیمان د مولوي شمس الحق زوی: په کال ۱۹۹۹م. د اومې میاشتې په لومړۍ نېټه د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي په یوې دیندارې کورنۍ کې دې نړۍ ته راغلی دی. اوسمهال د ننگرهار پوهنتون د شرعیاتو د پوهنځي زده کړیال دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳- سلمان د مولوي شمس الحق زوی: په کال ۲۰۰۲م. د دویمې میاشتې په شلمه نېټه د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي په یوې دینداري کورنۍ کې دې نړۍ ته راغلی دی. اوسمهال د هیمم صاحب په شرعي دارالعلوم کې زده کړیال دی.

۴- مدثر د مولوي شمس الحق زوی: په کال ۲۰۰۷م. د شپږمې میاشتې په درېیمه نېټه د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي په یوې دینداري کورنۍ کې دې نړۍ ته راغلی دی.

۳- د ملا میر محمد درېیم زوی مولوي محمد سالم

مولوي محمد سالم د ملا میرمحمد درېیم زوی دی، د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. دا هم لکه د نورو وروڼو په شان لوی دیني عالم و. ملا محمد سالم جان دوه زامن لري، چې یو یې مولوي غلام حیدر او بل یې مولوي محمد حنیف نومېده.

د مولوي محمد سالم د زامنو پېژندنه:

۱- مولوي غلام حیدر د مولوي محمد سالم زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. نوموړی د نجم الدین اخندزاده له مدرسې فارغ شوی وو، چې د لوړ استعداد او انساني کرامت څښتن وو. د نظامي محکمې د مرستیالۍ او سرپرستۍ نه نیولې ان د دولت په لوړو ادارو کې یې دندې اجراء کړې وې او په

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیمه کې د یو لوی مخور او دیني عالم په حیث پېژندل شوی شخصیت وو. مولوي غلام حیدر شپږ زامن لري، چې عبارت دي له:
۱- غلام فاروق، ۲- ضیاءوالحق، ۳- منهاج الحق، ۴- سراج الحق، ۵- ذولکفل، ٦- ذوالقرنین.

۲- مولوي محمد حنیف د مولوي محمد سالم زوی: په کال ۱۳۱۸ل د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي په یوې دینداري او روڼ اندي کورنۍ کې زیږېدلی دی. خپلې ابتدایه زده کړې یې په اسلامي علومو کې د خپل مشر مولوي صاحب محمد جعفر څخه پوره کړې وې، بیا د سویې ازموینې په ورکړې سره یې خپلې لوړې زده کړې د کابل په عربي دارالعلوم کې په ډېره ښه بڼه د لیسانس تر دورې پورې ورسولې. د امامت او خطابت ترڅنگ یې په کابل کې د غازي، شیوکیو او فرزي په لېسو کې د تفسیر او فقهې د استاد په حیث دنده کړېده. په زرگونه ځوانان یې په اسلامي او دیني روحیې روزلي دي. د هجرت او جهاد په دوره کې دی د تعلیم تربیې، د مهاجرینو او د مجاهدینو د بچیانو لپاره د زده کړې او روزنې د برابرولو د عمومي تفتیش په حیث د یو اسلامي گوند سره نه ستړې کېدونکې هڅې کړي دي. دی د جهاد په سنگرونو کې د مجاهدینو لپاره د تنویر او تبلیغ د ټیم غړی او مختلفو جبهاتو کې یې گډون درلود. دی د افغانستان د نهضت العلماء د مشورتي بورد غړی دی او د افغانستان د ستري محکمې د دارالافتاء متقاعد غړی هم دی په فقه او اصولو کې یو منل شوی عالم دی. مولوي صاحب پنځه زامن لري، چې عبارت دي له:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱- فضل غني، ۲- عبدالخبیر، ۳- عبدالنافع، ۴- عبدالبصیر، ۵- عبدالنصیر.

۱- د مولوي غلام حیدر د زامنو پېژندنه:

مولوي غلام حیدر شپږ زامن لري، چې نومونه یې په ترتیب سره په لاندې ډول دي:

۱- **غلام فاروق**، ۲- **ضیاءوالحق**، ۳- **منهاج الحق**، ۴- **سراج الحق**، ۵- **ذولکفل**، ٦- **ذوالقرنین**.

یادونه: د دې ټولو د پیداښت د پیدا کېدو ځای د ننگرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی.

۲- د مولوي محمد حنیف د زامنو پېژندنه:

۱- فضل غني د مولوي محمد حنیف زوی: په ۱۳۵۲ل کال د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کې په یوې دینداري او روڼ انده کورنۍ کې زیږېدلی. لومړنۍ او منځنۍ زده کړې یې د هجرت په دیار د امام ابو حنیفه رحمه الله په عالي مدرسه کې بشپړې کړي دي. د لیسانس دوره یې د الاکادمیة الاسلامیه للعلوم والتقنیة په اکاډمۍ کې د عربي ژبې په څانگه او ماستري یې هم د عربي ژبې په ادبیاتو کې د پېښور پوهنتون (اسلامیک سنټر) او دوکتورا یې په شریعت او قانون کې له همدې پوهنتون څخه په کال ۱۹۹۹م. کې اخیستې ده. نوموړي پدې دوران کې گڼې ټولنیزې دندې هم درلودې، د تدریس تر څنگ دی د الفجر اسلامي کلتور د مرکز بنسټ اېښودونکی او په سلونو زده

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړیال یې روزلي دي. د الفجر د جرېدې مدیر او د الاصلاح د خپرونې مؤسس هم وو. د هجرت په دوران کې یې ګڼې لیکنې، لکه: نبوي سیرت درسونه او عبرتونه، د عربي ژبې قاموس (المورد المتداول)، د رڼا په لور، قدس قبله اول مسلمانان، قواعد اللغة العربیه، په انګلیسي ژبه پروف فار د اکستنس اف الله، تروړمې کې مشالونو او داسې نورې لیکنې بې حسابه مقالې ... چاپ شوي دی د افغانستان د نهضت العلماء مؤسس دی، چې د افغانستان په ټولو ولایتونو کې څانګې لري او د ۶۰۰۰ څخه زیا ت علماء پکې ثبت دي. د افغانستان نهضت العلماء په پنځه اصولو ولاړ دی:

۱- اسلام وسطیت، ۲- ټولنیز عدالت، ۳- تسامح، ۴- توازن، ۵- شورا.

فضل غني کاکړ د نکهو د موسسې رئیس او په افغانستان کې د تلپاتې سولې لپاره یو ټولنیز فعال دیني عالم دی. نوموړی د کابل په بتخاک کې د النور د اسلامي مرکز او د احمد شاه بابا په مینه کې د اندونیزیا د اسلامي مرکز پالونکی او بنسټ ایښودونکی. د علماو په نوښت د سولې د بهیر په ملي او نړیواله کچه غړی او د جاکارتا، بوګور، جدې او مکې مکرمې د سولې د کنفرانسونو ګډون وال هم پاتې شوی او همدارنګه په ملي او بین المللي ګڼو کنفرانسونو کې یې د افغانستان د مدني ټولنې او د علماو په استازیتوب ګډون کړی دی.

۲- عبدالخبیر د مولوي محمد حنیف زوی: د زېږېدلو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳- عبدالنافع د مولوي محمـد حنیـف زوی: د زېږېـدلو ځـای یـې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی.

۴- عبدالبصیر د مولوي محمد حنیـف زوی: د زېږېـدلو ځـای یـې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی.

۵- عبدالنصیر د مولوي محمد حنیـف زوی: د زېږېـدلو ځـای یـې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی.

۴- د ملا میر محمد څلورم زوی ملا ظفر گل

ملا ظفر گل د ملا میر محمد څلورم زوی دی، دا هم لکه د نـورو وروڼـو په شان پوه او لوی دیني عالم و. ملا ظفر گل څلور زامن درلـودل، چـې عبارت دي له:

۱- عبدالقادر، ۲- عبدالحبیب، ۳- عبدالقدیر، ۴- عبدالکریم.

د ملا ظفر گل د زامنو پېژندنه:

۱- عبدالقادر د ملا ظفر گل زوی: د پیـدا کیـدو ځـای یـې د ننگرهـار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. عبدالقادر د خپل پلار او ترونو په شان یو مدبر او خیرخوا انسان وو، نوموړي دوه ودونه کـړي وو، له مشرې مېرمنې یې څلور زامن درلودل، چې عبارت دي له:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱- غلام قادر، ۲- محمد صدیق،۳- عبدالبصیر، ۴- احسان الله.
عبدالقادر له دویمې مېرمنې نه درې زامن لري، چې عبارت دي له:
۱- رفیع الله، ۲- شفیع الله، ۳- سمیع الله.

۲- عبدالحبیب د ملا ظفر گل زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. عبدالحبیب د پخوانۍ ښوونیزې دورې د شپږم ټولگي فارغ او صحي منځنۍ زده کړې (بېړنۍ طبي زده کړې) یې کړې وې. نوموړی په کال ۱۳۵۲المریز کې وفات او په خپله پلرنۍ هدیره کې خاورو ته وسپارل شو. ډاکټر عبدالحبیب دوه زامن لري، چې عبارت دي له:
۱- عبدالکبیر، ۲- ولی الله.

۳- عبدالقدیر د ملا ظفر گل زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. عبدالقدیر د پخوانۍ ښوونیزې دورې د شپږم ټولگي فارغ او بېړنې صحي زده کړې یې کړې وې، په کال ۱۳۹۰المریز کې د ورپېښې ناروغۍ له امله وفات او په خپله پلرنۍ هدیره کې خاورو ته وسپارل شو. عبدالقدیر پنځه نارینه اولادونه لري، چې عبارت دي له:
۱- ولي محمد، ۲- ذکرالله، ۳- شکرالله، ۴- محب الله، ۵- وسیم الله.

۴- عبدالکریم د ملا ظفر گل زوی: د پیدایښت نېټه یې د پېژند پاڼې له مخې ۴۱ یو څلوېښت کلن د ۱۳۶۳ل کال او د زېږېدلو ځای یې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ننګرهـار ولایــت د بهســودو ولســوالۍ د کــاکړانو کلــی دی. د پخــوانۍ ښــوونیزې دورې د څلــورم ټــولګي څخــه فــارغ شــوی دی. نومــوړی د ننګرهار ولایت د جلال آباد ښار د عبـدالوکیل د ښــوونځي تحویلـدار او کروندګر وو، نوموړی په ۱۳٦۴لمریز کال د خپل مشر زوی محمــد طاهر سره یو ځای د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو په کلي کې د روسي یرغلګرو لخوا په بې رحمانه ډول په شهادت ورسـېده. عبـدالکریم دوه زامن درلودل، چې عبارت دي له:

۱- محمد طاهر، ۲- محمد جمیل.

۱- د عبدالقادر د زامنو پېژندنه:

۱- غلام قــادر د عبــدالقادر زوی: د پیـدا کېـدو ځـای یـې د ننګرهـار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړی درې زامن لري، چې عبارت دي له:

۱- رحیم الله، ۲- رحمت الله، ۳- طالب.

۲- محمد صدیق د عبدالقادر زوی: د پیدا کېدو ځـای یـې د ننګرهـار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړی دوه زامن لـري، چې عبارت دي له:

۱- محمد نصیر، ۲- عتیق الله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳- عبدالبصیر د عبدالقادر زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړی څلور زامن لري، چې عبارت دي له:

۱- عبدالظاهر ، ۲- محمد قاسم، ۳- محمد هاشم، ۴- محمد صابر.

۱- د غلام قادر د زامنو پېژندنه:

۱- رحیم الله د غلام قادر زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی.

۲- رحمت الله د غلام قادر زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی.

۳- طالب د غلام قادر زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی.

۲- د محمد صدیق د زامنو پېژندنه:

۱- محمد نصیر د محمد صدیق زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی او تر دولسم ټولگي پورې یې زده کړې کړې دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲- عتیق الله د محمد صدیق زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی او اوسمهال زده کوونکی دی.

۳- د عبدالبصیر د زامنو پېژندنه:

۱- عبدالظاهر د عبدالبصیر زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی.

۲- محمد قاسم د عبدالبصیر زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی او د ننگرهار پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د انگلیسي څانگې څخه فارغ دی.

۳- محمد هاشم د عبدالبصیر زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی.

۴- محمد صابر د عبدالبصیر زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی.

یادونه: د عبدالقادر د دویمي مېرمنې څخه چې کوم درې نارینه (**رفیع الله،شفیع الله او سمیع الله**) اولادونه دي، هغه کوچني دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳- د عبدالقدیر د زامنو پېژندنه:

۱- ولي محمد د عبدالقدیر زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. له دولسم ټولګي څخه فارغ شوی دی.

۲- ذکرالله د عبدالقدیر زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. خپل ژوند د روزمره کار له مخې مخته وړي.

۳- شکرالله د عبدالقدیر زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. خپل ژوند د روزمره کار له مخې مخته وړي.

۴- محب الله د عبدالقدیر زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. د کندهار پوهنتون له شرعیاتو پوهنځي څخه یې د لیسانس دیپلوم اخیستی دی.

۵ - وسیم الله د عبدالقدیر زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. نوموړی د پېښور ښار د شهاب الدین غوري عالي لېسې له دولسم ټولګي فارغ شوی او اوس مهال معلوماتي تکنالوجست دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴- د عبدالکریم د زامنو پېژندنه:

۱- محمد طاهر د عبدالکریم زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. د واده ځخه یې شپږ میاشتې تېرې نه وې او لا د نهم ټولگي زده کوونکی و، چې په وروستیو د کال ۱۳٦۴لمریز د روسي یرغلگرو له لورې په ځوانه ځوانۍ کې له خپل پلار سره یوځای شهید شو. عبدالکریم او محمد طاهر یې پر صورت، ټټر او د بدن په نورو برخو په مرمیو وېشتلي وو. د شهېدانو د تدفین لپاره په کلي کې نارینه نه وو پاتې، له دې پېښې مخکې یې کلی پرابښی وو. بي بي فاطمه د عبدالکریم غیرتي مېرمن او د محمد طاهر بهادره مور پخپلو لاسونو خپل شهید شوي خاوند او زوی ته قبر اوباسي او په خپله یې خاورو ته سپاري. د شهېد محمد طاهر له شهادت وروسته الله تعالی د دې مېرمنې ته په کال ۱۳٦۷لمریز زوی ورکړ، چې د هغه نوم محمد طیب دی.

۲- محمد جمیل د عبدالکریم زوی: د پیداښت نیټه یې د پېژند پاڼې له مخې دوه کلن د ۱۳٦۳لمریز کال، د زېږېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. د قرآن کریم له حفظ سره یې په کال ۱۳۸۸لمریز د ننگرهار عالي دارالمعلمین د بیولوژي له څانگې څوارلسم پاس فارغ شوی دی، همدارنگه یې په حقوقو او سیاسي علومو کې د لیسانس تر کچې زده کړې کړي دي. نوموړی اوس مهال د ننگرهار ولایت د جلال آباد ښار د عربانو په لېسه کې د ښوونکي دنده لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵- د ملا میر محمد پنځم زوی مولوي محمد جعفر

د مولوي محمد جعفر د پیدا کېدو ځای د ننگرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. مولوي محمد جعفر ته الله تعالی په علم، عرفان، دعوت، تبلیغ او تزکیه د نفس کې لوی مقام ور په برخه کړی وو. په هېواد کې د لومړنیو زده کړو نه وروسته د هېواد د ستر غازي او عالم حضرت خواجه امام الدین صاحب د ښوونې وروسته هندوستان ته د نورو زده کړو لپاره ولاړ او هلته د شرعي او عربي علومو لکه: صرف، نخو، تفسیر، حدیث، فقه، عقاید، سیرت، تاریخ، منطق، فلکیات او طب کې یې په لوړ مقام زده کړې وکړې. د حضرت خواجه امام الدین صاحب په ملگرتیا بېرته افغانستان ته راستون شو. مولوي محمد جعفر د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو کلي ته په رسېدو یې په ۱۲۹۲المریز کال کې یوه دیني مدرسه تأسس او همدې ته یې ترجیح ورکړه. ٦۹ کاله مسلسل یې تدریس، تربیت، ارشاد او تبلیغ کولو نه وروسته په ۱۳۴۰المریز کال د قوس د میاشتې په ۲۳ مه د پنجشنبې په ورځ له دې فاني نړۍ سره خدای په اماني وکړه او د پلن غر په هدیره کې د حضرت خواجه امام الدین صاحب مقبرې تر څېرمه دفن شو. مولوي محمد جعفر درې زامن درلودل، چې عبارت دي له:

۱- مولوي محمد ابراهیم، ۲- مولوي محمد اسماعیل، ۳- الحافظ مولوي محمد اسرار الله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱- د مولوي محمد جعفر د زامنو پېژندنه:

۱- مولوي محمد ابراهیم همیم کاکړ د مولوي محمد جعفر زوی:

مولوي محمد ابراهیم په ۱۳۱۴لمریز کال کې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو کلي په یوې دینداري او روڼ اندې کورنۍ کې دې نړۍ ته راغلی دی، لا د اوو کالو نه وو چې د قرآن کریم په ختم مشرف شو او وروسته بیا د نجم المدارس په عالي مدرسه کې شامل او په ۱۳۴۱لمریز کال له همدې مدرسې نه فارغ او په یاده مدرسه کې د استاد په حیث مقرر شو. په ۱۳۴۴لمریز کال کې د ننگرهار عالي دارالمعلمین کې استاد او په همدې کال یې د مسلمان ځوانانو د تنظیم بنسټ کېښود. د نوموړي د اسلامي مبارزې او بلنې لړۍ لا د مدرسې د شاگردۍ له شېبو څخه پیل شوې وه، ورځ تر بلې یې د ښوونې او روزنې له لارې مبارزه تانده کېده. د وخت چارواکو هغه د دارالمعلمین نه د ننگرهار عالي لیسې ته تبدیل کړ، د انسان په هر شر کې خیر وي؛ د ده هم پدې بدلون کې خیر وو، له بدلون سره د ده غورځنګ لا پیاوړی شو، د ننگرهار د لیسې په گډون د نورو لیسو او ښوونځیو ژمن او مسلمان ځوانان او استادان ورسره ملگري شول. په ۱۳۵۸لمریز کال کې زنداني او د زندان په سختو حالاتو کې یې د شهادت جام نوش کړ. نوموړي پخپل مبارز ژوند کې لیکنې هم کړي دي، چې د چاپ شویو آثارو نومونه یې په لاندې ډول دي:

۱- د دیني علومو اصول تدریس.

۲- د قرآن اجتماع

۳- سیرت النبي

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴- د قرآن پلوشې (حمدونه او نعتونه) شعري ټولګه.

مولوي صاحب همیم د اوو زامنو پلار وو، چې نومونه یې په لاندې ډول په ترتیب سره دي:

۱- طالب العلم حفظ الرحمن، ۲- مولوي مشتاق احمد، ۳- مولوي شایق احمد، ۴- مولوي واثق احمد، ۵- طارق احمد، ٦- باعث احمد، ۷- صادق احمد

۲- مولوي محمد اسماعیل (مولانا صاحب) د مولوي محمد جعفر زوی: د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو کلي په یوې دینداري او روڼ انده کورنۍ کې دې نړۍ ته راغلی دی . مولوي محمد اسماعیل شپږ زامن لري، چې عبارت دي له:

۱- مولوي ډاکټر حمدالله، ۲- مولوي نثار احمد، ۳- ډاکټر افتخار احمد، ۵- حافظ رضوان الله، ٦- شهید مولوي اعزازالله.

۳- مولوي حافظ محمد اسرارالله د مولوی محمد جعفر زوی: په کال ۱۳۲۷ل د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو د کلي په یوې دینداري کورنۍ کې زیږېدلی دی. کله چې د لوست سن ته ورسېد، د خپل کور چې د یوې مدرسې حیثیت یې درلوده د کوچنیتوب په دوره کې یې له خپل والد صاحب نه علاوه له خپل مشر ورور هیمم صاحب ا و د خپل پلار د تره زوی مولوي صاحب غلام حیدر څخه خپل درس پیل کړ، چې هغه وخت د خصوصي مدارسو په تدریسي نصاب کې د قرآن کریم په ناظرې یادولو نه وروسته (پنج کتاب، ماتخفة

(c) ketabton.com: The Digital Library

النصایح، گلستان، بوستان خواجه حافظ او د داسې نورو کتابونو تر ځنګ د خط املاء او انشاء او څه ناڅه د حساب درسونه ویل کېده) لوستي دي او د قرآن کریم د حفظ لپاره د جلال اباد ښار د بهسودو دروازې د فیل خانې جامع جومات ته ولاړ او هلته یې د قرآن کریم په حفظ پیل وکړ او ضمناً یې د نجم المدارس د شمول لپاره چې کتابونه شرط ول ولوست او په ۱۳۴۲ل کال کې په نوموړې مدرسه کې شامل او وروسته په اعلی درجه ورڅخه فارغ شو. قاری صاحب یو ملي او نړیوال شخصیت دی، د ټولنې د اصلاح بنسټ ایښودونکی وو، چې ان د حج او اوقافو وزارت پیشنهاد هم ورته شوی وو، که د ده په اړه او د ده د کړیو کارونو په اړه چې څومره لیکل وشي، نو کم به وي. نوموړي ډېری سفرونه د نړۍ ګڼو هېوادونو ته کړي او د ګڼو نړیوالو کنفرانسونو ګډونوال پاتې شوی دی. حافظ مولوي محمد اسرار الله شپږ زامن لري، چې عبارت دي له:

۱- استاد فضل الله، ۲- عزیز احمد، ۳- حافظ فیاض احمد، ۴- الطاف احمد، ۵- محمد مدني، ٦- عبدالرشید.

۱- د مولوي محمد ابراهیم همیم کاکړ د زامنو پېژندنه:

۱- حفظ الرحمن د مولوي محمد ابراهیم همیم زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت، د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو کلی دی. په ۱۳۵۸لمریز کال کې یې د نجم الدین اخندزاده په مدرسه کې خپلې دیني زده کړې کولې، چې د مدرسې د لارې په اوږدو کې د موټر د نسکورېدو له امله په شهادت ورسېد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲- مولوي مشتاق احمد د مولوي محمد ابراهیم همیم زوی: په ۱۳۴۸ل کال د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو کلي په یوې دینداري او علم پرورې کورنې کې دې نړۍ ته راغلی دی. لومړنۍ زده کړې یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د محمدي صاحبزاده په ښوونځي کې بشپړې کړي دي، منځنۍ زده کړې یې د مهاجرت په دور کې د پېښور په الهجرة و الجهاد مدرسه کې کړي دي، همدلته یې د امام ابو حنیفه رحمه الله له معهد څخه د څوارلسم سند اخیستی. د لیسانس سند یې د سعودي عربستان هېواد د مدینې منورې له اسلامي پوهنتون د شرعیاتو له پوهنځي څخه ترلاسه کړی دی، له سعودي هېواد وروسته بېرته د پېښور ښار ته راغی او ماسټري یې دلته په علوم دیني او عربي ادبیاتو کې وکړه. د ژوند په دې اوږد مزل کې یې ډېرې دندې کړي دي، چې د ځینو یادونه یې اړینه بولم:

۱- پنځلس کاله د پېښور د امام ابو حنیفه رحمه الله په درالمعلمین کې استاد پاتې شوی.

۲- پنځه کاله د پېښور د امام ابوحنیفه رحمه الله په پوهنتون کې د عربي ژبې د ادبیاتو استاد.

۳- په کال ۱۳۹۳ل کې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د همیم صاحب په دارالعلوم کې استاد.

۴- په کال ۱۳۹۳ل د ننګرهار ولایت مرکز جلال آباد، په ښار انستیتوت کې د عربي ژبې او ادبیاتو استاد.

نوموړی چاپ او ناچاپ آثار هم لري:

چاپ شوي آثار یې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱- سوله ایز ژوند په اسلام کې.
۲- د کتابخانې اصول په عربي ژبه کې.
نا چاپ:
۱- د تدریس وسایل (تدریسی میتودونه) په عربي ژبه کې.
مولوي مشتاق احمد دوه زامن لري، چې مشر یې صهیب او کشر یې عمر نومېږي.

۳- مولوی شایق احمد د مولوي محمد ابراهیم همیم زوی: په ۱۳۴۹ل کال د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو کلي په یوې دینداري او علم پرورې کورنۍ کې دې نړۍ ته راغلی دی. لومړنۍ زده کړې د خېبر پښتونخوا د پېښور ښار د ابو سفیان رضی الله عنه ښوونځی کې کړي، منځنۍ زده کړې یې هم هملته د الهجرة والجهاد مدرسه کې کړي، د لیسانس سند یې د سعودي عربستان هېواد د امام محمد بن سعود اسلامي پوهنتون د حدیثو له پوهنځي څخه اخیستی دی. بېرته د پاکستان پېښور ښار ته راغی او ماسټري یې په علوم دیني کې د پېښور پوهنتون څخه واخیسته.
نوموړي ډېری دندې هم کړي دي، د ځینو یادول یې دلته اړین بولم:
۱- د پېښور په دارالربیعه کې استاد.
۲- د جلال اباد ښار، د امام بخاري په مدرسه کې استاد.
۳- د جلال اباد ښار، په منځني طبي زده کړو انستیتوت کې استاد.
۴- په کال ۱۳۹۳ل د بهسودو ولسوالۍ، د همیم صاحب په دارالعلوم کې استاد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵- په کال ۱۳۹۳ل د جلال آباد، تعلیم القران والسنه په مدرسه کې استاد.
٦- د جلال آباد ښار، د ابی ابن کعب رضی الله عنه په مدرسه کې استاد.
نوموړی د ژوند له ټولو مصرفیتونو سره سره چاپي آثار هم لري:
۱- د ښځو د حقوقو څخه دفاع په قرآن کریم او سنتو کې (پښتو او دري).
۲- آیا په اسلام کې بدعت شته؟ (پښتو).
۳- آیا د بدل نکاح روا ده؟ (پښتو).
او داسې نورې لیکنې هم لري، چې دلته یې په همدې درېیو بسنه کوو.
مولوي شایق احمد درې زامن لري، چې عبارت دي له:
۱- اسحق، ۲- ایوب، ۳- عبدالله.

۴- مولوي واثق احمد د مولوي محمد ابراهیم همیم زوی: په ۱۳۵۱ل کال د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو کلي په یوې دینداري کورنۍ کې دې نړۍ ته راغلی. لومړنۍ زده کړې د خېبر پښتونخوا د پېښور ښار د ابو سفیان رضی الله عنه ښوونځی کې کړي، منځنۍ زده کړې یې هم هملته د الهجرة والجهاد مدرسه کې کړي، د لیسانس سند یې د قطر هېواد د اسلامي پوهنتون څخه اخیستی، بېرته د پېښور ښار ته راغی او ماسټري یې په علوم دیني کې د پېښور پوهنتون څخه واخیسته. د ژوند په اوږدو کې یې ډېرې دندې اجراء کړې دي، چې د ځینو یادونه یې دلته کوم:
۱- د پاکستان د هریپور په دارحراء مدرسه کې استاد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲- د پاکستان د پېښور په امام بخاري رحمه الله مدرسه کې استاد.
۳- د خبیب رضی الله عنه په مدرسه کې استاد.
۴- د معاذ بن جبل رضی الله عنه د مدرسې مدیر.
۵- د امر د ماین پاکۍ د موسسې مالي مسوول.
٦- د کابل د خانه نور په خصوصي پوهنتون کې استاد.

یو چاپ شوی آثار د (اسیرالکلام فی معانی کلمات القرآن کریم) په نوم هم لري، چې له عربي ژبې څخه یې پښتو ته ژباړلی دی.

د مولوي محمد ابراهیم همیم درې بچې **طارق احمد**، **باعث احمد** او **صادق احمد**، چې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ په ولایتو کلي کې پیدا شوي دی. درې واړو په کوچنیتوب کې له دې فاني نړۍ څخه سترگې پټې کړې دي.

۵- د مولوي مشتاق احمد د زامنو پېژندنه:

۱- صهیب د مولوي مشتاق احمد زوی: په کال ۱۹۸۹م په پېښور کې زیږېدلی دی. تر دولسم ټولگي زده کړې یې د عبدالله بن زید رضی الله عنه په عالي لیسه کې بشپړې کړي دي، بیا د کابل د سلام پوهنتون د اقتصاد پو هنځي څخه فارغ شویدی.

۲- عمر د مولوي مشتاق احمد زوی: په کال ۱۹۹۳م په پېښور کې زیږېدلی دی. لومړنۍ زده کړې یې د عبدالله بن زید رضی الله عنه په لیسه کې کړي، بیا د ننگرهار ولایت د عبدالوکیل عالي لیسې له دولسم ټولگي څخه فار غ شوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

٦- د مولوي شایق احمد د زامنو پېژندنه:

مولوي شایق احمد درې زامن د (۱- **اسحق**، ۲- **ایوب**، ۳- **عبدالله**). په نومونو لري، چې درې واړه کوچني دي، د دې درې واړ د پیدایښت ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو کلی دی.

۷- د مولوي واثق احمد د زامنو پېژندنه:

مولوي واثق احمد څلور زامن د (۱- **یوسف**، ۲- **حمزه**، ۳- **حنظله**، ۴- **محمد**). په نومونو لري، چې څلور واړه کوچني دي، د دې څلور واړو د پیدایښت ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو کلی دی.

۲- د مولوي محمد اسماعیل د زامنو پېژندنه:

۱- مولوي ډاکټر حمدالله د مولوي محمد اسماعیل زوی: د پیدایښت ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو کلی دی. په کال ۲۰۰۳م کې یې د بهاولپور له اسلامي پوهنتون د شریعاتو پوهنځي څخه یې د قرآن کریم په تفسیر کې دوکتورا واخیسته، د حدیثو دوره یې د پېښور شیخ صاحب حسن جان څخه کړې وه، چې د لوړ ذکاوت څښتن او پوه عالم دی. د ننگرهار پوهنتون د ساینس او تکنالوجۍ پوهنځي استاد، مدافع وکیل او د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د پلن غر د جامع جومات خطیب هم دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲- مولوی نثار احمد د مولـوي محمـد اسـماعيل زوی: د پيداېښـت ځای يې د ننگرهار ولايت د بهسودو ولسوالۍ د ولايتو کلی دی. د پېښور پوهنتون د عربي ادبياتو په څانگه کې يې ماسټري کړې او خپلې نـورې لوړې زده کړې يې د کويټ او سعودي عربسـتان هېوادونـو کـې کـړي دي. په ۱۳۹۳لمريز کال کې حقوقي مشاور او د پوهنتون استاد وو.

۳- ډاکټر افتخار احمد د مولوي محمد اسـماعيل زوی: د پيداېښـت ځای يې د ننگرهار ولايت د بهسودو ولسوالۍ د ولايتو کلی دی. د اسلام آباد د نړيوال اسلامي پوهنتون څخه يې د حديثو په علـم کـې دوکتـورا اخيستې ده، په ۲۰۱۲م کال کې د کابل پوهنتون د شريعاتو په پوهنځي کـې اسـتاد او پـه ۱۳۹۳ لمريـز کـال کـې د بـاختر پوهنتـون د حقوقـو پوهنځي رئيس هم وو.

۴- مولوي فيضان احمد د مولوي محمد اسماعيل زوی: د پيداېښـت ځای يې د ننگرهار ولايت د بهسودو ولسوالۍ د ولايتو کلی دی. د پېښور د فاضل وفاق المدارس څخه فارغ او خپله ماسټري يـې پـه پاليسـۍ او عامه اداره کې د امريکا د متحده ايالاتو څخه اخيستې ده. په پوهنتـون کې د استادۍ دنده لري او د گران افغانستان د اقتصاد وزارت د بشـري منابعو رياست رئيس هم دی.

۵- حافظ رضوان الله د مولـوي محمـد اسـماعيل زوی: د پيداېښـت ځای يې د ننگرهار ولايت د بهسودو ولسوالۍ د ولايتو کلي دی. د اسلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

آباد د نړیوال پوهنتون د شریعاتو او قانون پوهنځي څخه فارغ شوی دی. دنده یې حقوقي مشاور او مدافع وکالت دی.

٦- شهید مولوي اعزازالله د مولوي محمد اسماعیل زوی: پیدایښت یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو کلي کې شوی دی، لا د ننګرهار پوهنتون د شریعاتو د پوهنځي د څلورم کال زده کړیال و، چې په ۲۰۱۱م کال کې د ننګرهار ولایت د چکنوریو د افغان مېنې شمال ختیځه برخه کې د سیند په اوبو کې لاهو او د شهادت جام یې نوش کړ.

۳- د حافظ محمد اسرارالله د زامنو پېژندنه:

۱- استاد فضل الله د مولوي محمد اسرارالله زوی: په کال ۱۹٦۸م د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو په کلي کې زیږېدلی دی. لومړنۍ او منځنۍ زده کړې یې د هجرت په دیار الهجرة والجهاد په عالي مدرسه کې کړېدي. د شرعیاتو ماسټري او د دوکتورا سند یې له سعودي عربستان هېواد څخه اخیستی. اوسمهال د ننګرهار اسلامي پوهنتون استاد دی. استاد د درې زامنو پلار دی، چې عبارت دي له:
۱- خبیب احمد، ۲- محمد عثمان، ۳- عمار.

۲- عزیز احمد د مولوي محمد اسرارالله زوی: په کال ۱۹۷۲م د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو په کلي کې زیږېدلی دی. لومړنۍ او منځنۍ زده کړې یې د هجرت په دیار د امام ابو حنیفه رحمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله په عالي مدرسه کې بشپړې کړي دي، بیا د پېښور اسلامي پوهنتون څخه فارغ شوی دی.

۳- حافظ فیاض احمد د مولوي محمد اسرارالله زوی: په کال ۱۹۷۵م د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو په کلي کې زېږېدلی دی. لومړنۍ او منځنۍ زده کړې یې د پېښور د امام ابو حنیفه رحمه الله په عالي مدرسه کې بشپړې کړي، بیا د پېښور اسلامي پوهنتون نه فارغ شوی دی.

۴- الطاف احمد د مولوي محمد اسرارالله زوی: په کال ۱۹۷۹م د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو په کلي کې زېږېدلی دی، لومړنۍ او منځنۍ زده کړې یې د هجرت په دیا ر د پېښور د عبدالله بن زید رضی الله عنه په عالي مدرسه کې کړي، بیا په ۲۰۰۴م کال د ننګرهار اسلامي پو هنتون د طب پوهنځي څخه فارغ شویدی.

۵- محمد مدني د مولوي محمد اسرارالله زوی: په کال ۱۹۸۴م د مهاجرت په دیار پېښور کې زېږېدلی دی. لومړنۍ او منځنۍ زده کړې یې د هجرت په دیا ر د پېښور د استقلال په عالي لېسه کې بشپړې کړي دي. وروسته بیا د اسلام آباد پوهنتون د اقتصاد پوهنځي څخه یې د لیسانس سند ترلاسه کړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

٦- عبدالرشید د مولوي محمد اسرارالله زوی: په کال ۱۹۸۵م کې د هجرت په دیار پېښور کې زېږېدلی دی. لومړنۍ او منځنۍ زده کړې یې د هجرت په دیار د پېښور د استقلال په عالي لېسه کې بشپړې کړي دي، بیا په ۲۰۰۸م کال کې د ننگرهار پوهنتـون د حقوقـو او سیاسي علومـو پوهنځي څخه فارغ شویدی. ماسټري یې پـه حقوقـو او سیاسـی علومـو کې د اسلام اباد د ای جي کی پوهنتون نه په ۲۰۱۰م کال کې اخیستې ده، بیا پـه ۲۰۱۵م کـال کـې د هندوسـتان هېـواد د ډي. ام. اس. جي. ام څخه یې په منجمنټ او رهبرۍ کې دوکتورا ترلاسه کړېده.

د استاد فضل الله د زامنو پېژندنه:

۱- خبیب احمد د استاد فضل الله زوی: په کـال ۱۹۸۸م د هجـرت پـه دیار پېښور کې زېږېدلی دی. لومړنۍ او منځنۍ زده کړې یې د پېښور د استقلال په عالي لېسه بشپړې کړي دي، نوموړي لوړې زده کړې د چین په هېواد کې کړي دي.

۲- محمد عثمان د استاد فضل الله زوی: په کال ۱۹۹۰م د هجرت په دیار پېښور کې زېږېدلی دی. لومړنۍ زده کړې یـې د عبـدالله بـن زیـد رضی الله عنه پـه مدرسـه کـې کـړي او منځنـۍ زده کـړې یـې د همـیم صاحب په مدرسه کې بشپړې کړي، بیا د ننگرهـار اسـلامي پوهنتـون نـه فارغ شویدی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳- عمار د استاد فضل الله زوی: په ۱۹۹۵م د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو په کلي کې زېږېدلی دی. لومړنۍ او منځنۍ زده کړې یې د ننگرهار په عالی لېسه کې بشپړې کړي دي، بیا د ننگرهار اسلامي پوهنتون څخه فارغ شوی دی.

٦- د ملا میر محمد شپږم زوی ملا محمد اکبر

د ملا محمد اکبر د پیدا کېدو ځای د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. دی د نورو ورونو په شان یو پوه، هوښیار او زیرک عالم وو، یوازې یوه لور یې د **بي بي نسیمې** په نوم درلوده، هغه یې خپل وراره عبدالمالک ته، چې د ملا محمد جان زوی وو، په نکاح ورکړې وه.

۷ - د ملا میر محمد اووم زوی ملا دوست محمد

د ملا دوست محمد د پیدا کېدو ځای د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. دی د نورو ورونو په شان پوه، هوښیار او زیرک عالم وو، نوموړي پنځه زامن درلودل، چې عبارت دي له:

۱- قاري محمد مسافر، ۲- قاري محمد حسن، ۳- محمد معصوم، ۴- برهان الدین، ۵، محبوب الهي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ملا دوست محمد د زامنو پېژندنه:

۱- قاري محمد مسافر د ملا دوست محمد زوی: د پیداېښت نېټه یې ۱۳۲۱لمریز کال او د پیداېښت ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. دننگرهار ولایت له مرکزي دارالحفاظ څخه فارغ شوی. د ښوونکي او د جومات د امامت دنده یې درلوده، نوموړي د ښوونې او روزنې په برخه کې ښه خدمات افغاني ټولنې ته وړاندې کړي دي. قاري محمد مسافر څلور زامن لري، چې عبارت دي له:
۱- مولوي حفیظ الحق، ۲- انورالحق، ۳- اظهارالحق، ۴- بلال احمد.

۲- قاري محمد حسن د ملا دوست محمد زوی: د پیداېښت نېټه یې ۱۳۲۶لمریز کال او د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. د ننگرهار ولایت د نجم الدین اخند زاده له مدرسې فارغ شوی او په ۱۳۸۲ل کال کې وفا ت او په خپله پلرنۍ هدیره کې خاورو ته وسپارل شو. قاري محمد حسن څلور زامن لري، چې نومونه یې لاندې یاد شوي دي:
۱- احسان الله، ۲- عرفان الله، ۳- ریاض الله، ۴- تحیة الله.

۳- محمد معصوم د ملا دوست محمد زوی: د پیداېښت نېټه یې ۱۳۲۸ل کال او د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. نوموړي په کال۱۹۹۲میلادي کې د سند د کراچۍ پوهنتون څخه د عمومي طب په څانگه کې زده کړې کړي او په مختلفو نړیوالو او ملي روغتیایي ادارو کې یې دنده اجراء کړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډاکټر محمد معصوم په خپل مسلک کې پوه او وارد انسان وو. ډاکټر محمد معصوم شپږ زامن لري، چې عبارت دي له:
۱- انعام الله، ۲- اکرام الله، ۳- عمران الله، ۴- عون الله، ۵- فوزالله، ٦- عزیر احمد.

۴- برهان الدین د ملا دوست محمد زوی: د پیدایښت نېټه یې ۱۳۳۰ل کال او د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. د ننگرهار ولایت د مرکزي زراعت عالي لیسې څخه فارغ شوی وو، د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د املاکو د مدیر او نورې ښې دندې یې اجراء کړې وې. نوموړی په ۱۳۸٦ل کال د زړه د ناروغۍ له امله وفات او په خپله پلرنۍ هدیره کې خاورو ته وسپارل شو. برهان الدین شپږ زامن لري، چې عبارت دي له:
۱- شفا الله،۲- بشارت الله، ۳- وفیق الله، ۴- وثیق الله، ۵- امیر الله ٦- عطاءوالله.

۵- محبوب الهي د ملا دوست محمد زوی: د پیدایښت نېټه یې ۱۳۳۳ل کال او د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. ابتدایه او ثانوي زده کړې یې د هجرت په دیار د پېښور د الهجرة والجهاد په عالي مدرسه کې کړي، په کال ۱۳٦۵ل کې د ملتان د وفاق المدارس د ۱۴ ټولگي څخه فارغ او بیا یې د پېښور په صدر کې د امداد العلوم په مدرسه کې د حدیثو دوره وکړه، بیا یې څلور کاله د امام ابو حنیفه رحمه الله په مدرسه استاد وو. په کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۳۹۷ل کې یې د الفلاح پوهنتون د اسلامیاتو د رشتې څخه د لیسانس سند واخیست، نوموړی اوسمهال د ننگرهار ولایت د محمدي صاحبزده عالي لیسه کې د ښوونکي پاکه دنده لري.

۱- د قاري محمد مسافر د زامنو پېژندنه:

۱- مولوی حفیظ الحق د قاري محمد مسافر زوی: د پیدایښت نېټه یې ۱۳۵۱ل کال او د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. نوموړي په کال ۱۹۹۸م کې یې د پېښور اسلامي پوهنتون څخه په دینی علومو کې ماسټري اخیستې ده. د لوړ استعداد سره سره یې د یو رښتیني او ایمانداره عالم په صفت د استادۍ نه نیولې ان تر مدیریت پورې دندې اجراء کړي دي. لومړنۍ زده کړې یې د محمدي صاحبزاده عالي لېسه کې کړي، ثانوي زده کړې یې د امام ابو حنیفه رحمه الله په مدرسه او په کال ۱۳۷۱لمریز کې د همدې مدرسې څخه فارغ شوی دی. د امداد العلوم په جامعه کې یې د حدیثو لویه دوره کړې او په ۱۹۹۴م کال کې د ملتان وفاق المدارس العربیه نه یې د لیسانس دیپلوم اخیستی دی. په کال ۱۹۹۸م یې د پېښور په اسلامي پوهنتون کې ماسټري وکړه، نوموړي ډېرې دندې اجراء کړي دي، چې د ځینو یادونه یې په لنډ ډول سره کوم.

۱- د میا عمر ۱ عالي لېسې مدیر.

۲- د میخانیکي لېسې مدیر.

۳- د سراچه علي خان لېسې مدیر.

۴- د محمدي صاحبزاده عالي لېسې مرستیال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵- د لغمان پوهنتون استاد.
٦- د ابوبکر صدیق رضی الله عنه د نسوانو لېسې امر.
۷- د بحر آباد عالي لېسې امر.
۸- د ملکه حمیرا عالي لېسې امر.
او نوموړی اوس مهال د ملنگ جان عالي لېسې د امر او د خپل جومات د امام پتوگه دنده لري.
مولوي حفیظ الحق چاپ او ناچاپ آثار هم لري، چې دلته یې یوازې د چاپ شویو آثارو ذکر کوو؛
۱- د لمانځه لومړنۍ زده کړه.
۲- سپېڅلې عقیده.
۳- ریاء او ځان ښودنه.
۴- سپېڅلي اسلامي اخلاق.
۵- مسنونې په زړه پورې دعاگانې.
٦- سپېڅلي اسلامي اداب.
۷- د گلو گېډۍ نعتونه (شعري ټولگه).
۸- ستا کوڅې ته به درځم نعتونه (شعري ټولگه).
او نور ... .
د افغانستان د مشرانو جرگې، د پوهنې وزارت، د ننگرهار ولایت مقام، د ننگرهار د پوهنې ریاست، د ودان موسسې، د بهسودو د پوهنې آمریت او د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ قومي مشرانو د ده کړي کاري خدمتونه د ستاینلیکونو په ورکولو سره ستایلې دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مولوي حفیظ الحق نه یوازې یو دیني عالم، بلکې ښه لیکوال او مدیر هم دی. د دې کتاب تر لیکلو پورې د مولوي حفیظ الحق درې زامن وو، چې نومونه یې په لاندې ډول سره دي:

۱- عبدالله مصباح، ۲- مظهر واجد، ۳- فضل مولا.

۲- انورالحق د قاري محمد مسافر زوی: د پیداېښت نېټه یې ۱۳۵۹ل کال او د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. انور الحق خصوصي زده کړې کړې دي، نوموړی د دوه زامنو پلار دی، چې مشر یې مستمر او کشر یې احتشام نومېږي.

۳- اظهارالحق د قاري محمد مسافر زوی: د پیداېښت نېټه یې ۱۳۷۱ل کال او د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. په کال ۱۳۹۳ل کې د ننگرهار عالي دارالمعلمین څخه فارغ شوی او د ښوونکي دنده لري.

۴- بلال احمد د قاري محمد مسافر زوی: د پیداېښت نېټه یې ۱۳۷۶ل کال او د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. نوموړی د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د محمدي صاحبزاده لېسې څخه فارغ شوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲- د قاري محمد حسن د زامنو پېژندنه:

۱- احسان الله د قاري محمد حسن زوی: د پیداېښت نېټه یې ۱۳۵۸ل کال او د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. په کال ۲۰۱۴ میلادي کې یې د پېښور پوهنتون د دیني علومو په څانگه کې زده کړې وکړې. په دینی علومو کی ماسټر او په اداره او مالیي چارو هم برلاسی دی. احسان الله د دې کتاب تر کمپوز کولو پورې دوه زامن درلودل، چې مشر یې خلیل الله او کشر یې ذبیح الله نومېږي.

۲- عرفان الله د قاري محمد حسن زوی: د پیداېښت نېټه یې ۱۳٦٦ل کال او د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. په کال ۱۳۹۳ل د ننگرهار پوهنتون د ښوونې او روزنې له پوهنځی څخه فارغ شوی دی.

۳- ریاض الله د قاري محمد حسن زوی: د پیداېښت نېټه یې ۱۳٦۸ل کال او د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. په کال ۱۳۹۱ل کې د ننگرهار عالي دارالمعلمین د ریاضی له څانگې فارغ شوی دی.

۴- تحیة الله د قاري محمد حسن زوی: د پیداېښت نېټه یې ۱۳۷۲ل کال او د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. نوموړی معذور دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳- د ډاکټر محمد معصوم د زامنو پېژندنه:

۱- انعام الله د ډاکټر محمد معصوم زوی: د پیداېښت نېټه یې ۱۳۶٦ل کال او د پیدا کېدو ځای یې د هجرت په دیار د پېښور ښار دی. په کال ۱۳۸٦ل کې د ننگرهار پوهنتون د حقوقو پوهنځي څخه فارغ شوی، نوموړی د لوړ استعداد، ذکاوت او ښو احلاقو خاوند دی. په ملي او نړیوالو ادارو کې یې دندې اجراء کړي دي.

۲- اکرام الله د ډاکټر محمد معصوم زوی: د پیداېښت نېټه یې ۱۳۶۸ل کال او د پیدا کېدو ځای یې د هجرت په دیار د پېښور ښار دی. په کال ۱۳۹۱ل کې د کابل د کاردان پوهنتون د کمپیوټر ساینس پوهنځي څخه فارغ شوی دی.

۳- عمران الله د ډاکټر محمد معصوم زوی: د پیداېښت نېټه یې ۱۳۷۰ل کال او د پیدا کېدو ځای یې د هجرت په دیار د پېښور ښار دی. په کال ۱۳۹۲ل کې د ننگرهار پوهنتون د انجینرۍ پوهنځي څخه فارغ شوی دی.

۴- عون الله د ډاکټر محمد معصوم زوی: د پیداېښت نېټه یې ۱۳۷۲ل کال او د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. په کال ۱۳۸۷ل کې د ننگرهار عالي لیسې د دولسم ټولگي څخه فارغ شوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵- فوزالله د ډاکټر محمد معصوم زوی: د پیداېښت نېټه یې ۱۳۷۴ل کال او د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. په کال ۱۳۹۱ل د ننګرهار عالي لېسې د دولسم ټولګي څخه فارغ شوی دی.

۶- عزیز احمد د ډاکټر محمد معصوم زوی: د پیداېښت نېټه یې ۱۳۷۷ل کال او د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی. نوموړی د عبدالوکیل عالي لېسې څخه فارغ شوی دی.

۴- د برهان الدین د زامنو پېژندنه:

۱- شفا الله د برهان الدین زوی: په کال ۱۳۶۷ل د هجرت په دیار پېښور کې زېږېدلی دی. لومړنۍ زده کړې یې پېښور کې کړي، بیا د ننګرهار ولایت ته راغلل او دلته په کال ۱۳۸۷ل د بهسودو ولسوالۍ د محمدي صاحبزاده عالي لېسې څخه په اعلی درجه فارغ او په ۱۳۸۸ل کال کې د دولتي کانکور له لارې د ننګرهار پوهنتون کمپیوټر ساینس پوهنځي ته بریالی، خو د ځینو ستونزو له امله یې ونشوکولای تر څو نوموړی پوهنځی ولولي. په ۱۳۹۰ل کال کې د عمومي کانکور له لارې کابل پوهنتون د حقوقو او سیاسي علومو پوهنځي ته بریالی او په کال ۱۳۹۵ل کې ترې بریالی راووت. نوموړي د پوهنځي ترڅنګ د کابل پوهنتون حقوقي یو کلن ستاژ هم بشپړ او په کال ۱۳۹۷ل کې د ازدې سیالۍ له لارې د افغانستان په لوی څارنوالۍ کې د تحقیق چارو د

(c) ketabton.com: The Digital Library

نظارت څارنوال په حیث مقرر شو، د ستونزو له امله یې دنده نیمګړې شوه اوسمهال ام تي ان مخابراتي شرکت کې دنده لري. نوموړی اراده لري چې راتلونکې کې په نړیوالو اړیکو کې ماسټری هم وکړي.

۲- بشارت الله د برهان الدین زوی: په کال ۱۳۶۹ل د هجرت په دیار پېښور کې زېږېدلی دی. لومړنۍ زده کړې یې پېښور کې کړي،بیا د ننګرهار ولایت ته راغلل او دلته په کال ۱۳۸۹ل د بهسودو ولسوالۍ د محمدي صاحبزاده عالي لیسې څخه په اعلی درجه فارغ شوی دی. له ۱۳۸۹ل کال څخه تر ۱۳۹۱ل کال پورې یې د افغانستان تخنیکي او مسلکي زده کړو انستیتوت ولوست او په ۱۳۹۱ل کال کې د ازدې سیالۍ له لارې د حضرت عمر فاروق رضی الله عنه په ښوونځي کې د ښوونکي په توګه دنده واخیسته. په همدې کال کې د کانکور ازموینې له لارې د ننګرهار پوهنتون ښوونې او روزنې پوهنځي ته بریالی او په ۱۳۹۵ل کال کې د نوموړي پوهنځي د ریاضي له څانګې څخه د کدر په نمرو فارغ شو. په ۱۳۹۷ل کال کې د حضرت عمر فاروق رضی الله عنه په ښوونځي کې د سر ښوونکي په توګه مقرر شو.

۳- وفیق الله د برهان الدین زوی: د پیدایښت نېټه یې ۱۳۷۱ل کال دی. د پکتیا پوهنتون د انجینرۍ پوهنځي څخه فارغ شوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴- وثیق الله د برهان الدین زوی: د پیداېښت نېټه یې ۱۳۷۳ل کال دی. په کال ۱۳۹۳ل کې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د محمدي صاحبزاده لېسې څخه فارغ شوی دی.

۵- امیر الله د برهان الدین زوی: د پیداېښت نېټه یې ۱۳۷۹ل کال دی. په کال ۱۳۹۳ل کې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د محمدي صاحبزاده لېسې څخه فارغ شوی دی.

۶- عطاءوالله د برهان الدین زوی: د پیداېښت نېټه یې ۱۳۸۳ل کال دی. نوموړی د ښوونځي زده کوونکی دی.

۵- د مولوي محبوب الهي د زامنو پېژندنه:

۱- یحیی د مولوي محبوب الهي زوی: د پیداېښت نېټه یې ۱۳۷۹ل کال او د ښوونځي زده کوونکی دی.

۲- اسحاق د مولوی محبوب الهي زوی: د پیداېښت نېټه یې ۱۳۸۱ل کال او د ښوونځي زده کوونکی دی.

۳- ذکریا د مولوی محبوب الهي زوی: د پیداېښت نېټه یې ۱۳۸۳ل کال او د ښوونځي زده کوونکی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱- د مولوي حفیظ الحق د زامنو پېژندنه:

۱- عبدالله مصباح د مولوي حفیظ الحق زوی: په کال ۱۳۸۲ل د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو په کلي کې زیږېدلی دی.

۲- مظهر واجد د مولوي حفظ الحق زوی: په کال ۱۳۸٦ل د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو په کلي کې زیږېدلی دی.

۳- فضل مولا د مولوي حفظ الحق زوی: په کال ۱۳۹۰ل د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو په کلي کې زیږېدلی دی.

۲- د انورالحق د زامنو پېژندنه:

۱- مستمر د انورالحق زوی: په کال ۱۳۸۲ل د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو په کلي کې زیږېدلی دی.

۲- احتشام الحق د انورالحق زوی: په کال ۱۳۸۹ل د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو په کلي کې زیږېدلی دی.

۱- د قاري احسان الله د زامنو پېژندنه:

۱- خلیل الله د قاري احسان الله زوی: په کال ۱۳۸٦ل د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو په کلي کې زیږېدلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲- ذبیح الله د قاري احسان الله زوی: په کال ۱۳۸۷ل د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو په کلي کې زېږېدلی دی.

۲- ملا نور محمد رحمه الله

مخکې یادونه وشوه، چې ملا دوست محمد رحمه الله دوه زامن درلودل مشر زوی یې ملا میر محمد رحمه الله او کشر زوی یې ملا نور محمد رحمه الله نومېده. د ملا میر محمد رحمه الله کورنۍ خو مو مخکې وپېژندله، اوس تاسې درنو لوستونکو ته د ملا نور محمد رحمه الله کورنۍ در پېژنم.

ملا نور محمد رحمه الله هم یوه لوی دیني عالم، مدبر او پوه انسان وو، نوموړي یوازې یو نارینه اولاد د ملا راز محمد په نوم درلوده.

۱- د ملا نور محمد رحمه الله د زوی ملا راز محمد پېژندنه:

۱- ملا راز محمد د ملا نور محمد زوی: د پیدایښت ځای یې د ننگرهار ولایت دبهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، دا هم د خپل پلار او تره په شان ډېر پوه، مدبر، زیرک او په دین پوه عالم وو. نوموړي دوه ودونه کړي وو او اوه نارینه اولادونه یې درلودل، له لومړۍ مېرمنې نه یې پنځه زامن درلودل، چې نومونه یې په لاندې ډول دي:

۱- جلندر، ۲- قلندر، ۳- سراج الدین، ۴- یاسین، ۵- شهاب الدین.

د دویمې مېرمنې نه یې دوه زامن درلودل، چې مشر یې عبدالقیوم او کشر یې سیف الدین نومېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱- د ملا راز محمد د زامنو پېژندنه:

۱- جلندر د ملا راز محمد زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړی یو با ایمانه او پرهېزګاره انسان وو او کروند ګر وو، نوموړی یو زوی د محمد انور په درلوده.

۲- قلندر د ملا راز محمد زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، دا هم د خپل مشر ورور په شان په کروندګرۍ بوخت وو، نوموړي یوازې یوه لور درلوده، چې د افغانستان په کندوز ولایت کې واده شوې وه.

۳- سراج الدین د ملا راز محمد زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړی په تنکۍ ځوانۍ کې وفات شوی دی.

۴- یاسین د ملا راز محمد زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړی په تنکۍ ځوانۍ کې وفات شوی دی.

۵- شهاب الدین د ملا راز محمد زوی: په کال ۱۳۱۱ل د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي په یوې دینداري کورنۍ کې دې نړۍ ته راغلی او په کال ۱۳۸۱ل کې د پېښور په چارسده کې وفات

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوی دی. نوموړی دوه زامن لري، چې مشر زوی یې جاجی او کشر زوی یې میراجان نومېږي.

۶- عبدالقیوم د ملا راز محمد زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړي دوه ودونه کړي وو، چې ټول یې پنځه زامن درلودل، چې یو یې له مشر یې مېرمنې محمد نعیم او پاتې څلور (محمد مقیم، محمد مبین، محمد مسلم او محمد سلیم) یې له کشرې مېرمنې څخه وو.

۷- سیف الدین د ملا راز محمد زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړي طبي زده کړې کړې وې او ۴۲ کاله یې د ننگرهار ولایت په ملاریا مجادله کې د هېوادوالو خدمت کړی دی. ډاکټر سیف الدین پنځه زامن درلودل، چې نومونه یې په لاندې ډول دي:
۱- خالدالدین، ۲- سراج الدین، ۳- معراج الدین، ۴- اکرام الدین، ۵- اسلام الدین.

۱- د جلندر د زوی پېژندنه:

۱- محمد انور د جلندر زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړی یو فعال کروند گر وو. محمد انور دوه زامن درلودل، چې مشر یې عبدالغني او کشر یې امام جان نومېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یادونه: د ملا راز محمد د **دویم زوی قلندر** یوازې یوه لور وه، چې په کندوز کې واده شوې وه.

درېیم زوی سراج الدین یې له واده کولو څخه مخکې وفات شوی وو او **څلورم زوی یاسین** یې هم له واده کولو څخه مخکې وفات شوی وو.

۵- د شهاب الدین د زامنو پېژندنه:

۱- جاجی د شهاب الدین زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړی له دولسم ټولگي څخه فارغ او د بوټانو او څپلیو د گنډولو کار کوي. جاجي پنځه زامن لري، چې نومونه یې په لاندې ډول دي:

۱- محمد مسافر، ۲- عبدالواحد، ۳- نور آغا، ۴- نهضت یار، ۵- محمد شعیب.

۲- میراجان د شهاب الدین زوی: په ۱۳۳۳ل کال د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي کې زېږېدلی دی. په کال ۱۳۴۰ل کې یې خپلې لومړنۍ زده کړې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د محمدي صاحبزاده عالي لېسه کې بشپړې کړې، په کال ۱۳۵۲ل کې له دولسم ټولگي څخه فارغ شو او له فراغت وروسته یې بېلابېلې دندې اجراء کړي دي:

۱- په کال۱۳۵۴ل کې د ننگرهار ولایت د مستوفیت کارمند شو.

۲- په کال ۱۳۵۸ل کې یې په احسان موسسه کی دنده واخیسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او داسې نورې دندې یې هم اجراء کړي دي. میراجان پنځه زامن لري، چې نومونه یې په لاندې ډول دی:
۱- نجیب الله، ۲- نقیب الله، ۳- عتیق الله، ۴- شفیق الله، ۵- حمزه.

٦- د عبدالقیوم د زامنو پېژندنه:

۱- محمد نعیم د عبدالقیوم زوی: په ۱۳۳۳ل کال د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو په کلي کې زېږېدلی دی. لومړنۍ او منځنۍ زده کړې یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ په محمدي صاحبزاده ښوونځي کې کړي، په ۱۳۵۴ل کال کې د ننګرهار عالي لیسې له دولسم ټولګې څخه فارغ شوی دی. نوموړي د خپل ژوند په دوران کې بېلابېلې دندې اجراء کړي دي، دوه کاله د انجینر عبدالغفار جهادي سر ګروپ پاتې شوی دی، دوه کاله یې د ثمرخېلو په ساحه کې عسکري هم کړې او د دې ټولو سره سره د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو په کلي کې د سواد زده کړې ښوونکی هم وو. محمد نعیم په کال ۱۳۷۹ل د زمري (اسد) په پنځه وېشتمه نېټه د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو په کلي کې د مزاېیل د لګېدو له امله له دې فاني نړۍ سره خدای په اماني وکړه او شهېد شو، نوموړی دوه زامن لري، چې مشر زوی یې قاري رحیم الله او کشر زوی یې محمد نسیم نومېږي.

۲- محمد مقیم د عبدالقیوم زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳- محمد مبین د عبدالقیوم زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی.

۴- محمد مسلم د عبدالقیوم زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی.

۵- محمد سلیم د عبدالقیوم زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی.

۷- د ډاکټر سیف الدین د زامنو پېژندنه:

۱- خالد الدین د ډاکټر سیف الدین زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، لومړنۍ او منځنۍ زده کړې یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د محمدي صاحبزاده په لېسه کې کړې، د ننگرهار پوهنتون د انجینرۍ پوهنځۍ یې شروع، خو د ژوند ناخوالو د همدې پوهنځي لوستو ته پرېنښود، مجبور شو او پوهنځۍ یې پرېښود، نوموړی اوسمهال د نجارۍ استاد او نجاري کوي.

۲- سراج الدین د ډاکټر سیف الدین زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، په کال ۱۳۷۴ل یې لومړنۍ او منځنۍ زده کړې د پېښور په التقوی لېسه کې بشپړې کړې، نوموړی د التقوی پوهنتون د حقوقو پوهنځي څخه فارغ شوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی. همدارنګه ساینس، منجمینټ، ژورنالیزم او اقتصاد پوهنځی یې لوستی او په لیډر شیپ کې ماسټري هم لري. په ملي او نړیوالو ادارو کې یې دندې اجراء کړي او د نړۍ ۲۸ مختلفو هېوادونو ته یې رسمي سفرونه کړي دي.

۳- معراج الدین د ډاکټر سیف الدین زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، لومړنۍ او منځنۍ زده کړې یې د پېښور د مېرویس خان هوتک په لېسه کې کړي، په کال ۱۳۷۹ل کې له دولسم ټولګي څخه فارغ او وروسته بیا د الفلاح پوهنتون د انجینرۍ له پوهنځي څخه فارغ شوی دی.

۴- اکرام الدین د ډاکټر سیف الدین زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، په کال ۱۳۸۱ل کې د پېښور د مېرویس خان هوتک لېسې له دولسم ټولګي څخه فارغ شوی دی. په کال ۲۰۱۰م کې د کابل د کاردان پوهنتون له اقتصاد پوهنځي څخه فارغ او اوس مهال په کابل کې یو ترانسپورتي شرکت کې دنده مخته وړي.

۵- اسلام الدین د ډاکټر سیف الدین زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، لومړنۍ، منځنۍ او تر دولسم ټولګي زده کړې یې د ننګرهار ولایت مرکز د ننګرهار عالي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لېسه کې بشپړې کړي، په کال ۱۳۹۲ل د پکتیا پوهنتـون د انجیـنرۍ لـه پوهنځي څخه فارغ شوی دی.

۱- د محمد انور د زامنو پېژندنه:

۱- عبدالغني د محمد انور زوی: د پیـدا کېـدو ځـای یـې د ننګرهـار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړی یو غریبکار او بې کبره انسان دی اوس مهال د ښتو په بټۍ کې کار کوي.

۲- امام جان د محمد انـور زوی: د پیـدا کېـدو ځـای یـې د ننګرهـار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړی اوس مهال مـوټر چلوونکی دی.

۱- د جاجي د زامنو پېژندنه:

۱- محمد مسـافر د جـاجي زوی: د پیـدا کېـدو ځـای یـې د ننګرهـار ولایـت د بهسـودو ولسـوالۍ د کـاکړانو کلـی دی، نومـوړی یـو غریبکـار انسان دی.

۲- عبدالواحد د جاجي زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننګرهار ولایـت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړی د بوټانو او څپلیو ګنډلو کار کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳- نور آغا د جاجي زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړی یو غریبکار انسان دی.

۴- نهضت یار د جاجي زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړی یو غریبکار انسان دی.

۵- محمد شعیب د جاجي زوی: د پیدا کېدو ځای یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلی دی، نوموړی یو غریبکار او بې غرضه انسان دی.

۲- د میراجان د زامنو پېژندنه:

۱- نجیب الله د میراجان زوی: په ۱۳۵٦ل کال د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي کې زیږېدلی دی. لومړنۍ زده کړې یې د هجرت په دیار پېښور کې کړي، په ۱۳۷۵ل کال کې د ننگرها ر ولایت د بهسودو ولسوالۍ د محمدي صاحبزاده لیسې لـه دولسم ټولکي څخه فارغ شوی دی. نوموړی یو څه موده له احسان موسسې سره دنده اجرا او اوسمهال په ملي اردو کې دنده لري.

۲- نقیب الله د میراجان زوی: په ۱۳۵۸ل کال د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي کې زیږېدلی دی. له کال ۱۳۷۱ل څخه تر کال ۱۳۷۴ل یې لومړنۍ او منځنۍ زده کړې د هجرت په دیار پېښور

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې کړي، بیا خپل هېواد ته راغی او په ۱۳۸۰ل کال کې د ننګرهار ولایت د محمدي صاحبزاده عالي لېسې څخه فارغ شوی دی. په ۱۳۸۵ل کال کې د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي څخه فارغ شوی دی. له ۱۳۸۳ل کال څخه تر ۱۳۹۳ل کال پورې یې د امر موسسې سره لس کلنه دنده اجراء کړې ده.

۳- عتیق الله د میراجان زوی: په ۱۳۶۲ل کال د ننګرهار ولایت بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي کې زېږېدلی دی. نوموړی اوس مهال په ملي وسلوال پوځ کې دنده لري.

۴- شفیق الله د میراجان زوی: په ۱۳۷۳ل کال د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي کې زېږېدلی دی. په ۲۰۰٦م کال کې یې خپلې لومړنۍ او منځنۍ زده کړې په پېښور کې بشپړې کړي، په ۲۰۱۱م کال کې د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د محمدي صاحبزاده عالي لېسې څخه فارغ او بیا د ننګرهار اسلامي پوهنتون د شرعیاتو پوهنځي څخه فارغ شوی دی.

۵- حمزه د میراجان زوی: په ۱۳۷۵ل کال د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي کې زېږېدلی دی. په ۱۳۸۱ل کال یې خپلې لومړنۍ او منځنۍ زده کړې پوره او په ۱۳۹۳ل کال د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د محمدي صاحبزاده عالي لېسې څخه فارغ شوی دی،

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا د ننگرهار د اسلامي پوهنتون د زراعت پوهنځي څخه فارغ شوی دی.

د محمد نعیم د زامنو پېژندنه:

۱- قاري رحیم الله د محمد نعیم زوی: په ۱۳۶۲ل کال د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د ولایتو کلي کې زېږېدلی دی. په کال ۱۳۸۲ل یې خپلې لومړنۍ، منځنۍ او تر دولسم ټولگي زده کړې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د محمدي صاحبزاده لېسه کې بشپړې کړې دي. په ۱۳۸۴ل کال د شهېد همیم صاحب د دارالعلوم د حفظ القرآن له څانگې څخه په لوړو نومرو فارغ شوی. په ۱۳۸۵ل کال د ننگرهار پوهنتون د ښوونې او روزنې پوهنځي کې شامل او په ۱۳۸۹ل کال ترې فارغ شوی دی. نوموړي له امر د ماین پاکۍ موسسې سره د ډلمشر په حیث دنده اجراء کړې ده او همدا رنگه یې د ننگرهار ولایت په پوهنې ریاست کې د ټولنیز ماموریت سرته رسولې ده. قاري رحیم الله څلور زامن لري، چې نومونه یې په لاندې ډول دي:
۱- هدایت الله، ۲- فریدالله، ۳- سبحان الله، ۴- مطیع الله.

۲- محمد نسیم د محمد نعیم زوی: په ۱۳۷۰ل کال د ننگرها ولایت مرکز جلال آباد په درېیمه ناحیه د حضرتانو کلي کې دې نړۍ ته راغلی دی. لومړنۍ زده کړې یې د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د محمدي صاحبزاده لېسه کې کړې، منځنۍ زده کړې یې د ننگرهار ولایت مرکز جلال آباد د عبدالوکیل لېسه کې او د همدې لیسې له

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولسم ټولګي څخه په ۱۳۹۱ل کال کې فارغ شوی دی. د ۱۳۹۱ل کال د سنبلې میاشتې په نولسمه نېټه د ننګرهار ولایت د پولیسو په اکاډمۍ کې شامل او د همدې کال د جدي میاشتې په اوومه نېټه له یادې اکاډمۍ څخه فارغ او د ننګرهار ولایت په روداتو ولسوالۍ کې په دنده مقرر شو. نوموړی اوسمهال د ننګرهار ولایت په حج اوقافو ریاست کې د مامور صفت دنده لري.

د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړانو کلي د کاکړو د پېژندنې پای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ننګرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د بلند ګاه کلي د کاکړانو پېژندنه:

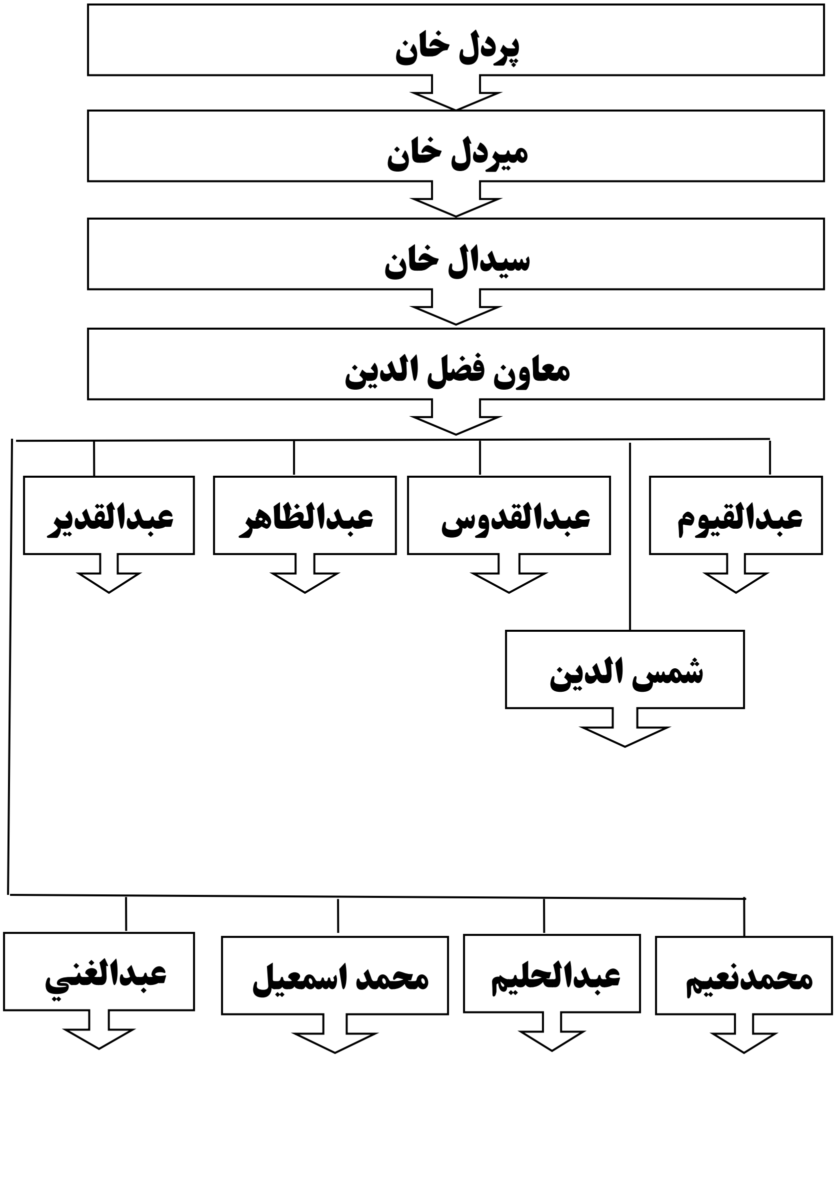

(c) ketabton.com: The Digital Library

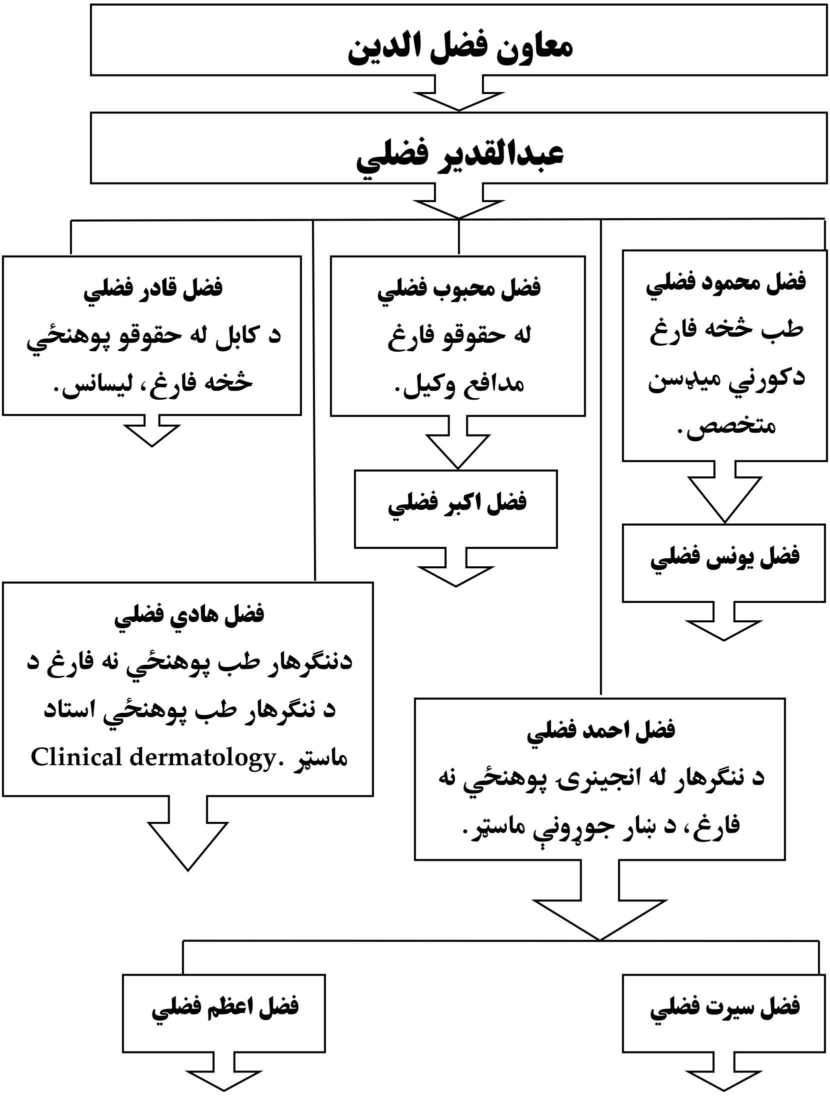

(c) ketabton.com: The Digital Library

معاون فضل الدین

↓

عبدالظاهر

↓

محمد طاهر

د دفاع وزارت له نظامي طب ځخه
فارغ ډاکټر.

↓

محمد ایوب

لیسانس، بریدمل
په ملي دفاع وزارت کې.

↓

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاکړان 136 د ننگرهار ولایت د بهسودو ولسوالۍ د کاکړو پېژندنه.

معاون فضل الدین

شمس الدین

فرید

د کانال مدیر ، بکلوریا.

جلال الدین

د مستوفیت مامور

لیسانس په اقتصاد کې

ابراهیم

خیاط (گنډونکی)

(c) ketabton.com: The Digital Library

معاون فضل الدین

عبدالقیوم

عبدالوهاب

ښوونکی.

عبدالجمیل

د نقوسو د احوالو او ثبتولو

ریاست کې اجیر.

(c) ketabton.com: The Digital Library

معاون فضل الدين

محمد نعيم

محمد صميم فضلی

۱۴ پاس، د کار او ټولنيزو چارو وزارت کار کوونکی

(c) ketabton.com: The Digital Library

معاون فضل الدین

عبدالقدوس

عبدالشکور

له زراعت پوهنځي څخه فارغ، لیسانس

عبدالرشید

له اقتصاد پوهنځي څخه فارغ، لیسانس

عبدالصبور

د مستوفیت مامور

(c) ketabton.com: The Digital Library

معاون فضل الدین

محمد اسمعیل فضلي

محمد وسیم

د شرعیاتو د پوهنځي زده کړیال

محمد جسیم

زده کوونکی

عبدالباعث

زده کوونکی

فریدون فضلي

لیسانس، ښوونکی

پای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرچينې ...!

۱- محقق ډاکټر طالبي ياد عبداللطيف، پښتني قبيلې (شجرې)، پنځم چاپ ۱۳۹۴ل. کال، اسد دانش خپرندويه ټولنه،کابل.
۲- شهيد مولوي کاکړ هميم محمد ابراهيم، د قرآن پلوشې، لومړی چاپ ۱۳۸۲ل. د ټولنې د اصلاح اسلامي مرکز، بهسود ـ جلال آباد.
۳- له انټرنيټ پاڼې څخه د (پښتانه کاکړ) برخه را اخيستنه.
۴- ډاکټر وحيد الله د عبدالخالق زوی څخه د مولوي محمد جان د کورنۍ معلومات را اخيستنه، ۱۳۹۹ل. کال.
۵- حاجي عبدالغفور د ملا محمد شريف زوی څخه د مولوي محمد يعقوب د کورنۍ معلومات را اخيستنه، ۱۳۹۹ل. کال.
٦- ډاکټر عبدالبصير د مولوي محمد حنيف زوی څخه د د مولوي محمد سالم د کورنۍ معلومات را اخيستنه، ۱۳۹۹ل. کال.
۷- قاري محمد جميل د عبدالکريم زوی څخه د ملا ظفر ګل د کورنۍ معلومات را اخيستنه، ۱۳۹۹ل. کال.
۸- ډاکټر الطاف احمد د مولوي محمد اسرار الله زوی څخه د مولوي محمد جعفر د کورنۍ معلومات را اخيستنه، ۱۳۹۹ل. کال.
۹- مولوي محمد جان د ملا محمد شريف زوی څخه د مولوي محمد اکبر د کورنۍ معلومات را اخيستنه، ۱۳۹۹ل. کال.
۱۰- مولوي محبوب الهي د مولوي دوست محمد زوی څخه د مولوي دوست د کورنۍ معلومات را اخيستنه، ۱۳۹۹ل. کال.
۱۱- جاجی د شهاب الدين زوی څخه د ملا نور محمد د کورنۍ معلومات را اخيستنه، ۱۳۹۹ل. کال.
۱۲- سراج الدين د ډاکټر سيف الدين زوی څخه د ډاکټر سيف الدين د کورنۍ معلومات را اخيستنه، ۱۳۹۹ل. کال.
۱۳- ډاکټر فضل هادي فضلي د ډاکټر عبدالقدير فضلي زوی څخه د معاون فضل الدين د کورنۍ معلومات را اخيستنه، ۱۳۹۹ل. کال.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library